



องค์การศึกษา
วิทยาศาสตร์และ
วัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ

คู่มือ รูปโฉมใหม่

ISSN 1513-6787

ฉบับที่ 2 ปีที่ 22 ตุลาคม 2547

การศึกษา : วัคซีนป้องกัน เอชไอวี/เอดส์

สัมภาษณ์ เจมส์ มอร์ริส
ผู้อำนวยการบริหารโครงการอาหารโลก

สิ่งที่จะต้องเสียไปเพื่อแลกกับ
การเรียนรู้โดยไม่ต้องเสียค่าเล่าเรียน

วิทยาศาสตร์สาขาต่างๆ
ไม่เป็นที่น่าตื่นตาตื่นใจอีกต่อไป



ภาพปก : มัลดีฟส์
© Stephen Gladieu/Gamma. Paris

ที่ปรึกษา

จรวายพร ธรณีรินทร์

บรรณาธิการอำนวยการ

จุไรรัตน์ แสงบุญนำ

ผู้จัดการการพิมพ์

มานะ ภรแก้วจันทร์

คณะบรรณาธิการ

ไพศาล วิชาลาภรณ์
ภัสกร ศิริประภา
ปนัดดา งามสมพล

ผู้ตรวจแก้ไข

พิทวัส ปทุมรัตน์รังษี

ผู้แปล

ศรีน้อย โทวาทอง
พิทวัส ปทุมรัตน์รังษี
อรวรรณ นาวายุทธ
นุชนาถ เนตรประเสริฐศรี

จัดพิมพ์

สำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติ
ว่าด้วยการศึกษาฯ สหประชาชาติ
สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ
กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพฯ 10300
โทร. 0 2628 5649
โทรสาร 0 2281 0953
www.thainatcom.org

ศิลปกรรมฉบับภาษาไทย

ธณกร เล็กชะอุ่ม

พิมพ์ที่

โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
2249 ถนนลาดพร้าว
แขวงวังทองหลาง กรุงเทพฯ 10310
โทร. 0 2538 3033
โทรสาร 0 2539 3215

บทความที่ตีพิมพ์เป็นความคิดเห็นเฉพาะตัวของผู้เขียน
ยูเนสโกหรือกองบรรณาธิการยูเนสโก คุริเย ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป ทีมงานยูเนสโก คุริเย เป็นผู้เขียน
คำบรรยายภาพและหัวเรื่องในส่วนของเส้นแบ่งเขตแดน
ในแผนที่นั้นมิได้แสดงนัยว่า ยูเนสโก หรือประเทศ และ
ดินแดนที่เป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติให้การ
ยอมรับอย่างเป็นทางการ

ก ติติผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยโรคเอดส์ทั่วโลกเป็นเรื่องชวนให้หัวใจสลาย แต่ความรันทดอันเกี่ยวเนื่องกับโศกนาฏกรรมของผู้ป่วยแต่ละรายน่าวิบโยค ยิ่งกว่านั้นมากนัก สองทศวรรษให้หลังอุบัติการณ์โรคเอดส์ คุริเยขอถือโอกาสนี้ทบทวนความเป็นไปโดยอุทิศ “แฟ้มข้อมูล” ประจำฉบับ เพื่อสร้างความกระจ่างบางมิติให้กับมหันตภัยเอดส์

เรามีความรู้เพิ่มมากขึ้นทุกขณะเกี่ยวกับการแพร่ระบาดไปทั่วโลกของโรคเอดส์ เราได้เห็นการขาดเจตนาของผู้บริหารประเทศในอันที่จะแก้ปัญหาผนวกเข้ากับปัจจัยอื่นๆ ที่ก่อให้เกิดภาวะเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ อาทิ ความยากจน การถูกโดดเดี่ยวทางสังคม การขาดการศึกษา การไม่สามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุข ผลนำสลดใจที่ตามมาคือ กลุ่มเยาวชนสตรีแอฟริกาจำนวนมหาศาลที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อ และผู้ที่อยู่ในภาวะเสี่ยงสูงกลุ่มอื่นๆ เช่น กลุ่มผู้ติดยาเสพติดในหลายๆ ประเทศ ในห้วงเวลาที่เผชิญกับมหันตภัยดังกล่าว ซึ่งส่งผลทำลายล้างทุกหย่อมๆ กับสงครามที่โหดร้ายที่สุด ประชาคมโลกก็ได้ร่วมมือร่วมใจกันต่อกรกับมันในทุกรูปแบบ ภายใต้การนำของยูเอ็นเอดส์ที่ยูเนสโกเป็นผู้ร่วมอุปถัมภ์ เราจึงสามารถมองเห็นประกายแห่งความหวังสว่างแวบขึ้นที่โน่นบ้างที่นี่บ้างพอให้ได้ใจชื้น

การปรับปรุงวิธีการบำบัดรักษา คือกุญแจสำคัญที่จะช่วยลดทอนความเสียหาย แต่ปัจจัยหลักในการสกัดการแพร่กระจายของโรคร้ายอยู่ที่การปฏิบัติตัวและการศึกษาในเชิงป้องกัน ซึ่งได้ถูกถ่ายทอดผ่านการระดมพลในทุกๆ ระดับ เรื่องราวมากมายที่รายงานมาจากประเทศไทย บราซิล แอฟริกาใต้ และยูกันดา เป็นประจักษ์พยานอันแจ่มชัด ผลพวงที่ได้ไม่ว่าจะเป็นชัยชนะเพียงเล็กน้อยหรือยิ่งใหญ่ ล้วนขึ้นอยู่กับความร่วมมือจากผู้ร่วมงานทุกฝ่าย ตัวอย่างเช่น เจ้าหน้าที่ในบราซิลสามารถรวมพลังองค์กรพัฒนาเอกชนเข้ากับฝ่ายสื่อสารมวลชน ซึ่งรวมบรรดาผู้ผลิต และผู้กำกับละครทีวียอดนิยมจะสามารถเข้าถึงประชากรชายขอบได้สำเร็จ ภายใต้การประสานงานของสำนักงานยูเนสโกในบราซิลเสีย

บทความอื่นๆ ภายในฉบับนี้พิสูจน์ให้เห็นผลงานที่เป็นรูปธรรมของยูเนสโกจากมุมมองที่แตกต่าง ผ่านเครือข่ายการทำงานร่วมกันระหว่างองค์กรหลากหลายประเภท บริษัทสถานประกอบการ และปัจเจกชนมากมาย เราจะไปดูที่คำชัดถ้อยชัดจาซึ่งใช้การศึกษาทางไกลแก้ปัญหาผลข้างเคียงจากการทดลองระเบิดนิวเคลียร์จากนั้นก็ไปที่บาร์เซโลนา ซึ่งกลายเป็นเวทีสากลผสมผสานวัฒนธรรม และรูปแบบการแสดงออกทางวัฒนธรรมที่หลากหลายเป็นเวลาดังสี่เดือน แล้วไปยังแหล่งมรดกโลก 34 แห่งใหม่ที่เพิ่งได้ขึ้นทะเบียน เราจะได้พบนาแวร์เร สก็อตต์ มอมาเดย์, มานู ดิบันโก และมิยาโกะ โยชิตะ ผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้เป็น “ศิลปินเพื่อสันติภาพ” มาหมาดๆ ยูเนสโกสืบทอดอุดมการณ์ไปในทุกๆ ที่ ด้วยการสรรค์สร้างกลไกที่ละก้าวเพื่อมุ่งปกป้องสันติภาพในจิตใจของผู้คนให้คงอยู่ตลอดไป

แวงซองต์ เดอฟูนิย์ เขียน
พิทวัส ปทุมรัตน์รังษี แปล



สัมภาษณ์ 4
เจมส์ มอริวรีส์
“คนหัวหัวสมองยอมตื้อ”

ยุทธศาสตร์ภาคปฏิบัติ

การสื่อสาร 8

การศึกษาสำหรับเด็กๆ ชาวคาซัคสถานนั้นหรือ :
ก็แค่กดคลิกเมาส์ทำนองเอง
เทคโนโลยีใหม่ๆ ช่วยทดแทนการขาดแคลนครูได้



วิทยาศาสตร์ 11

วิทยาศาสตร์ในสาขาต่างๆ
ไม่เป็นที่น่าตื่นตาตื่นใจ
อีกต่อไป
คนหนุ่มสาวกำลังเมินหนีจากงานด้าน
วิทยาศาสตร์



การศึกษา 14

สิ่งที่เราเสียไปเพื่อแลกกับการ
เรียนโดยไม่เสีย
ค่าเล่าเรียน
ไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะทำให้การศึกษามีคุณภาพ
พร้อมไปกับการให้ทุกคนได้รับการศึกษา



วัฒนธรรม 21

คณะกรรมการขึ้น
ทะเบียนมรดกโลก
ใหม่ 34 แห่ง



วัฒนธรรม 18

บาร์เซโลนา ชุมทางวัฒนธรรม
ความสำเร็จของฟอรัมที่จัดขึ้น ณ เมืองหลวง
ของชาวคาตาลัน



สรุปข่าวยุทธศาสตร์ 26



โพกัซ 28

การศึกษา : วัคซีนป้องกัน
เอชไอวี/เอดส์
แม้ว่าจะมีความพยายามป้องกันโรคมามากกว่า 2 ทศวรรษแล้ว
การแพร่ระบาดยังคงดำเนินต่อไป จากประเทศไทยสู่
บราซิล สัญญาณแห่งความหวังยังมีเหลืออยู่



© UNAIDS/G.Pirozzi

เพื่อนร่วมงาน 48

โครงการต่างๆ ที่ยูเนสโกให้การสนับสนุนร่วมกับกลุ่มประชาสังคมอื่นๆ



ส่องกล้อง 52

จับน้ำชาในซาฮารา
การฟื้นคืนกลับมาใช้ชีวิตอีกครั้งของเทศกาล
ต้น-ต้น มุสเซ็ม มรดกทางวัฒนธรรมที่
จับต้องไม่ได้ของโมร็อกโก



สื่อสนเทศของยุทธศาสตร์ 56

เครือข่ายเพื่อติดต่อ 58

เจมส์ มอร์ริส

“คนหิวหิวสมองย่อมตื้อ และทำงานไม่ได้”

พิศวาส ปญฺญัตติรังษี แปล



© UNESCO/Manoocher/Webbster

ท้องหิวเป็นปัจจัยที่ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ ข้อสังเกตเรียบง่ายนี้จุดประกายให้กับโครงการอาหารโรงเรียน เจมส์ มอร์ริส ผู้อำนวยการบริหารโครงการอาหารโลกหวังว่า ในที่สุดโครงการนี้จะสามารถเลี้ยงปากท้องนักเรียนได้ 50 ล้านคน

ในอัฟกานิสถาน หลังจากพวกคาลิบัน ล้นอำนาจ การแจกจ่ายอาหารในโรงเรียน ส่งผลให้จำนวนเด็กเข้าเรียนในโรงเรียน โดยเฉพาะเด็กหญิง สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

แนวคิดเบื้องหลังโครงการอาหารโรงเรียน คืออะไร

เด็กทุกคนควรจะได้กินอาหารอย่างน้อยหนึ่งมื้อทุกๆ วัน และไม่มีอะไรในชีวิตคนที่จะดียิ่งไปกว่าการศึกษา การจัดหาอาหารโรงเรียนเป็นแรงจูงใจที่มีอิทธิพลตึงเด็กให้มาโรงเรียน และเป็นมาตรการที่ดีในการให้อาหารดีแก่เด็กวันละหนึ่งมื้อทุกวัน นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้เกิดกิจกรรมที่มีคุณค่ากับเด็กในรูปแบบอื่นๆ ตามมาด้วย เช่น เปิดโอกาสให้องค์กรอนามัยโลกได้เข้ามาถ่ายพยาธิให้กับเด็ก และเมื่อเด็กมาเรียนก็เป็นวิธีที่ทรงประสิทธิภาพที่สุดในการให้การศึกษหาเรื่องเอชไอวี/เอดส์

การศึกษาถึงโภชนาการเชื่อมโยงกันอย่างไร

คนหิวหิวสมองจะตื้อ และทำงานออกแรงไม่ได้ ความสำเร็จของคนในแต่ละวันเชื่อมโยงกับความสามารถในการคิดและการใช้แรงงาน เราารู้ดีว่าเด็กที่ท้องหิวกับเด็กที่ท้องอิ่มแตกต่างกันสุดกู่ อาหารจึงเป็นพลังขับเคลื่อนอันทรงพลังของการเรียนรู้ พวกครูปากันบอกว่าถ้ามีการแจกอาหารให้เด็กอาทิตย์ก่อนหน้านักเรียนก็จะกระฉับกระเฉงหัวสมองแล่น แต่ถ้าไม่มีอาหาร เด็กจะเป็นลม ความมีชีวิตชีวาในห้องเรียนก็หายไปเกือบหมด

ขอบข่ายความหิวโหยมากเพียงใด

เราเชื่อว่าโลกมีผู้หิวโหยอยู่ราว 840 ล้านคน อย่างน้อย 300 ล้านคนในจำนวนนี้ก็คือเด็ก เป็นไปได้ว่าครึ่งหนึ่งของเด็กผู้หิวโหยไม่ได้ไปโรงเรียน และส่วนใหญ่เป็นเด็กผู้หญิง หากว่าเด็กผู้หญิงได้ไปโรงเรียน และได้กินอาหาร ชีวิตหนูน้อยก็จะเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น แม่หนูจะเลื่อนการตั้งท้องจากเดิม 12-13 ปี ไปเป็น 20 ปี จะมีลูกเพียง 2-3 คนแทนที่จะมีถึง 7-8 คน รวมทั้งจะมีความคาดหวัง และความใฝ่ฝันต่างไปจากเดิมด้วย เธอจะกลายเป็นแม่ เป็นพลเมือง เป็นครู เป็นผู้ประกอบการ หรือเกษตรกรที่มีคุณภาพมากกว่าเดิม... ไม่ว่าเธอจะเลือกอาชีพอะไร เธอก็ทำได้ดีกว่า เป็นคนที่ประสบความสำเร็จมากกว่าเก่า ซึ่งรวมทางด้านการเงินด้วย การลงทุนเพียงน้อยนิดกับเด็กโดยเฉพาะเด็กหญิงให้ผลตอบแทนมหาศาลในอนาคต

เด็กที่หิวโหยมากที่สุดอยู่ที่ไหน

ในแอฟริกา มีหลายร้อยล้านคน ในละตินอเมริกามีราว 50-60 ล้านคน และอีก 150 ล้านคน ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หลายประเทศเผชิญปัญหาความยากจนในขั้นรุนแรงและบ่อยครั้งในสภาวะเช่นนั้น เด็กจะได้รับผลกระทบมากที่สุด ในกัวเตมาลา ร้อยละ 46 ของเด็กวัยต่ำกว่า 5 ปี ประสบปัญหาทุพโภชนาการเรื้อรัง และร้อยละ 39 ในฮอนดูรัส เรามีโครงการอาหารโรงเรียนอยู่ใน 69 ประเทศ ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนในชนบท

โครงการอาหารโรงเรียนดำเนินจนในลักษณะใด

ที่ใดที่โครงการอาหารโลกเข้าไปดำเนินงาน เราจะมียูเนสโกและหน่วยงานอื่นๆ ของสหประชาชาติไปให้บริการผ่านทางโรงเรียนด้วย เรามักทำงานร่วมกับองค์กรพัฒนาเอกชนนานาชาติ อาทิ เวิร์ลด์วิชั่น เซฟเดอะชิลเดรน แคร้ อ็อกซแฟม เมอร์ซีย์คอร์ด และเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับท้องถิ่น รวมทั้งผู้นำชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชนในประเทศและกลุ่มผู้ปกครอง โดยทั่วไปภารกิจของเราคือหาเงินซื้ออาหารนำส่งให้หรือไม่ก็ซื้อในท้องที่ จากนั้นหน้าที่จัดเตรียม และแจกจ่ายก็เป็นขององค์กรพัฒนาเอกชน กลุ่มผู้ปกครอง หรือกลุ่มโรงเรียนในท้องที่ ผมได้เห็นผู้ปกครองเรียนรู้วิธีทำอาหารซึ่งอุดมด้วยสารอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูงอย่างรวดเร็ว ในอัฟกานิสถาน เราเกือบหนึ่งร้อยแห่ง 280 แห่ง ให้อาหารนมบั้งให้เด็กๆ เห็นได้ชัดว่ากระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงสาธารณสุขมีความสำคัญอย่างยิ่ง ตอนนี้ 20 ประเทศ “สอบผ่าน” จากโครงการแล้ว แต่เราก็จะอยู่คอยช่วยเหลือหากมีเหตุจำเป็น ส่วนใหญ่เราพยายามให้ความช่วยเหลือด้านอาหารยามฉุกเฉินผ่านทางโรงเรียน แต่ในภาวะวิกฤตเด็กมักหยุดไม่ไปโรงเรียน

พวกครูได้รับอาหารด้วยหรือไม่

การตัดสินใจขึ้นอยู่กับคณะกรรมการโรงเรียนในระดับท้องถิ่น แต่ที่แน่ๆ ครูเป็นกุญแจสำคัญสำหรับความสำเร็จของโครงการนี้ และก็มีส่วนหนึ่งที่เรานำอาหารครูเป็นการชดเชยในช่วงสั้นๆ ตอนที่อัฟกานิสถานไม่มีเงินจ่ายให้ครูเราก็จ่ายเป็นอาหาร

ผลของโครงการนี้เป็นอย่างไรบ้าง

เราทราบว่าโครงการอาหารโรงเรียนมีผลกระทบอย่างมากต่อ

อัตราการเข้าโรงเรียนของเด็ก รวมทั้งอัตราการเรียนต่อในระดับมัธยมในปากีสถาน มันทำให้จำนวนเด็กหญิงที่เข้าโรงเรียนเพิ่มขึ้น 3 เท่า เราได้เห็นความก้าวหน้าอย่างเห็นได้ชัดในบังกลาเทศ และฮอนดูรัสด้วย

หนึ่งในบรรดาสถานที่แห่งแรกๆ ที่ผมไปเยี่ยมชมคือ โดโดมา ในแทนซาเนีย ซึ่งจำนวนเด็กเข้าเรียนเพิ่มจาก 400 เป็น 800 คน และอัตราเด็กเรียนต่อในระดับมัธยมก็เพิ่มจากร้อยละ 8 เป็น 22 โรงเรียนแห่งหนึ่งในกรุงคาบูลมีนักเรียนชาย 1,500 คน และไม่มีนักเรียนหญิงเลย หลังยุคตาลิบันพร้อมกับการเริ่มโครงการอาหารโรงเรียน นักเรียนเพิ่มเป็น 3,200 คน แบ่งเป็นเด็กชาย 1,700 คน เด็กหญิง 1,500 คน

ในเกาหลีเหนือ ผลลัพธ์น่าทึ่งมาก มันไม่จำเป็นว่าจะต้องเกี่ยวข้องกับโครงการอาหารโรงเรียนเสมอไป แต่ในช่วงปี 1998 - 2002 เราให้อาหารเด็กหลายล้านคน และผลสำรวจทางโภชนาการของเราระบุว่าอัตราเด็กน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ลดลงจากร้อยละ 60 เหลือเพียง 20 กรณีขาดอาหารเฉียบพลันลดลงจากร้อยละ 16 เหลือ 9 ส่วนกรณีขาดอาหารเรื้อรังก็ลดลงจากร้อยละ 60 เหลือ 40 แม้จะเป็นสถิติที่ยังสูงอยู่ดี แต่ถึงอย่างไรก็เป็นตัวอย่างที่น่าทึ่งของผลกระทบเชิงบวกที่โครงการมีต่อชีวิตของเด็กๆ

ถนนเปียกสกปรกและองค์การอื่น ๆ กำลังทำอะไรอยู่

การพัฒนาทางด้านมนุษยธรรมอยู่ภายในกรอบพันธกรณีที่เป็นเป้าหมายการพัฒนาของสหประชาชาตินั้นคือ ลดความหิวโหยและความยากจน ลดอัตราการตายของทารก ของโรคเอดส์/เอชไอวี



ผลสำเร็จโครงการอาหารโรงเรียนที่ได้มาตรฐาน

เริ่มโครงการในปี 2001 ปัจจุบันดำเนินการใน 63 ประเทศ และสำรวจผลในโรงเรียนประถมได้กว่า 10,000 แห่ง ผลของ 21 ประเทศที่ใช้เกณฑ์ปี 2001 และการติดตามผลในปี 2002-2003 ระบุว่าในแอฟริกาอัตราเด็กเข้าเรียนสูงขึ้น คือเด็กหญิงร้อยละ 14 และเด็กชายร้อยละ 9 ทำให้ช่องว่างลดลงอย่างมาก กว่า 4 ปีในแอฟริกาของโครงการอาหารโรงเรียน อัตราเข้าเรียนของเด็กหญิงต่อเด็กชายเพิ่มขึ้นร้อยละ 16 ในแอฟริกา โครงการนี้ช่วยให้เด็กเข้าเรียนเพิ่มขึ้นราว 2.5

วันต่อเดือน ในเอเชีย เด็กหญิงเข้าเรียนเพิ่มขึ้น 1 วันต่อเดือน ส่วนเด็กชาย 2 วันต่อเดือน ในละตินอเมริกาและแคริบเบียน ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงเข้าเรียนเพิ่มขึ้น 1 วันต่อเดือน

ในแอฟริกา กิจกรรมเสริมทุกประเภท อาทิ การถ่ายพยาธิ โภชนาการ การให้ความรู้ด้านสาธารณสุข เอชไอวีและโรคเอดส์ การพัฒนาหลักสูตร การจัดหาหน้า การสุขภาพบาล ส่งผลให้ช่องว่างทางเพศลดลงร้อยละ 3



© WFP/Rein Skallerud

สำหรับเจมส์ มอริส
การแก้ปัญหาเรื่องความ
หิวโหยเป็นหัวใจของงาน
เพื่อมนุษยธรรมทุกโครงการ

ข้อมูลที่น่าสนใจ

เจมส์ มอริส : ระหว่างธุรกิจกับงานเพื่อมนุษยธรรม

▶ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการบริหารโครงการอาหารโลกของสหประชาชาติเมื่อเดือนเมษายนปี 2002 มีหน้าที่ดูแลองค์การให้ความช่วยเหลือด้านอาหารที่ใหญ่ที่สุดในโลก ปีที่ผ่านมาให้อาหารเลี้ยงปากท้องผู้คน 104 ล้าน ใน 81 ประเทศโดยมีทุนบริจาคใหม่รวม 2 พัน 6 ร้อยล้านเหรียญสหรัฐ

▶ โครงการนี้ให้ความช่วยเหลือแก่คนหิวโหยที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ อาทิเหยื่อภัยสงคราม และภัยธรรมชาติ ครอบครัวที่ได้

รับผลกระทบจากเอชไอวี/เอดส์ รวมทั้งเด็กกำพร้าที่สูญเสียพ่อแม่จากโรคเอดส์ และเด็กนักเรียนในชุมชนยากจน

▶ เดือน ก.ค. 2002 มอริสได้รับการแต่งตั้งโดยโคฟีอันนัน เลขาธิการสหประชาชาติให้เป็นทูตพิเศษดูแลความ ต้องการด้านมนุษยธรรมในแอฟริกาใต้ ซึ่งเป็นภูมิภาคที่ประสบภาวะฉุกเฉินขาดแคลนอาหารรุนแรงอย่างต่อเนื่อง ปี 2003 มอริสจัดโครงการอาหารโลกสำเร็จด้วยดี โดยสามารถปฏิบัติ

การด้านมนุษยธรรมเลี้ยงปากท้องผู้คนได้มากที่สุด เป็นประวัติการณ์ คือ ให้อาหารแก่ชาวอิรัก 27 ล้านคน

▶ มอริสชาวอเมริกันผู้จบการศึกษาชั้นปริญญาตรี คณะรัฐศาสตร์จากมหาวิทยาลัยอินเดียนา และจบปริญญาโทด้านบริหารธุรกิจจากมหาวิทยาลัยบัตเลอร์ หลังจากทำงานให้กับเทศบาลเมืองอินเดียนา โพลิสในรัฐอินเดียนาแล้ว เขาก็ไปทำงานให้กับลิลลี่ เอ็นดาวเมนท์ ซึ่งเป็นมูลนิธิเพื่อการกุศลที่ใหญ่ที่สุดในโลกแห่งหนึ่ง

ในปี 1973 จากนั้นก็ดำรงตำแหน่งประธาน และผู้อำนวยการบริหารของบริษัททรัพยากร IWC และบริษัทน้ำมันอินเดียนา โพลิสในปี 1989

▶ งานเพื่อมนุษยธรรมของเขา อาทิ เป็นกรรมการโอลิมปิกของสหรัฐอเมริกา กรรมการสภาการศึกษาสหรัฐอเมริกา และกรรมการบริหารทรัสต์ของมหาวิทยาลัยอินเดียนา

ปรับปรุงสุขภาพของแม่ ความเสมอภาคทางเพศ โอกาสเข้าถึงการศึกษาโดยถ้วนหน้า ปรับปรุงสภาพแวดล้อม และเสริมสร้างสถาบันประชาธิปไตยให้แข็งแกร่ง ผมเชื่อว่าความหิวโหย เสถียรภาพด้านอาหาร และโภชนาการคือรากฐานของเรื่องเหล่านี้ทุกเรื่อง... เพราะความก้าวหน้าย่อมเกิดขึ้นไม่ได้ หากประชาชนยังคงหิวโหย ถ้าคุณแก้ปัญหาความหิวโหยและทุพภิกขภัยได้ ชีวิตผู้คนก็จะพลิกผันเพียงชั่วข้ามคืน

โครงการนี้ได้เงินมาจากไหน ค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงปากท้องเด็กเป็นเงินเท่าไร

เราได้รับบริจาคจากหลายๆ ประเทศ จากปัจเจกชน บริษัท และองค์กรพัฒนาเอกชน ซึ่งระบุให้กับโครงการอาหารโรงเรียนโดยเฉพาะ เงิน 30 ยูโรสามารถจัดหาอาหารให้เด็กหนึ่งคนวันละหนึ่งมื้อตลอดทุกวันที่มีเรียน...ราว 200 วันต่อปี เราต้องการให้อาหารเด็กให้ได้ถึง 50 ล้านคน

ปัญหาที่พบมีอะไรบ้าง

เรามักจะต้องจัดหาเครื่องครัวให้ด้วย จากนั้นก็ต้องกระตุ้นให้โครงการเปิดตัวได้พร้อมทั้งดูแลให้เป็นอาหารที่มีโภชนาการเหมาะสมกับเด็ก และในระยะยาวต้องพยายามให้รัฐและชุมชนในท้องถิ่นเข้ามาสานต่อโครงการด้วยตัวเอง ตอนนี้อยู่ที่ 9 ประเทศแถบทะเลทรายซาฮารา (บูร์กินาฟาโซ เคปเวิร์ด ชาด แกมเบีย กินี มาลี มอริเตเนีย ไนเจอร์ เซเนกัล ซึ่งประสบปัญหาเหมือนๆ กัน อาทิ พื้นดินกลายเป็นทะเลทราย การขาดแคลนน้ำ การตัดไม้ทำลายป่า ปัญหาการศึกษา) โดยนำโครงการอาหารโรงเรียนร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงสาธารณสุข ในอนุภูมิภาคซาฮารา มีเด็กกำพร้าอันเนื่อง



มาลี : การแจกอาหาร
ให้เด็กในโรงเรียน

© UNESCO/Teresa Murrigh



โครงการอาหาร โรงเรียนกับโครงการ การศึกษาเพื่อ ประชาชน (EFA)

โครงการอาหารโรงเรียน เกี่ยว
โยงกับโครงการ EFA เพราะ
ปัญหาเด็กไม่เข้าโรงเรียนที่
สำคัญๆ ได้แก่ ความหิวโหย การ
ขาดอาหารที่บ้านและความยากจน
ตลอดจนปัญหาเอชไอวี/เอดส์
การแต่งงานในวัยเด็ก และการใช้
แรงงานเด็ก
โครงการอาหารโรงเรียน ได้รับ
การสนับสนุนเป็นอย่างดีจากสมาชิก
คณะทำงาน EFA คือ ยูเนสโก
และยูนิเซฟ โครงการสหสวรรค์
รัฐผู้บริจาค และรัฐบาลประเทศ
กำลังพัฒนาส่วนใหญ่ โครงการนี้
ช่วยเหลือเด็กยากจนโดยเฉพาะ
เด็กหญิง เด็กในดินแดนแห่ง
ความขัดแย้ง และเด็กกลุ่มเสี่ยง
ให้สามารถเล่าเรียนและได้รับสาร
อาหารในเวลาเดียวกัน เด็กพวกนี้
จะได้รับประโยชน์จากโครงการ

สาธารณสุขอื่นๆ ด้วย ขณะที่อยู่
ในโรงเรียนก็ได้รับประทานอาหาร
ซึ่งช่วยลดความหิวโหยในระยะสั้น
ที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้และ
พฤติกรรมของเด็ก

*ประเทศที่บริจาค : อัลจีเรีย
อันดอร์รา บังกลาเทศ เบลเยียม
แคนาดา สหภาพยุโรป ฝรั่งเศส
เยอรมนี ฮอนดูรัส อินเดีย อิตาลี
เคนยา ลักเซมเบิร์ก มาลาวี
โมนาโก นอร์เวย์ สวิตเซอร์แลนด์
และสหรัฐอเมริกา

มาจากโรคเอดส์ ซึ่งอยู่ในความดูแลของปู่ย่าตายาย หรือเด็กด้วย
กันเองถึง 11-14 ล้านคน เด็กเหล่านี้ส่วนใหญ่ไม่มีโอกาสเรียนหนังสือ
มีสุขภาพทรุดโทรม และขาดอาหาร ภายในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า จำนวน
เด็กกลุ่มนี้จะสูงถึง 20 ล้านคน

แต่ก็มีข่าวดีที่โครงการอาหารโลก ยูเนสโก ยูนิเซฟ ยูเอ็น-
เอดส์ และองค์การอนามัยโลกกำลังทำงานหนักเพื่อแก้ปัญหาเหล่านี้
เราปรับโครงการของเราใหม่เพื่อช่วยเหลือสนับสนุนรัฐบาลและ
องค์กรของชุมชน ยูเอ็นเอดส์ระบุว่างานที่สำคัญที่สุด คือการให้การ
ศึกษาแก่กลุ่มเด็กอายุ 5-15 ปี รองลงมา คือ การยืดชีวิตพ่อแม่ของ
เด็กให้มีโอกาสอยู่กับลูกได้ยาวนานขึ้น และสามคือ การสนองความ
ต้องการของเด็กกำพร้า ชุมชนมากมายต้องสูญเสียทั้งครูอาจารย์
เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และเกษตรกร ยาต้านไวรัสเอดส์ทุกขนานจะไม่มี
ประโยชน์อะไรเลยหากว่าไม่มีอาหารดีๆ น้ำสะอาด รวมทั้งบุคลากรที่
สามารถกำกับดูแลโครงการเหล่านี้ได้

คุณคิดตามพลอยังไร

มีการติดตามประเมินผลงานของเราในทุกๆ ที่ทั่วโลกกัน
ทุกวัน ดังนั้น เราจึงรับรู้ผลที่ได้รับ เรามีทั้งเจ้าหน้าที่ของเราเองและคน
ภายนอก รวมทั้งหน่วยงานรัฐระดับท้องถิ่นในชุมชน พวกครูอาจารย์
ครูใหญ่ และผู้ปกครองทราบดีว่าเรามีบทบาทอะไรบ้าง (ดูกรอบ
สำรวจมาตรฐานการให้อาหารโรงเรียน)

จากจุดนี้จะทำอะไรต่อไป

เราจะมุ่งเน้นสืบเสาะว่าที่ไหนต้องการความช่วยเหลือจากเรา
มากที่สุด เราจะได้จัดสรรทรัพยากรไปให้คนที่ยากจนที่สุดและหิวโหย
ที่สุด ไม่มีอะไรจะสำคัญยิ่งไปกว่าการให้อาหารแก่เด็กนักเรียนให้อิ่ม
ท้อง ทั้งอาหารและการศึกษาคือกุญแจสู่อนาคตของพวกเขา

สัมภาษณ์โดย เจน มาร์แชลล์

การศึกษาสำหรับเด็กๆ ชาวคาซัคสถานนั้นหรือ ก็แค่กดคลิกเมาส์เท่านั้นเอง

ศรีน้อย ไพวทอง แปล



© Bakhtiyar Ospambayev/UNESCO Almaty



8

ในบรรดาสถานศึกษา
5,400 แห่งที่
คาซัคสถาน มีเพียง
700 แห่งเท่านั้นที่
เชื่อมโยงเข้ากับ
อินเทอร์เน็ตได้



© Bakhtiyar Ospambayev/UNESCO Almaty

สืบเนื่องจากการที่ทางการโซเวียตได้
ทำการทดลองทางด้านนิวเคลียร์อยู่
เป็นเวลาหลายสิบปี อาณาบริเวณอัน
กว้างใหญ่ไพศาลหลายแห่งในคาซัคสถาน
จึงต้องเผชิญกับภัยพิบัติทางด้านมลภาวะ
อย่างร้ายแรง ยูเนสโกจึงได้เริ่มแผนงาน การ
เรียนรู้ทางไกลโดยอ้อม ผลที่ตามมา
ก็คือ ครูผู้มีความรู้ดีอันเหมาะสมต่างปฏิเสธ
ไม่ยอมไปประจำการที่

นาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศและการ
สื่อสาร เพื่อช่วยลดช่องว่างดังกล่าว

มากมายมหาศาล

การทดลองด้านปรมาณูในยุคสมัยของโซเวียตนั้น ได้
ทิ้งมรดกที่เป็นอันตรายร้ายแรงแก่เด็ก ๆ ชาวคาซัคสถานในอาณา
บริเวณกว้างใหญ่ไพศาล ซึ่งมีผลกว้างไกลไปกว่าผลกระทบทาง
ด้านอนามัยสืบเนื่องจากการกัมมันตภาพรังสี นอกจากนี้ปัญหาอุปสรรค
ทางด้านเศรษฐกิจแล้ว มลภาวะดังกล่าวยังเป็นผลให้อาณาบริเวณ
เหล่านี้ไม่เป็นที่น่าพิสมัยแก่ครูผู้มีความรู้ดี ซึ่งปฏิเสธไม่ยอมไป
ประจำการ ณ ที่นั้น จึงแทบจะดับฝันสำหรับอนาคตอันสดใสของเด็ก ๆ
ในบริเวณนี้

เมื่อเร็วๆ นี้ ยูเนสโกได้อุปถัมภ์งานศึกษาวิจัยชิ้นหนึ่ง ผล
การศึกษาปรากฏว่าโรงเรียนที่มีอยู่นั้นไม่พอเพียง บ่อยครั้งที่ครูคน
เดียวจะต้องสอนทุกวิชาสำหรับทุกชั้น ตั้งแต่ ป.1 จนถึง ม.5 โดย
สอนอยู่ในอาคารที่คู่พัง และไม่มีการสอนในระดับอุดมศึกษา ยูเนสโก
จึงได้เริ่มโครงการนำร่องโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะใช้ประโยชน์จาก
เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อจัดทำซอฟต์แวร์สำหรับการ
การเรียนรู้ทางไกล เพื่อเติมเต็มในสิ่งที่ขาดหายไปเพราะขาดครู
และเพื่อมิให้เหล่าเด็ก ๆ ในบริเวณที่มีมลภาวะต้องสูญเสียสิทธิ
ทางการศึกษาของตนไป

บริเวณที่ถูกทำลายอย่างร้ายแรงที่สุดนั้น อยู่ในเขตเซมิ-
พาลาตินสค์ในภาคตะวันออกของคาซัคสถาน ซึ่งครั้งหนึ่งเคยเป็น
สถานที่ที่ทดสอบทางนิวเคลียร์อันกว้างใหญ่ไพศาล ระหว่างปี
1959-1989 ทางทหารของโซเวียตแทบจะระเบิดเขตนี้จน
กลายเป็นถ้ำอุลิสและมลายหายไปจากแผนที่เลยทีเดียว เพราะได้
ทำการทดลองทางนิวเคลียร์ในบริเวณโพลีคอน ซึ่งมีพื้นที่ 18,000
ตารางกิโลเมตร ถึง 456 ครั้ง เป็นเวลาถึง 50 ปีที่ลมพายุได้พัดพา
สารกัมมันตรังสีผ่านทุ่งหญ้าแห้งแล้งอันกว้างใหญ่ไพศาลออกไป

นอกอาณาบริเวณที่ทดลอง ในปัจจุบันบริเวณที่มีมลภาวะนั้น
ครอบคลุมพื้นที่ถึงประมาณ 550,000 ตารางกิโลเมตร ราว 1 ใน
5 ของคาซัคสถานหรือพื้นที่ขนาดประมาณเนื้อที่ท่าฝรั่งเศส
เพียงแต่ว่าไม่มีพิพิธภัณฑ์ลูฟวร์หรือยานมองมาร์ตเท่านั้นเอง
...สุไลเมนอฟ กวีผู้มีชื่อเสียงของคาซัคสถาน ผู้ดำรงตำแหน่ง
ผู้แทนถาวรประจำยูเนสโกของประเทศนี้ ได้กล่าวกระทบกระเทียบ
เปรียบเปรยไว้

ผลลัพธ์อันประหลาดกลัวประหลาด

ข้อมูลทั้งปวงเกี่ยวกับการทดลองนั้นถูกปกปิดกันเป็น
ความลับสุดยอด รวมทั้งผลกระทบด้านสุขภาพด้วย โรงพยาบาล
แห่งเดียวในภูมิภาคนี้ที่ทำการทหารเป็นผู้ดำเนินการ ปฏิเสธข่าว
ว่ามีโรคประหลาดหลายโรคที่น่าสะพรึงกลัวในอาณาบริเวณนี้ ซึ่ง
รวมทั้งมะเร็งในเม็ดเลือด มะเร็งประเภทอื่นๆ และการเปลี่ยนแปลง
ทางพันธุกรรมอันมีผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจ เราไม่ทราบว่ามี
แต่ปี 1959 เป็นต้นมาผู้ได้รับภัยพิบัติเป็นจำนวนเท่าใด แต่ทาง
ฝ่ายรัฐบาลคาซัคสถานประเมินว่ามีจำนวนสูงถึง 1.7 ล้านคน โดย
มีผู้ที่ยังป่วยอยู่ในปัจจุบันประมาณ 350,000 คน

ทางการคาซัคสถานได้เปลี่ยนชื่อเซมิพาลาตินสค์ เป็น
เซไมหลหลังจากที่ได้รับเอกราชในปี 1991 และหลังจากที่ได้ปิด
โพลีคอนลงอย่างเป็นทางการ แต่พิษร้ายจากกัมมันตภาพรังสีนั้น
ยังคงดำรงคงอยู่อีกเป็นเวลาหลายพันปี บางครั้งก็มีผลอันน่าพิศวง
แม้กระทั่งปัจจุบัน ทารกยังเกิดมาโดยขาดแขน และมีมืองอกจาก

โรงเรียนไร้พรมแดน

ยูเนสโกกำลังเริ่มโครงการนำร่อง
ด้านการศึกษาทางไกลแบบเบ็ดเสร็จใน
ระดับมัธยมศึกษาทั้งในคาซัคสถานและ
นามิเบีย โครงการที่คาซัคสถานนั้นจะ
ขยายไปยังประเทศอื่นๆ ในเอเชียกลาง
ส่วนโครงการที่นามิเบียจะอำนวยความสะดวก
แก่ดินแดนที่ไกลโพ้นใน
แอฟริกา สำหรับโครงการที่คาซัคสถาน
นั้น คณะจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัย
เออร์ลิ่งแก้นในเยอรมนีจะจัดทำ
ซอฟต์แวร์สำหรับการสอนในชั้นเรียน
และสำหรับการฝึกหัดครู โดยจะมีการ
ประชุมเพื่อเริ่มโครงการ ประกอบด้วย

ผู้ร่วมงานจากทั้งภาคเอกชนและภาครัฐ
ซึ่งรวมทั้งกระทรวงศึกษาธิการและ
คาเทลโก้ ซึ่งเป็นสถานีโทรทัศน์ผ่าน
ดาวเทียม การประชุมดังกล่าวจะมีขึ้นที่
อัลมาตีในปลายฤดูร้อน ส่วนโครงการที่
นามิเบียนั้นยังอยู่ในขั้นกำหนดรายละเอียด
กันอยู่ แต่จะมุ่งเน้นสาขา
คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ แม้ว่า
ประเทศนี้จะมีระบบการศึกษาในระดับ
ประถมศึกษาที่พัฒนาไปในระดับดีแล้ว
แต่ก็ยังมิมีโรงเรียนมัธยมศึกษาเพียงไม่กี่
แห่ง จึงกำหนดจะเริ่มทั้งสองโครงการ
ในปีการศึกษา 2004-2005 นี้





© Bolatbek Amanbekov/UNESCO Almaty

โรงเรียนในเขตเซไม
นั้นตั้งอยู่ในอาณา
บริเวณที่โคดเดี่ยว
ห่างไกล

▼ หัวไหล่โดยตรง ซึ่งเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรมที่เกิดจากกัมมันตภาพรังสี บางส่วนในบริเวณนี้มีมลพิษสูงกว่าเซอร์โนบีลถึง 1,000 เท่า น้ำใต้ดินบางแห่งปนเปื้อนด้วยสารกัมมันตรังสี และในเมื่อไม่สามารถปิดกั้นอาณาบริเวณอันกว้างใหญ่ไพศาลนี้ได้ บรรดาบุคคลจึงสามารถท่องเที่ยวไปกินหญ้าในบริเวณทุ่งหญ้าอันอุดมไปด้วยมลพิษได้ตามใจชอบ

ทางการได้เริ่มจัดมลภาวะนี้แล้ว และได้ดำเนินการกันอย่างจริงจังเพื่อดูแลในด้านสุขอนามัยของผู้คนในบริเวณนี้ แต่ก็เป็นเพียงหนึ่งในหลายปัญหาที่ประเทศชาติกำลังเผชิญอยู่

ยังมีที่ที่ครั้งหนึ่งเคยทดลองทางนิวเคลียร์กันอีกสิบกว่าแห่ง ทั้งยังมีปัญหาเรื่องทะเลอาวาลได้แห้งเหือดลง เป็นผลให้ดินแดนเกษตรกรรมต้องกลายเป็นทะเลทรายไป ในเมื่อมีปัญหาเร่งด่วนมากมายที่รุมเร้าอยู่ คาซัคสถานจึงประสบปัญหาเรื่องงบประมาณเพื่อการศึกษา

ถูกรอนเพื่อการศึกษาเป็นของทยาก

บรรดาโรงเรียนที่พอจะมีอยู่นั้นอยู่ในอาณาบริเวณโคดเดี่ยวห่างไกล ประมาณกันว่าทั่วประเทศมีครูขาดแคลนอยู่ราว 3,700 คน แต่ตั้งแต่ได้รับเอกราชเป็นต้นมา ในเมื่อเพิ่งเริ่มมีเศรษฐกิจการตลาดซึ่งมีชื่อเรียกอยู่ในด้านต่างๆ มากมาย รัฐจึงจำเป็นต้องเปลี่ยนลำดับความสำคัญก่อนหลังตามไปด้วย ผลก็คือต้องลดงบประมาณภาคสาธารณสุขลง ซึ่งรวมทั้งงบประมาณเพื่อการศึกษาด้วย ครูโรงเรียนรัฐบาลมีรายได้น้อยกว่าบรรดาครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนซึ่งเป็นที่นิยมกันมาก จึงจำเป็นต้องหารายได้พิเศษ จนไม่ค่อยมีเวลาให้ลูกศิษย์ของตนเท่าใดนัก โดยทั่วไปแล้วอุปกรณ์การสอนในคาซัคสถานนั้นล้าสมัย คุณภาพต่ำ และมี

ปริมาณไม่เพียงพอสำหรับสนองความต้องการของนักเรียนจำนวน 3,004,900 คนในประเทศนี้

แผนงานต่างๆ ในเอเชีย แอฟริกา และบราซิล นั้นแสดงให้เห็นว่าเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสามารถให้นวัตกรรมเพื่อช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครู ดานา ชียาเวอา หัวหน้าคณะทำงานกล่าวว่า ยูเนสโกเองกำลังจัดทำแผนงานด้านการศึกษา โดยดึงงบประมาณจากประสบการณ์ของตนในภูมิภาคอื่นๆ เพื่อวางระบบแบบเบ็ดเสร็จ

โครงการนี้ จะปรับใช้ซอฟต์แวร์

ที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายที่มีอยู่แล้วในยุโรป โดยมุ่งเน้นในเรื่องการบริหารการศึกษาและการจัดทำหลักสูตร ทั้งยังจะช่วยฝึกสอนครูให้รู้จักวิธีใช้ซอฟต์แวร์ และเสริมสร้างโครงสร้างพื้นฐานในสถานที่ดำเนินการโครงการนำร่องที่คัดสรรแล้ว ชียาเวอากล่าวว่า “กุญแจดอกสำคัญที่จะช่วยให้โครงการดำเนินไปอย่างยั่งยืนก็คืออาศัยความชำนาญของผู้เชี่ยวชาญของคาซัคสถานเอง รวมทั้งการถ่ายทอดวิธีดำเนินงานอีกด้วย” ก้าวแรกก็คือ ให้ครูได้ฝึกหัดใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อจะได้สามารถเข้าถึงนักเรียนของตนได้ ในบริเวณทุ่งหญ้าอันกว้างใหญ่ไพศาลยังไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ และส่วนใหญ่แล้วจะไม่มีอินเทอร์เน็ต ในปัจจุบันมีโรงเรียนมัธยมศึกษาในคาซัคสถานเพียง 700 แห่งจากทั้งหมด 5,400 โรงเท่านั้นที่เชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ต แต่ทางฝ่ายรัฐบาลได้วางเป้าหมายไว้ว่าจะเชื่อมต่อให้ได้ทั้งหมดภายในปลายปี 2007

การทำลายล้างมลพิษเป็นวิธีที่ดีที่สุดที่จะแก้ปัญหาเรื่องสุขภาพอนามัย และจิตใจครูให้กลับไปสอนที่นั่น แต่การดำเนินงานดังกล่าวย่อมกินเวลาและต้องใช้งบประมาณสูงมาก ในปี 1999 นานาชาติได้ให้คำมั่นว่าจะให้ความช่วยเหลือเป็นมูลค่า 43 ล้านดอลลาร์ แต่จนถึงปัจจุบันปรากฏว่าภูมิภาคนี้ได้รับความช่วยเหลือเพียง 15 ล้านดอลลาร์เท่านั้น สุลไลมเนอฟกล่าวว่า “เราไม่ยื่นกะลาออกไปขอทานหรอก” แต่ก็กล่าวเสริมเติมว่า ภาระอันหนักอึ้งนั้นนับว่าเหนือปากว่าแรงสำหรับประเทศใดประเทศหนึ่งที่จะแบกรับแต่เพียงผู้เดียว

แพทท เบิร์ตต์

วิทยาศาสตร์ในสาขาต่างๆ ไม่เป็นที่หนักแน่นตาตั้งใจอีกต่อไป

ศรีน้อย ไพวทอง แปล



© La main à la pâte/Académie des sciences

ในปัจจุบันคนทั่วไปมักจะมองว่าวิทยาศาสตร์เป็นเรื่องน่าเบื่อหน่าย และทำเงินได้น้อย จึงมีผู้ประกอบการวิชาชีพนี้ลดน้อยถอยลงทุกที แต่ตามความเป็นจริงแล้ว โลกเราจำเป็นต้องมีนักวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้นอีกเป็นจำนวนมาก

คน หนุ่มสาวเอือมระอาวิทยาศาสตร์แล้วหรือ เรามีวิธีการอย่างไรที่จะช่วยเร่งเร้าให้พวกเขาใฝ่รู้และกระตุ้นให้เกิดความอยากรู้อยากลอง หลายคนเกรงว่าเราจะขาดแคลนนักวิทยาศาสตร์ในอนาคตอันใกล้ เมื่อไม่นานมานี้ บรรดาประเทศพัฒนาแล้วล้วนหันเหในเรื่องดังกล่าวอยู่ชั่วแล้วชั่วเล่า สำหรับบรรดาประเทศที่อยู่ในช่วงเศรษฐกิจเปลี่ยนถ่ายและประเทศที่กำลังพัฒนา สถานการณ์ก็เป็นเช่นเดียวกัน ต่างจำเป็นยิ่งที่จะต้องฝึกฝน

คนหนุ่มสาวให้ทำการวิจัย ซึ่งสำคัญๆ กับการพัฒนาประชาธิปไตยที่จำเป็นสำหรับเศรษฐกิจของคนในอนาคต เกี่ยวกับเรื่องนี้ การประชุมนานาชาติว่าด้วยการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งจัดให้มีขึ้น ณ สำนักงานใหญ่ของยูเนสโกเมื่อเดือนมิถุนายน 2004 จึงนับเป็นก้าวสำคัญในการร่วมกันดำเนินงานเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว การประชุมครั้งนี้สมาคมส่งเสริมวิทยาศาสตร์แห่งอเมริกา (AAAS) โดยมีมูลนิธิวิทยาศาสตร์แห่งชาติ (NSF) เป็นผู้สนับสนุน ได้จัดการประชุมนี้ขึ้น ในการนี้ที่ประชุมได้มีข้อเสนอแนะหลายประการ (ดูรอบที่ 1)

การวิจัยจะเป็นแรงผลักดันอันสำคัญประการหนึ่งสำหรับการพัฒนาทางเศรษฐกิจมากกว่าที่ผ่านมาในอดีต ในกลุ่มประเทศสมาชิกองค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจเพื่อการพัฒนา แต่เพียงกลุ่มเดียว จำนวนนักวิจัยได้เพิ่มขึ้นจาก 2.4 ล้านคนในปี 1990 เป็น 3.4 ล้านคนในปี 2000 และความต้องการนับวันมีแต่จะเพิ่มมากขึ้น¹ เมื่อต้นเดือนเมษายน 2004 กลุ่มระดับสูงว่าด้วย

การปรับปรุงการ เรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี

การประชุมนานาชาติที่จัดโดย ยูเนสโกร่วมกับสมาคมส่งเสริม วิทยาศาสตร์แห่งอเมริกา ได้นำ ผู้แทนระดับหัวกะทิ 50 คน มาพบปะกัน ซึ่งรวมผู้ได้รับ รางวัลโนเบลด้านฟิสิกส์ 2 คน คือ เลโอน เลเดอร์แมน (สหรัฐ) และจอร์จส์ ปาร์บัก (ฝรั่งเศส) ผู้ร่วมประชุมเห็นพ้องว่าเป็น

ต้องปรับปรุงวิธีการสอนและ หลักสูตรเสียใหม่ ทั้งในระดับ ประถมและมัธยม ตลอดจน ต้องประเมินผลที่ได้จากแนว การสอนแบบใหม่ จากนั้น เสนอให้มีการจัดฟอรัมนานาชาติว่าด้วยการสอนวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีในอีก 2 ปีข้าง หน้า

▶ ทริพยากรมณูย์สำหรับงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีใน ยุโรปได้เรียกร้องให้สมาชิกสหภาพยุโรปดำเนินการ เพื่อจะ ได้ สามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ว่า จะจัดจ้านักวิจัยใหม่ ๆ เป็นจำนวน 500,000 คนให้ได้ภายในปี 2010² ส่วนมูลนิธิ วิทยาศาสตร์แห่งชาติประเมินว่าจะต้องสร้างงานในสาขา วิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ในช่วงทศวรรษ 2000-2010 ให้ได้ 2.2 ล้านตำแหน่ง เมื่อเป็นเช่นนั้น เราจึงเข้าใจได้ง่ายว่าเหตุใด จึงมีความกังวลใจกันเมื่อไม่มีผู้ยึดกับวิทยาศาสตร์ในบางสาขา ประชากรมีอายุขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุโรป ทั้งยังมีการเสี่ยง ที่จะต้องพึ่งพา “ทุนแรงงานผู้มีทักษะ” จากต่างประเทศอีกด้วย

ในประเทศที่อยู่ในช่วงเศรษฐกิจเปลี่ยนถ่ายหรือประเทศ กำลังพัฒนา การที่วิทยาศาสตร์ไม่ได้รับความนิยมชมชอบ อาจเป็น เพราะขาดโครงสร้างพื้นฐานหรือขาดนโยบายวิทยาศาสตร์เป็นส่วน ใหญ่ ทวีปแอฟริกาที่มีสภาพเช่นนี้อย่างแน่นอน ดังที่ศาสตราจารย์ นีอริอา เซรูบาเบล ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารของสภาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีแห่งชาติของยูกันดา กล่าวรายงานต่อที่ประชุมว่า ถ้า คนหนุ่มสาวไม่ไปต่างประเทศ พวกเขาเลือกศึกษาเล่าเรียนวิชาอื่น ซึ่งมีสภาพการจ้างงานที่ดีกว่า และมีรายได้สูงกว่า ประเทศต่างๆ เหล่านี้ล้วนได้รับผลกระทบเป็นอย่างมาก สืบเนื่องจากสภาพ สมองโหล เพื่อแก้ไขสถานการณ์เช่นนี้ ปากีสถานได้อาศัยมาตรการ ทางด้านการเงินเป็นแรงจูงใจ ดังที่ไซตะ ที เค นาอิม ที่ปรึกษาคณะ กรรมการระดับรัฐมนตรีว่าด้วยนโยบายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ขององค์การที่ประชุมแห่งอิสลาม ได้อธิบายไว้ มาตรการต่างๆ เหล่านี้ ได้แก่ การเพิ่มเงินเดือนให้แก่ักวิจัยผู้ซึ่งได้จัดพิมพ์ผลงาน ในวารสารนานาชาติ และผู้ได้รับปริญญาเอก ส่วนในอินเดียนั้น อมิตับห์ มุขจี ผู้อำนวยการสอนวิทยาศาสตร์และการสื่อสารแห่ง มหาวิทยาลัยเดลี รายงานให้ที่ประชุมทราบ ว่า จำนวนบุคลากรใน สายวิทยาศาสตร์ได้เพิ่มมากขึ้นตั้งแต่ปี 2001 เป็นต้นมา

การหมดความสนใจในวิชาวิทยาศาสตร์เป็นเพียงส่วน

หนึ่งของภาพอันสลบซับซ้อน ซึ่งการที่นักศึกษาโยกย้ายไปศึกษา ต่อ ณ ประเทศอื่นนั้นนับบทบาทสำคัญเป็นอย่างมากทีเดียว ตัวอย่างเช่น นักศึกษาชาวจีนและอินเดียมักจะเลือกไปศึกษาต่อ ณ กลุ่มประเทศองค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจ เพื่อการพัฒนา มากกว่าที่จะศึกษาต่อ ณ สหรัฐอเมริกา หรือมีเดียนั้นก็เลือกศึกษา ต่อในประเทศตน³ เรายังรู้น้อยลงไปอีกว่าเหตุใดวิทยาศาสตร์บาง สาขา จึงกำลังไม่เป็นที่ชื่นชอบ อีฟ เกเร นักฟิสิกส์และนักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิชาวฝรั่งเศส เชื่อว่าปัญหาดังกล่าวนั้นสืบเนื่องจาก สาเหตุ 3 ประการด้วยกัน “วิทยาศาสตร์ (ดังที่สอนกันอยู่ใน ปัจจุบัน) เป็นเรื่องน่าเบื่อหน่าย คนทั่วไปเชื่อกันว่า วิทยาศาสตร์ นั้นเป็นอันตราย ทั้งยังไม่เป็นวิชาชีพที่ทำรายได้ดี” ผู้เข้าร่วม ประชุมทุกคนเห็นพ้องกับการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาดังกล่าว และเห็นด้วยว่าจำเป็นต้องเริ่มสอนวิทยาศาสตร์ตั้งแต่ระดับประถม ศึกษาเลยทีเดียว อีฟ เกเร ประธานร่วมของสหพันธ์นานาชาติแห่ง ราชบัณฑิตยสถานในสาขาวิทยาศาสตร์ เชื่อว่าแนวคิดดังกล่าวได้ รับการสนับสนุนอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น เพราะคณะกรรมการ ประสานงานระหว่างราชบัณฑิตยสถานได้ให้การสนับสนุนแล้ว

เริ่มสอนวิทยาศาสตร์ตั้งแต่วัยประถมศึกษา

การทดลองในเรื่องนี้ได้รับการนำไปสู่ภาคปฏิบัติแล้ว โดยมีผู้บุกเบิกระดับสูงหลายคนเป็นผู้ริเริ่ม

ในช่วงแรก มีผลงานอันน่าทึ่งของเลโอน เลเดอร์แมน นักฟิสิกส์ชาวอเมริกันผู้ได้รับรางวัลโนเบลเมื่อปี 1988 ซึ่งได้ ดำเนินงานในโรงเรียนต่างๆ ในย่านที่ด้อยโอกาสในชิคาโก อีฟ เกเร กล่าวแสดงความชื่นชมในผลงานดังกล่าวไว้ว่า “บรรดา นักเรียนล้วนออกจากโรงเรียนเหล่านี้กันหมด และมีเหตุการณ์ รุนแรงไปทั่ว เลโอน เลเดอร์แมน ได้เริ่มสอนวิทยาศาสตร์ใน โรงเรียนโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมและสอนครูพร้อมกันไปกับ ลูกศิษย์ เขาสามารถพลิกสถานการณ์จากหน้ามือเป็นหลังมือ นับว่า น่าทึ่งเป็นอย่างมากทีเดียว” ในกลางทศวรรษ 1990 อีฟ เกเร และ ปีแอร์ เลน่า นักฟิสิกส์ชาวอาราศาสตร์ได้ทราบถึงงานนี้พร้อมๆ กับจอร์จ ชาร์บัก ผู้ได้รับรางวัลโนเบลในปี 1992 โดยเลเดอร์แมน ผู้เป็นเพื่อนร่วมงานและเป็นมิตรของเขาดวย ได้เชิญให้มาดูงาน เมื่อกลับมายังฝรั่งเศส นักวิชาการทั้งสามคนจึงได้ร่วมกันก่อตั้ง สมาคม “มือเอือนดิน” (ตุรอบที่ 2) ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะ สอนนิเวศวิทยาวิทยาศาสตร์ในระดับประถมศึกษาอีกครั้ง ในการนี้จะ เน้นในเรื่องการทดลองและการค้นคว้า การทดลองดังกล่าวประสบ ผลสำเร็จเป็นอย่างมากจนเป็นที่แพร่หลายไปทั่วโลก

ในคำปราศรัยต่อที่ประชุมนานาชาติเมื่อเดือนมิถุนายน 2004 เซอร์ลี มัลคอล์ม ได้เสนอให้ใช้วิธีสอนดังกล่าวในการศึกษา ในระดับสูงขึ้นด้วย มัลคอล์ม ผู้อำนวยการฝ่ายการศึกษาสำหรับ ทริพยากรมณูย์ของสมาคมส่งเสริมวิทยาศาสตร์แห่งอเมริกา กล่าวว่าการให้ทุกคนได้มีโอกาสเข้าถึงวิทยาศาสตร์นั้นคล้ายคลึง





© La main à la pâte/DESCO/INRP

สมาคมมือเปื้อนดิน (Main à la Pâte) ซึ่งจัดตั้งขึ้นเมื่อปี 1996 ได้แนะนำ นักเรียนชั้นประถมศึกษาเกี่ยวกับวิธีการทางวิทยาศาสตร์

กับการที่ยูเนสโกส่งเสริมงานด้านการศึกษาเพื่อปวงชน นอกจากนี้เธอยังกล่าวถึง “ปฏิญญาว่าด้วยวิทยาศาสตร์และการดักดวงประไยชน์จากความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์” ซึ่งได้รับรองกันที่บูดาเปสต์ เมื่อปี 1994⁴ : ว่า “(...) การสอนวิทยาศาสตร์เป็นสิ่งจำเป็นยิ่งสำหรับการพัฒนามนุษย์ จำเป็นสำหรับการสร้างสมรรถนะในด้านนี้ที่เป็นของเราเอง และเพื่อให้ประชาชนทั่วไปเป็นผู้มีความรู้และตื่นตัวในเรื่องต่างๆ” โคอิชิโระ มัตซึอูระ ผู้อำนวยการใหญ่ยูเนสโก สนับสนุนปฏิญญาดังกล่าว ด้วยเห็นว่าสอดคล้องกับการประชุมสุดยอดระดับโลกว่าด้วยการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่โจฮันเนสเบิร์กเป็นอย่างดี

โดมินิก ซูซง

- 1 มารีโอ เซอร์วันเตส ผู้จัดการโครงการของฝ่ายอำนวยการด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและอุตสาหกรรม แห่งองค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจเพื่อการพัฒนา
- 2 http://europa.eu.int/comm/research/conferences/2004/sciprof/index_en.html
- 3 รายงานว่าด้วยตัวชี้วัดทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งยุโรป ฉบับที่ 3, http://www.cordis.lu/indicators/third_report.htm
- 4 ยูเนสโกร่วมกับสภาวิทยาศาสตร์นานาชาติได้ร่วมกันจัดการประชุมโลกว่าด้วยวิทยาศาสตร์ที่เมืองบูดาเปสต์ ระหว่างวันที่ 28 มิถุนายน - 1 กรกฎาคม 2542

มือเปื้อนดิน

โครงการมือเปื้อนดิน ในชื่อเรื่องที่หลากหลายแพร่ไปทั่วโลก อาทิ ฝรั่งเศส สวิตเซอร์แลนด์ บราซิล และจีน เทคนิคการเรียนรู้ของสมาคมนี้เรียบง่าย “โดยเริ่มจากการซักถามเด็ก” มาร์ก ฉามูส์ หนึ่งในผู้นำของสมาคมกล่าว “จากนั้นครูก็ช่วยเด็กสะท้อนความคิดเห็นแสดงให้เห็นว่าความเป็นจริงในทางปฏิบัติเป็นเช่นไร แล้วจึงทบทวนแนวคิดดั้งเดิมของเด็กให้สอดคล้องกับสิ่งที่ค้นพบ” เด็กจะดำเนินรอยตามแบบนักวิจัยจริงๆ กระบวนการเรียนรู้จะจบลงด้วยถ้อยแถลงและบทสรุปซึ่งนักเรียนเป็นผู้เขียนเอง “นอกจากค้นพบวิทยาศาสตร์แล้ว ทักษะการพูดและเขียนของเด็กๆ ยังพัฒนาทั่วไถลด้วย” อีฟส์ เกร่ กล่าว ในปี 1996 จอร์ลส์ชาร์ปิก ปีแอร์ เลนา และ อีฟส์ เกร่ ร่วมกันสรรค์สร้างโครงการมือเปื้อนดินขึ้น หลังจากพบว่าโรงเรียนประถมในฝรั่งเศสที่แนะนำวิทยาศาสตร์ให้กับนักเรียนมีไม่ถึงร้อยละ 3 ด้วยแรงสนับสนุนจากกระทรวงศึกษาและราชบัณฑิตสภาสาขาวิทยาศาสตร์ของฝรั่งเศส นักวิชาการทั้ง 3 คน

ก็เริ่มโครงการของตนโดยให้ครูประถมอาสาสมัคร 400 คน นำไปทดลองสอน ปัจจุบันแนวทางนี้ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากบรรดาครูและนักวิทยาศาสตร์แพร่ขยายไปในเม็กซิโก บราซิล ชิลี จีน มาเลเซีย เซเนกัล โมร็อกโก อัฟกานิสถาน กัมพูชา โคลัมเบีย สโลวาเกีย และเซอร์เบีย เกือบหนึ่งศตวรรษหลังจากที่เขาเลสเต็งไฟรเนตชาวฝรั่งเศสได้นำตำราเรียนจากการพิมพ์เข้ามาใช้ในโรงเรียนเมื่อทศวรรษ 1920 บรรดาครูผู้บุกเบิกรุ่นใหม่เหล่านั้นที่ยึดมั่นในการเรียนรู้จากการแสดงออกอย่างอิสระผสมกับการทดลองและการค้นพบ ก็สามารถแบ่งปันประสบการณ์กันได้ผ่านทางอินเทอร์เน็ต ทั้งทางเว็บไซต์ในประเทศและระหว่างประเทศ (<http://inrp.fr/lamap/reseau/interna/accueil.html>) อีฟส์ เกร่ ระบุว่า มารี คูรี เป็นผู้คิดค้นโครงการมือเปื้อนดินเวอร์ชันแรกๆ ในศตวรรษที่ 20 วิธีการที่เธอสอนฟิสิกส์พื้นฐานให้แก่ไอรินลูกสาวและลูกๆ ของเพื่อนร่วมงานอีกหลายคนเพิ่งได้รับการตีพิมพ์เสร็จเมื่อไม่นานมานี้



สิ่งที่เราต้องเสียไป เพื่อแลกกับการเรียน โดยไม่เสียค่าเล่าเรียน



14

ในขณะที่บรรดาประเทศต่างๆ เลิกเก็บค่าเล่าเรียน ก็มีเด็กหลายล้านคนได้เข้าเรียนในระดับประถมศึกษา แต่เด็กเหล่านั้นจะเล่าเรียนได้มากน้อยเพียงใดในห้องเรียนที่มีแต่นักเรียนเบียดเสียดกันอยู่ แคมยังไม่มียี่หนังสือเรียนอีกด้วย สิ่งที่ทำทลายเราอยู่ก็คือ เปิดโอกาสให้ทุกคนได้รับการศึกษา แต่ในขณะที่เดียวกันก็ให้การศึกษามีคุณภาพดีด้วย

ศรีออย โกวากอ แปลา

ประชาชน

ทั่วประเทศในเคนยา ล้วนมีความซาบซึ้งอย่างใหญ่หลวง เมื่อประธานาธิบดีมาวอิ คิบาคิ รักษาตำแหน่งของตนในการรณรงค์เพื่อหาเสียงว่าจะเลิกเก็บค่าเล่าเรียนในปี 2003 บรรดาผู้ปกครองซึ่งรอคอยด้วยความหวังอย่างเต็มที่ ล้วนมุ่งหน้าไปยังโรงเรียนต่างๆ เพื่อให้บุตรหลานของตนได้เข้าเรียน แต่เมื่อครูใหญ่ปฏิเสธที่จะรับบุตรหลานของตน ภาพอันแสนสดใสดังกล่าวก็ค่อยๆ ถูกบดบังด้วยภาพหลอนของ “นักเรียนจำนวนล้านพันล้าน” ที่เข้ามาท่วมทั้งระบบการศึกษาที่แสนจะเปราะบางอยู่แล้ว

ในปัจจุบัน ชาวคิก็ถือว่า มีนักเรียนใหม่กว่า 1 ล้านคนที่กำลังเบียดเสียดแย่งกันเข้าเรียน แต่ตอนนี้จาง ความช่วยเหลือที่คาดว่าจะได้รับจากต่างประเทศนั้น กลับไม่ได้รับอย่างเต็มที่ ตามความเห็นของอันดีโว โอบอนโดห์ จากโครงการรณรงค์ระดับโลกเพื่อการศึกษา นั้น พอสรุปได้ว่า “ได้เลิกเก็บค่าเล่าเรียนกันด้วยความปรารถนาดี แต่กลับมีการวางแผนกันน้อยมาก”

ความเคลื่อนไหวในแอฟริกา

ความวุ่นวายสับสนสืบเนื่องจากความกล้าหาญชาญในการจัดการประถมศึกษาโดยไม่เรียกเก็บค่าเล่าเรียนนั้น เริ่มต้นที่มาลาวี ในปี 1994 ตามด้วยยูกันดา (1997) แคมเอรูน (1999) สาธารณรัฐแทนซาเนีย (2001) และแซมเบีย (2002) ในปัจจุบัน หากจะถกเถียงกันในประเด็นเรื่องประถมศึกษาโดยไม่คิดมูลค่า ก็จะต้องมุ่งเน้นไปยังประเทศต่างๆ ในแอฟริกาเหล่านี้ ซึ่งให้



ในศรีลังกานั้น กฎหมายบัญญัติไว้ว่าจะต้องไม่เก็บค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้นสำหรับการศึกษาในระดับประถมศึกษา แต่บรรดาผู้ปกครองยังต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทางอ้อมเพื่อการศึกษาอยู่อีก

แนวคิดที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่แอฟริกาและบรรดาประเทศต่างๆ ที่เรียกเก็บค่าเล่าเรียนสูง ตัวอย่างเช่น ภูฏาน กัมพูชา อินเดีย ลาว เนปาล ปากีสถาน และปาปัวนิวกินี

สตีฟ แพ็คเกอร์ ผู้มีส่วนรับผิดชอบการจัดทำรายงานการติดตามการศึกษาเพื่อปวงชนในระดับโลกกำลังอยู่ในมาลาวี เมื่อทางรัฐบาลประกาศยกเลิกค่าเล่าเรียนทั้งสิ้น เขากล่าวว่า “ภายในช่วงเวลาเพียงแค่ 3 เดือน จำนวนนักเรียนได้เพิ่มขึ้นจาก 1.9 ล้าน เป็น 3.2 ล้านคน บางคนกล่าวว่าเสียดกันไปแล้วหรืออย่างไร คุณภาพของระบบการศึกษาเองก็ย่ำแย่อยู่แล้ว แต่จากแง่ของสิทธิมนุษยชน คุณจะไม่ยอมให้เด็กเป็นล้านๆ คนไม่ได้รับการศึกษาได้อย่างไร แม้ว่าจะเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพต่ำก็ตาม”



© Karen Slow Lee/ Camera Press/Gamma. Paris

เกี่ยวกับเรื่องนี้ยูเนสโกให้คำตอบอย่างเด็ดขาดว่า “ไม่ได้เป็นอันขาด” จอห์น แดเนี่ยล อดีตผู้ช่วยผู้อำนวยการใหญ่ฝ่ายการศึกษาของยูเนสโก กล่าวว่า “ยูเนสโกเห็นว่า ย่อมเป็นการดีกว่าที่จะยื่นหยัดในหลักการให้จัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาโดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน และในขณะที่เดียวกันก็แก้ปัญหาอย่างจริงจังเรื่องคุณภาพที่ถดถอยลงเพราะมีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นมาก แทนที่จะใช้ค่าเล่าเรียนเป็นเครื่องกำหนดในการแบ่งสรรปันส่วนการศึกษาแก่เด็ก ๆ”

ฝ่ายขยายเปลี่ยนแปลงไป

ในขณะที่ยูเนสโกมุ่งเน้นในด้านมาตรฐานและนโยบายนั้น ยูนิเซฟได้ริเริ่มรณรงค์อย่างเต็มที่เพื่อให้ยกเลิกการเก็บค่าเล่าเรียนในระดับประถมศึกษาในแอฟริกาโดยสิ้นเชิง คริม โรห์ ผู้อำนวยการฝ่ายการศึกษาของยูนิเซฟ อธิบายถึงสาเหตุในการรณรงค์เช่นนี้ “แรกทีเดียว เราได้เห็นข่าวแล้วข่าวเล่าว่า วันที่ที่ยกเลิกการเก็บค่าเล่าเรียนก็จะมีความต้องการทางด้านการศึกษาเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก ส่วนในแง่ลบนั้นแล้ว โรคเอดส์กำลังกัดกร่อนเด็กกำพร้าตาต่างๆ ไว้เบื้องหลังมากมาย หลังจากที่ได้ทำลายล้างเครือข่ายในชุมชนและครอบครัวซึ่งเคยช่วยให้เด็ก ๆ ได้เรียนหนังสือ หากไม่ดำเนินงานกันอย่างจริงจัง เด็ก ๆ อีกเป็นจำนวนมากก็จะไม่มีโอกาสแต่อย่างใด”

แม้กระทั่งธนาคารโลกเองก็ยังหันมาสนับสนุนให้ประเทศต่างๆ ยกเลิกการเก็บค่าเล่าเรียน บ็อบ พรูดี ผู้อำนวยการด้านการศึกษาชั้นนำคนหนึ่งของธนาคารโลก กล่าวว่า บรรดาเจ้าหน้าที่ธนาคารโลกต่างเฝ้ามองความเคลื่อนไหวในแอฟริกาที่จะให้เลิกเก็บค่าเล่าเรียนจากความระแวงแคลงใจกลายเป็นความฉงนงงงวยไปที่สุดในที่สุด พรูดีวิจารณ์ว่า “ประเทศต่างๆ เหล่านี้ประสบผลสำเร็จอย่างน่าทึ่งที่สุดในเรื่องการศึกษาเพื่อปวงชนในช่วงสามทศวรรษที่ผ่านมา”

ค่าใช้จ่ายแฝง

จากการสำรวจของธนาคารโลกใน 79 ประเทศเมื่อปี 2001 มีเพียงแอลจีเรียและอูรุกวัยเท่านั้นที่ไม่มีการเก็บค่าเล่าเรียน ส่วนในประเทศที่เหลือ ค่าใช้จ่ายประมาณ 1 ใน 3 เป็นประเภท “อย่างไม่เป็นทางการ” หรือผิดกฎหมาย (ดูในกรอบ) ค่าใช้จ่ายที่ไม่ได้รวมไว้ ได้แก่ ค่ายานพาหนะ (ในกัมพูชา ร้อยละ 21 ของค่าใช้จ่ายในครัวเรือนนั้นใช้เพื่อการศึกษา) หรือค่าเสียโอกาสเมื่อครอบครัวที่ยากจนที่สุดต้องส่งลูกหลานของตนไปเรียนหนังสือแทนที่จะออกทำงาน

นอกจากนี้ ยังมีค่าใช้จ่าย “ที่ไม่ได้แจ้ง” ดังที่กระทรวงความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนานานาชาติแห่งสหราชอาณาจักรได้



© Thomas Kelly/Gamma, Paris



▶ แสดงรายละเอียดไว้ในรายงานเมื่อไม่นานมานี้¹ โดยเปรียบเทียบว่าครอบครัวที่ยากจนที่สุดในบังกลาเทศ เคนยา เนปาล ศรีลังกา ยูกันดา และแซมเบีย ดำเนินการในเรื่องค่าใช้จ่ายสำหรับการศึกษาในระดับประถมศึกษาได้อย่างไร ในเมื่อในแง่ของทางการนั้น การเรียกเก็บค่าเล่าเรียนในทั้ง 6 ประเทศดังกล่าวเป็นการผิดกฎหมาย

กรณีของยูกันดา ซึ่งมุ่งมั่นอย่างแน่วแน่ที่จะจัดการศึกษาโดยไม่เรียกเก็บค่าใช้จ่ายแต่อย่างใดนั้น เป็นตัวอย่างที่น่าทึ่งที่สุด เพราะผู้ปกครองยังต้องจ่ายค่าธรรมเนียมอย่างเป็นทางการหลายประการด้วยกัน ในขณะที่พวกมันก็ต้องเสีย“ค่าใช้จ่ายแฝง” อีกด้วย อาทิ ค่างานศพ การลดลงสิ้นปีการศึกษา การสร้างห้องเรียน และการต่อสายโทรศัพท์ เมื่อถูกถามว่าเหตุใดนักเรียนจึงเลิกเรียนในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 48 ของผู้ปกครองตอบว่าไม่สามารถรับภาระค่าใช้จ่ายต่างๆ ได้ ในยูกันดานั้น ถัดจากค่าอาหารแล้ว การศึกษาเป็นค่าใช้จ่ายสูงสุดในครัวเรือน (และรวมทั้งประเทศอื่นๆ อีกด้วย ยกเว้นเนปาล²)

ดูலைเรื่องคุณภาพ

ผู้เขียนรายงานไม่แนะนำให้เรียกเก็บค่าเล่าเรียนแต่สรุปว่า “รัฐบาลจะต้องตระหนักว่า เมื่อเลิกเก็บค่าเล่าเรียน ทางโรงเรียนอาจเรียกร้องเก็บค่าใช้จ่ายอื่นๆ” ในทุกประเทศที่ทำการสำรวจ โดยปกติแล้วบรรดาครอบครัวต่างๆ ล้วนเสียสละ เพื่อจะได้มีเงิน

พอที่จะส่งเสียบุตรหลานของตนให้เล่าเรียนต่อไป ในเคนยานั้น พ่อแม่มักจะยอมอดมื้อกินมื้อ ส่วนในศรีลังกาก็มักจะผ่อนผันในเรื่องการรักษาพยาบาลไป ในขณะที่เรื่องค่าใช้จ่ายเป็นอุปสรรคสำคัญ แต่ก็มิได้เป็นปัจจัยเดียวที่เป็นสิ่งกำหนดความต้องการทางการศึกษา

เมื่อพ่อแม่ผู้ปกครองตัดสินใจว่าจะส่งบุตรหลานของตนไปเรียนหนังสือหรือไม่ ก็มักจะคำนึงถึงเรื่องคุณภาพด้วย จากการสำรวจของธนาคารโลกเกี่ยวกับค่าเล่าเรียนใน 79 ประเทศ (ดูกรอบในหน้า 17) พบว่าในเชิงทฤษฎีนั้น ครอบครัวยากจนเต็มใจที่จะจ่ายเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเพื่อการศึกษาที่เห็นว่าเป็นการศึกษาที่ “ดี” แต่หากมาตรฐานไม่ดีเท่าที่คาดไว้ บรรดาผู้ปกครองก็จะเลิกเสียสละเพื่อการศึกษา

เมื่อยูกันดายกเลิกการเก็บค่าเล่าเรียนในปี 1997 อัตราการเข้าเรียนสูงถึง 84% แต่ลดลงเหลือ 76% ในปี 2000 ในขณะที่ยังเป็นการเร็วเกินไปที่จะมีข้อสรุปอย่างแน่นอน ผู้เชี่ยวชาญบางคนเห็นว่า คุณภาพของการศึกษานี้แหละเป็นสาเหตุให้อัตราการเข้าเรียนลดลง

แมรี ปิกอชชี ผู้อำนวยการกองส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของยูเนสโก เป็นกังวลว่าบรรดาประเทศต่างๆ ล้วนมุ่งแต่จะจัดให้เด็กเข้าโรงเรียน โดยไม่มีนโยบายที่จะให้เด็กได้เรียนตลอดไป เธอกล่าวว่า “มักจะเข้าใจผิดกันไปว่า โอกาสที่จะเข้าเรียนนั้นจะต้องเป็นเรื่องที่ได้รับความสนใจก่อนคุณภาพ แน่แน่นอนว่า หากจะ

ในเนปาล เช่นเดียวกับค่าเล่าเรียน ผู้ปกครองมักต้องจ่ายค่าแบบเรียนและชุดนักเรียน

ให้มีคุณภาพก็ต้องเสียค่าใช้จ่าย แต่เราจะละเลยเรื่องคุณภาพโดยสิ้นเชิงได้หรือ”

ประเทศที่ทำการสนับสนุน

ตามความเห็นของคาทารินา โทมาเซฟสกี ผู้รายงานพิเศษของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิทางการศึกษานั้น ช่องว่างในด้านการเงินไม่ใช่เป็นปัญหาทางเศรษฐกิจ แต่เป็นเพราะนานาชาติไม่มีฉันทามติในเรื่องการจัดการประถมศึกษาโดยไม่เรียกเก็บค่าใช้จ่ายแต่อย่างใด “ลองพิจารณาดูเป้าหมายการพัฒนาในสหัสวรรษสิ ไม่มีคำยืนยันแม้แต่คำเดียวว่าจะจัดการศึกษาให้โดยไม่คิดมูลค่า” เธอสังเกตเห็นว่า บรรดารัฐบาลของประเทศต่างๆ ที่ยกเลิกค่าเล่าเรียนนั้น มิได้รับคำมั่นเป็นการแน่นอนว่า เมื่อตนจัดให้เด็กเข้าโรงเรียนเพื่อเล่าเรียนอย่างสม่ำเสมอ ก็จะได้รับความช่วยเหลืออย่างเต็มที่ รวมทั้งได้รับการปลดหนี้ด้วย ธนาคารโลกจึงพยายามก้าวเข้ามาให้ความช่วยเหลือในจุดนี้แหละ โดยดำเนินการเรื่องความริเริ่มแบบเร่งด่วน (FTI) ซึ่งเป็นความริเริ่มที่จะจัดหาทุนรอนสำหรับการศึกษาเพื่อปวงชนในการนี้ทางธนาคารโลกได้จัดทำแผนปฏิบัติการ “ที่น่าเชื่อถือได้” ซึ่งได้รับรองกันอย่างเป็นทางการ เพื่อเป็นฐานประกอบการพัฒนาสำหรับให้ความช่วยเหลือตามแนวทางในความริเริ่มดังกล่าว โดยธนาคารโลกได้จัดทำเกณฑ์เปรียบเทียบสมรรถนะ ซึ่งอาศัยคุณลักษณะของประเทศต่างๆ ที่ประสบผลสำเร็จในด้านการศึกษาเพื่อปวงชน ตัวอย่างเช่น ในแผนที่น่าเชื่อถือได้นั้น จะมุ่งจัดสรร 50% ของงบประมาณการศึกษาสำหรับการประถมศึกษา มาตรฐานเปรียบเทียบสมรรถนะดังกล่าว มุ่งสร้างความเชื่อมั่นให้แก่บรรดาประเทศผู้บริจาค

สตีฟ แพ็คเกอร์ กล่าวว่า “ผมคิดว่าความริเริ่มโดยอาศัยการดำเนินงานแบบเร่งด่วน จะช่วยให้เราเข้าใจได้ดียิ่งขึ้นกว่าความช่วยเหลือที่มอบให้โดยตรงตามเป้าหมายหรือไม่” แต่เขายังแคลงใจอยู่ว่า ความริเริ่มดังกล่าวจะสามารถระดมทรัพยากรตามที่บรรดาประเทศกำลังพัฒนาคาดหวังหรือไม่ ตามรายงานการติดตามการศึกษาเพื่อปวงชนในระดับโลก จำเป็นต้องใช้งบประมาณราว 5,600 ล้านเหรียญในแต่ละปี เพื่อจะได้จัดการประถมศึกษาเพื่อปวงชน และให้เด็กชาย-หญิงมีโอกาสได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกัน

ไม่ว่าจะสามารถหางบประมาณได้หรือไม่ก็ตาม บรรดาประเทศต่างๆ กำลังเรียงแถวเพื่อเข้าร่วมในโครงการความริเริ่มดังกล่าว โดยคาดกันว่าจำนวนประเทศที่อยู่ในข่ายได้รับความช่วยเหลือจะเพิ่มขึ้นจาก 18 ประเทศเป็นกว่า 40 ประเทศในปีหน้า

อ็อบบี้ วิตเดลล์ ผู้อำนวยการด้านการวางแผนการศึกษาของยูเนสโก ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งที่ร่วมในโครงการความริเริ่มดังกล่าวโดยให้คำแนะนำในด้านนโยบายแก่รัฐบาลของประเทศต่างๆ กล่าวยกย่องความริเริ่มของธนาคารโลก แต่ก็เกรงว่าจะเป็นการเสี่ยงต่อคุณภาพการศึกษา

บทบาทของความช่วยเหลือ

วิตเดลล์หยิบยกตัวอย่างของมาลาวี เคนยา แทนซาเนีย ยูกันดา

และแซมเบีย โดยกล่าวว่า “ในทั้ง 5 ประเทศคุณจะได้เห็นวิสัยทัศน์ในด้านการศึกษาที่คล้ายคลึงกันแต่สถานการณ์ในแต่ละประเทศย่อมไม่เหมือนกัน ยกเว้นสามารถยกเลิกรากเก็บค่าเล่าเรียนได้ส่วนหนึ่งเป็นเพราะมีระบบการปกครองที่กระจายอำนาจจากส่วนกลาง และมีคณะกรรมการโรงเรียนในท้องถิ่นซึ่งเป็นตัวแทนอย่างแท้จริง แซมเบียไม่มีพื้นฐานดังกล่าว แต่การปฏิรูปนโยบายก็ดูจะเป็นไปในแนวเดียวกัน

สิ่งที่ท้าทายก็คือ ทำอย่างไรจึงจะวางระบบพัฒนาการศึกษา ที่ไม่ได้มุ่งแต่ประเทศอุตสาหกรรม ในการนี้กระทรวงศึกษาธิการจะต้องสามารถโน้มน้าวฝ่ายการเงินของหน่วยงานให้ความช่วยเหลือให้จัดหางบประมาณสำหรับดำเนินงานตามวิสัยทัศน์ของตนเองว่าการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพนั้นมีลักษณะอย่างไร

เอมี อ็อตเซด

(พิมพ์ครั้งแรกในวารสาร Education Today ของยูเนสโก ฉบับ กรกฎาคม - กันยายน 2004)

¹ Reaching the Poor - The Costs of Sending Children to School, by Siobhan Boyle, Andy Brock, John Mace & Mo Sibbons, U.K. Department for International Development, August 2002.

² โดยเหตุที่ฤดูหนาวในเนปาลนั้นหนาวเย็นมาก ค่าเครื่องนุ่งห่มจึงสูงกว่าค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาเป็นอย่างมาก

ค่าเล่าเรียนในทุก รูปลักษณะ

จากการสำรวจของธนาคารโลก (2001) ค่าเล่าเรียนมีรูปแบบต่างกันเป็นอย่างมาก ในแอฟริกา ค่าบำรุงจากโรงเรียนแพร่หลายที่สุด (81% ของประเทศที่ทำการสำรวจ) รองลงมาเป็นค่าชุดนักเรียน(48%) และค่าเล่าเรียน (41%) ค่าเล่าเรียนที่เรียกเก็บอย่างไม่เป็นทางการนั้นเป็นที่แพร่หลายทั่วไปในเศรษฐกิจช่วงเปลี่ยนถ่ายในยุโรปและเอเชียกลาง ตรงกันข้าม ละตินอเมริกาแทบจะไม่มีค่าเล่าเรียนเลย ยกเว้นโคลัมเบีย ค่าแบบเรียนมีน้อยเช่นเดียวกัน (29% ของประเทศที่ทำการสำรวจ) แต่การบังคับให้แต่งชุดนักเรียน (76%) และค่าบำรุงโรงเรียน (65%) เป็นสิ่งที่ถือปฏิบัติกันทั่วไป

ประเทศต่างๆ ในภาคตะวันออกเฉียงและภาคเหนือของแอฟริกาส่วนใหญ่ นักเรียนมีสิทธิตามรัฐธรรมนูญในอันที่จะได้รับการศึกษาโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย แต่ยังมีกรเรียกเก็บค่าเล่าเรียนกันอยู่ในอียิปต์ จอร์แดน คูเวต และ

เยเมน ในครึ่งหนึ่งของประเทศในภูมิภาคต่างๆ ดังกล่าวมีการเรียกเก็บค่าบำรุงโรงเรียนและค่าแบบเรียน การกวาดวิชาเป็นที่แพร่หลายทั่วไปในเอเชียใต้ โดยภูฏาน อินเดีย เนปาล และปากีสถานเรียกเก็บค่าเรียนดังกล่าว ทั้งๆ ที่การเก็บค่าเรียนเช่นนั้นถูกต้องตามกฎหมายเฉพาะในภูฏานและปากีสถานเท่านั้น กว่าครึ่งหนึ่งของภูมิภาคนี้เรียกเก็บค่าแบบเรียนและค่าบำรุงโรงเรียน ในเอเชียตะวันออกเฉียงและเขตแปซิฟิก มีการบังคับให้ชำระค่าชุดนักเรียนและค่าบำรุงโรงเรียนใน 80% ของประเทศต่างๆ รองลงมาเป็นค่าแบบเรียน (70%) และยังมีกรเก็บค่าเล่าเรียนในอินโดนีเซีย ปาปัวนิวกินี หมู่เกาะโซโลมอน จีนและเวียดนาม ค่าเล่าเรียนนั้นคิดเป็น 20% ของค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นเพื่อการศึกษา ประมาณ 30% ในแอฟริกาและสูงถึง 40% ในเครือรัฐอิสระและประเทศต่างๆ ในยุโรปตะวันออก



บาร์เซโลนา : ชุมทางวัฒนธรรม

พิศวาส ปุณฺณัตถรังษี แปล



18



© Forum Barcelona 2004/Joan A. Roca de Vinals

งานบาร์เซโลนา ฟอรัม ปี 2004 ที่เพิ่งปิดฉากลง ทำให้เมืองหลวงของชาวคาตาลันกลายเป็นชุมทางวัฒนธรรมที่พลาดชมไม่ได้ โดยมียูเนสโกเป็นตัวจักรสำคัญ

มีการแสดงคอนเสิร์ต
ไม่ต่ำกว่า 423 ครั้ง
ในงานบาร์เซโลนา
ฟอรัม ปี 2000

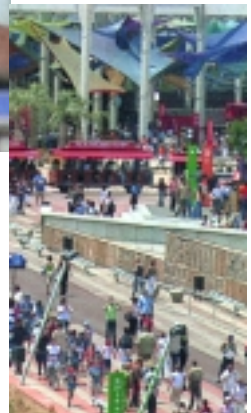
การ เข้าถึงน้ำดื่มได้ การสูญสลายของภาษาต่างๆ การอ่านในยุคดิจิทัล การป้องกันความขัดแย้ง และสภาพที่ผู้ลี้ภัยหลายล้านคนต้องเผชิญ ประเด็นเหล่านี้และอื่นๆ อีกมาก คือ หัวข้อของการอภิปรายถกเถียงกันบนเวทีบาร์เซโลนา ผู้เชี่ยวชาญจากเกือบ 200 ประเทศเข้าร่วมงานมาราธอนทางวัฒนธรรมในครั้งนี้ ซึ่งครอบคลุมนิทรรศการ 20 แห่ง คอนเสิร์ต 423 ครั้ง (ศิลปินมากหน้าหลายตานั้นนับตั้งแต่ มิสทิสลาฟ รอสโตรโรวิชไปจนถึงสติง เจนนี่ คราวิตส์, นอราห์ โจนส์, บ็อบ ดิลแลน, อลิเชีย คีย์ส, บี.บี.คิง และ อเลฮันโดร แซงส์) คณะละครสัตว์ 20 คณะ คาบาเรต์ การแสดงหุ่นกระบอก ละครเร่ และอื่นๆ อีกมาก กิจกรรมทั้งหมดนี้จัดขึ้นภายในพื้นที่ 30 เฮกตาร์ ริมหาด

เมดิเตอร์เรเนียน โดยมีประมุขของประเทศ นักวิชาการ และศิลปินอยู่ท่ามกลางผู้ชมเกือบ 3 ล้านคน

ยูเนสโกเข้าร่วมเป็นพันธมิตรกับฟอรัมสากลเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมผ่านทางช่องทางของที่ประชุมใหญ่ในปี 1997 ยูเนสโกและคณะดำเนินงานของฟอรัม (ประกอบด้วยรัฐบาลสเปน รัฐบาลปกครองตนเองคาตาลันเนีย และเทศบาลนครบาร์เซโลนา) ลงนามในกรอบข้อตกลงซึ่งเริ่มแรกเป็นการวางแผนจัดงานแบบกว้างๆ ต่อมาจึงกำหนดรายละเอียดชุดกิจกรรมที่จะจัดอย่างต่อเนื่อง ผลงานความร่วมมือดังกล่าวที่สำคัญๆ อาทิ สภาเยาวชน การแจกรางวัลนครต่างๆ ที่ได้รับรางวัลสันติภาพของยูเนสโก การแจกรางวัลเฟลลินีของยูเนสโกที่บาร์เซโลนา และ



การแสดงที่หลากหลาย
ดึงดูดผู้ชมได้เกือบ
3 ล้านคน



Photos © Forum Barcelona 2004/Agusti Argelich



© Forum Barcelona 2004/Blat Carda



Photos © Forum Barcelona 2004/Xavi M. Miro

การมีส่วนร่วมของบรรดาผู้เชี่ยวชาญเพื่อพูดคุยในประเด็น “ความยากจน สิทธิที่ย่อย และการพัฒนา” หรือ “การสื่อสารผ่านสื่อทัศนูปกรณ์ และความหลากหลายของวัฒนธรรม” เป็นต้น

เดือนพฤษภาคมที่ผ่านมา นายโคอิชิโร มัตซึอูระ ผู้อำนวยการใหญ่ยูเนสโกได้พูดถึงแรงผลักดันเบื้องหลังการสร้างพันธมิตรในครั้งนี้ในพิธีเปิดงานว่า “ในทัศนะของผม ฟอรัมนี้ คือสัญลักษณ์การระดมพลประชาสังคมเพื่อรับมือกับปัญหาท้าทายหลักๆ ที่ทุกๆ วัฒนธรรมของโลกจะต้องเผชิญในศตวรรษใหม่นี้ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม การวางผังเมืองเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และสันติภาพ คือ หัวข้อหลักในกิจกรรมต่างๆ ของฟอรัม และยังเป็นสามเรื่องที่มีความสำคัญในระดับยุทธศาสตร์ของยูเนสโกด้วย”

หลักประกันความต่อเนื่อง

บัดนี้เมื่องานได้ปิดฉากลงแล้ว อาจพูดได้ว่างานฟอรัมนี้เป็นหนึ่งในงานที่ได้สร้างความพึงพอใจอย่างเต็มอิมให้กับฝ่ายที่เห็นด้วยหรือฝ่ายที่คัดค้าน หากจะพูด

อย่างปกป้อง ก็อาจกล่าวได้ว่างานนี้ประสบความสำเร็จตั้งแต่วันเปิดงาน เหตุผลง่ายๆ คือมันเป็นงานที่เหนือความคาดหมายและทำให้ผู้ที่ไม่เห็นความสำคัญ หรือผู้ที่คิดว่างานเช่นนี้เป็นไปไม่ได้ ต้องถึงกับอึ้งไปเลย ความสำเร็จอีกประการหนึ่ง คือ การมีผู้สืบทอดจัดงานนี้ในครั้งต่อไป ต้องขอบคุณเทศบาลนครมอนเทอร์เรย์ นครหลวงของรัฐนูเอโวเลอง ในเม็กซิโกที่เสนอตัวเป็นเจ้าของจัดงานฟอรัมครั้งที่สองขึ้นในปี 2007 โฆเซ นาติวิตัด กอนซาเลซ ผู้ว่าการรัฐนูเอโวเลอง ได้มาเยี่ยมยูเนสโกเมื่อเดือนสิงหาคมที่ผ่านมาเพื่อร่วมวางแผนกรอบงานกว้างๆ กับผู้อำนวยการใหญ่ มอนเทอร์เรย์จะอิงประสบการณ์จากงานบาร์เซโลนา แต่จะลดเวลาจัดให้เหลือเพียง 90 วัน ด้วยงบประมาณและจำนวนผู้เข้าชมน้อยกว่าเดิม ถึงกระนั้นก็ไม่มียกข้อกังขาใดๆ ว่าความพยายามให้มีการเสวนาระหว่างวัฒนธรรมเพื่อสร้างความก้าวหน้าให้กับถนนสายสันติภาพย่อมเป็นสิ่งที่คุ้มค่าเสมอ

มาร์เซล อปารีซิโอ เขียน

ยูเนสโกเป็นพันธมิตรกับฟอรัมสากลเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมตั้งแต่ปี 1997

คณะกรรมการขึ้นทะเบียนมรดกโลกใหม่ 34 แห่ง

องค์การยูเนสโก ประกาศให้ เมืองแบม ในอิหร่าน ซึ่งเพิ่งผ่านเหตุการณ์แผ่นดินไหว และส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตราว 26,000 ราย เมื่อเดือนธันวาคม 2003 เป็นหนึ่งในบรรดาสถานที่อันทรงคุณค่าในฐานะมรดกโลกแห่งใหม่ ทั้งนี้ มติจากการประชุมคณะกรรมการมรดกโลกครั้งที่ 28 ในระหว่างวันที่ 28 มิถุนายน - 7 กรกฎาคม ที่เมืองซูโจว ของจีน ได้ประกาศรายนามสถานที่มรดกโลกแห่งใหม่ที่มีความสำคัญยิ่งทางวัฒนธรรม 29 แห่ง และอีก 5 แห่งเป็นสถานที่อันทรงคุณค่าทางธรรมชาติ



อรรถกร นวายุทธ แปล

ประเทศเจ้าของสถานที่มรดกโลก 5 ประเทศ ได้แก่ อันดอร์รา เกาหลีเหนือ ไอซ์แลนด์ เซนต์ลูเชีย และโตโก ได้ขึ้นทะเบียนมรดกโลกเป็นครั้งแรก จากการประชุมดังกล่าว ซึ่งมี นายจาง ซินเซิง รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และประธานคณะกรรมการแห่งชาติจีนว่าด้วยเรื่องยูเนสโก เป็นประธานในที่ประชุม

จากการประกาศรายชื่อสถานที่มรดกโลกแห่งใหม่ ส่งผลให้สถานที่มรดกโลกมีจำนวนทั้งสิ้น 788 แห่ง (ในจำนวนนี้เป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม 611 แห่ง ทางธรรมชาติ 154 แห่ง และทรงคุณค่าทั้งทางธรรมชาติและวัฒนธรรมอีก 23 แห่ง) คณะกรรมการมรดกโลก ซึ่งประกอบด้วยสมาชิก 21 ประเทศ ยังได้ประกาศรายชื่อมรดกโลกที่ตั้งอยู่ในภาวะวิกฤตและสมควรดูแลอย่างเร่งด่วน 3 แห่ง ได้แก่ เมืองแบม มหาวิทยาลัยแห่งเมืองโคโลญจน์ (เยอรมนี) และซากโบราณสถาน คิลวา คีลวานี และของโก มนารา (แทนซาเนีย) ในวาระเดียวกันนี้ คณะกรรมการฯ

ลงมติถอนรายชื่อสถานที่ 3 แห่งออกจากรายการมรดกโลกที่ตั้งอยู่ในภาวะวิกฤต อันได้แก่ บรรดาวัดและปราสาทราชวังในเมืองพระนครของกัมพูชา บ่อมบาหลีในไอบามาน และ อุทยานแห่งชาติรเวนไซรีเมาเท่นส์ ในยูกันดา เนื่องจากสถานที่ทั้ง 3 แห่งสามารถระดมความร่วมมือจากนานาชาติ จนทำให้การดำเนินงานฟื้นฟูและอนุรักษ์สถานที่มรดกโลกประสบผลสำเร็จในระดับที่น่าพอใจ ทั้งนี้ จำนวนสถานที่มรดกโลกซึ่งอยู่ในสภาวะอันตราย ยังคงมีทั้งสิ้น 35 แห่ง

คณะกรรมการมรดกโลก ยังพิจารณาหาหนทางปรับปรุงการทำงานและการนำอนุสัญญามรดกโลก ปี 1972 มาดำเนินการในภาคปฏิบัติให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ทั้งนี้โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมให้เพิ่มรายชื่อสถานที่ที่ต้องการขึ้นทะเบียนมรดกโลกให้มากขึ้น และปรับปรุงให้สถานที่มรดกโลกมีลักษณะการกระจายตัวทางภูมิศาสตร์อย่างทั่วถึงมากขึ้น ทั้งนี้โดยคณะกรรมการมีความเห็นให้นำเกณฑ์ใหม่มาทำการทดสอบในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ก่อนจะ



© ICOMOS, Paris

© ICOMOS, Paris

▶ พิจารณากำหนดเป็นกฎเกณฑ์ถาวรต่อไป และมีมติว่า การประชุม คณะกรรมการมรดกโลก ครั้งที่ 30 ในปี 2006 นั้น จะทำการขึ้นทะเบียนมรดกโลกให้กับประเทศภาคี ประเทศละไม่เกิน 2 แห่ง โดยอย่างน้อย 1 แห่ง จะต้องเป็นสถานที่มรดกโลกทางธรรมชาติ ทั้งนี้จะทบทวนรายชื่อสถานที่ที่ได้รับการเสนอชื่อขึ้นทะเบียนมรดกโลกใหม่ทั้งหมด ทั้งที่เป็นสถานที่ซึ่งค้างพิจารณาจากการประชุมครั้งก่อนๆ สถานที่ซึ่งมีการเสนอชื่อใหม่ สถานที่ซึ่งตั้งอยู่บริเวณพรมแดนระหว่างประเทศ รวมทั้งจะพิจารณาขึ้นทะเบียนสถานที่ซึ่งตั้งอยู่ในภาวะวิกฤตซึ่งจำเป็นต้องได้รับการดูแลเร่งด่วน ซึ่งกำหนดเขตแดนไว้ไม่เกิน 45 แห่ง ด้วย

อนึ่ง จากการประชุมคณะกรรมการมรดกโลกครั้งที่ 28 นี้ ได้จัดทำวารสาร World Heritage Review ฉบับภาษาจีนขึ้นครั้งแรกเป็นภาษาที่ 5 โดยแต่เดิม จัดทำเฉพาะภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส และสเปน ในปี 1996 และฉบับภาษารัสเซียในปี 2002

สำหรับการประชุมคณะกรรมการมรดกโลกครั้งที่ 29 กำหนดจะจัดขึ้นที่เมืองเดอร์บัน (สาธารณรัฐแอฟริกาใต้) ในเดือนกรกฎาคม 2005



© ICOMOS, Paris

มรดกโลกแห่งใหม่ ปี 2004

- อันดอร์รา** - หุบเขา มาครีอู-คาลาร์- เปราฟิต้า
- ออสเตรีย** - อาคารจัดแสดงนิทรรศการ และสวนคาร์ลตัน
- จีน** - บรรดาเมืองหลวงเก่า และสุสานของอาณาจักรโคกูเรียโบราณ
- เกาหลีเหนือ** - มหาสุสานของอาณาจักรโคกูเรีย
- เยอรมนี** - หุบเขาเดรสเดิน-เอลเบ-ศาลากลางและอาคารโรแลนด์ บริเวณย่านการค้า เมืองเบรเมน
- เยอรมนี/โปแลนด์** - อุทยานมัสคาเออร์/อุทยานมูซาโกวสกี
- ไอซ์แลนด์** - อุทยานแห่งชาติปีงเวลลิร์
- อินเดีย** - อุทยานโบราณคดีซัมพันเนอร์-ภวภาช [4]
- สถานีรถไฟคัลคาตา คิวะจี (ชื่อเดิมคือสถานีปลายทางวิกตอเรีย)
- อิหร่าน** - เมืองปาร์ซาร์กาคา-แบม และภูมิทัศน์ทางวัฒนธรรมในบริเวณนั้น
- อิตาลี** - สุสานโบราณเชร์เวเตรี และ ตาร์กีนีย ในแคว้นแอดรูเรีย
- วิล คอร์เซีย
- ญี่ปุ่น** - สถานที่ศักดิ์สิทธิ์และเส้นทางจาริกแสวงบุญแถบเทือกเขาคิอิ
- จอร์แดน** - อุม เอร์-ราชาส (คาสครอน เมฟาอะ) [1]
- คาซัคสถาน** - ภาพบนแผ่นหินในแหล่งโบราณสถานตัมกาตี
- ลิทัวเนีย** - แหล่งโบราณคดีเคอร์เนฟ (เขตสงวนทางวัฒนธรรม)
- มาลี** - สุสานอัสเกีย
- เม็กซิโก** - บ้านและสถานที่ทำงานของลุยส์ บารรากัน [2]
- มองโกเลีย** - ภูมิทัศน์ทางวัฒนธรรมบริเวณหุบเขาออร์คอน [7]
- โมร็อกโก** - เมืองมาซากัน (เอล จาดิดา) ซึ่งมีลักษณะสถาปัตยกรรมแบบโปรตุเกส
- นอร์เวย์** - เวกาออยยัน-หมู่เกาะเวกา
- โปรตุเกส** - ภูมิทัศน์บริเวณเกาะปีโก้ ซึ่งเป็นแหล่งวัฒนธรรมการทำไร่่องุ่น
- สหพันธรัฐรัสเซีย** - คณะดนตรีประจำคอนแวนต์โนโวเดวีชี [5]
- เซอร์เบีย และมอนเตเนโกร** - พระอารามเดกานี [6]
- สวีเดน** - สถานีวิทยุอาร์เบริก
- โตโก** - คูทัมมากู ดินแดนแห่งบาทัมมาริบา [3]
- สหราชอาณาจักร** - ลิเวอร์พูล-เมืองท่าการค้าทางทะเล [8]



© Seboun/Photos/Sipa, Paris



© ICOMOS, Paris

สถานที่มรดกโลกทางธรรมชาติแห่งใหม่

- เดนมาร์ก (กรีนแลนด์)** - ฟยอร์ดน้ำแข็งอีลูลิสซัด
- อินโดนีเซีย** - แหล่งมรดกโลกบริเวณป่าฝนเขตร้อนบนเกาะสุมาตรา
- สหพันธรัฐรัสเซีย** - ระบบธรรมชาติบริเวณเขตสงวนบนเกาะ วริงเกล
- เชนดูลูเซีย** - พื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตองส์

เฉลิมฉลองวาระ: ครบรอบ 50 ปี อนุสัญญาเฮก

อนุสัญญาเฮกเพื่อการอนุรักษ์ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมในห้วงภาวะสงคราม เวียนมาบรรจบครบรอบ 50 ปีแล้ว อนุสัญญาดังกล่าวผ่านการรับรองตั้งแต่ยังมีสถานะเป็นพิธีสารฉบับที่ 1 เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 1954 ณ กรุงเฮก (เนเธอร์แลนด์) ถือเป็นสนธิสัญญาระหว่างประเทศฉบับแรก ซึ่งเน้นให้ความสำคัญเป็นพิเศษต่อการอนุรักษ์ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมในห้วงภาวะสงคราม ทั้งนี้ อนุสัญญาดังกล่าวมีสถานะภาพมั่นคงแข็งแกร่งขึ้นจากการลงนามรับรองพิธีสารฉบับที่ 2 ในปี 1999 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 9 มีนาคม 2004 เป็นต้นมา

นับตั้งแต่การรับรองอนุสัญญาดังกล่าว สมาชิกอนุสัญญาฉบับปี 1954 มีภาคีสมาชิกทั้งสิ้น 109 ประเทศ โดยในจำนวนนี้ 88 ประเทศได้ร่วมลงนามในพิธีสารฉบับที่ 1 และอีก 22 ประเทศร่วมลงนามในพิธีสารฉบับที่ 2

- (บน) พื้นที่ที่ถูกทำลายจากสงครามในกรุงเบรุต (เลบานอน)
- (ล่าง) สะพานที่สร้างแทนที่สะพานเดิมในเมืองมอสตาร์ (บอสเนีย-เฮอร์เซโกวีนา)



© UNESCO/Mounir Bouchemak



© UNESCO/Alain Rousset



เปิดศูนย์กลางวิทยุและโทรทัศน์เพื่อการศึกษาระดับอุดมศึกษาครั้งใหม่

หลังจากถูกทำลายเสียหายเกือบหมดในช่วงสงครามกลางเมืองซึ่งกินเวลานานหลายปี ในที่สุดอาคารศูนย์วิทยุและโทรทัศน์เพื่อการศึกษ (ERTV) ของอัฟกานิสถาน ซึ่งเป็นหน่วยงานภายใต้การบริหารของกระทรวงศึกษาธิการ ก็ได้รับการบูรณะจนเสร็จสมบูรณ์ พร้อมด้วยคอมพิวเตอร์ 40 เครื่อง ซึ่งเชื่อมต่อกับโครงข่ายอินเทอร์เน็ต และอุปกรณ์โทรทัศน์ระบบดิจิทัล อีกทั้งสถานีผลิตรายการ

วิทยุและโทรทัศน์ก็กำลังจะแล้วเสร็จในเวลาอันใกล้ อย่างไรก็ตาม ศูนย์ฯ แห่งนี้เปิดใช้และดำเนินการผลิตรายการวิทยุและโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ซึ่งครอบคลุมเนื้อหาสาระหลากหลาย โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลอิตาลี จำนวน 2.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ภายใต้การกำกับดูแลขององค์การยูเนสโก ซึ่งจัดฝึกอบรมหลักสูตรเร่งรัดในหลายสาขาวิชา อาทิ เทคนิคด้านโทรทัศน์

และวิทยุ การใช้อุปกรณ์ดิจิทัล การผลิตรายการ ความรู้ภาษา อังกฤษ และความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

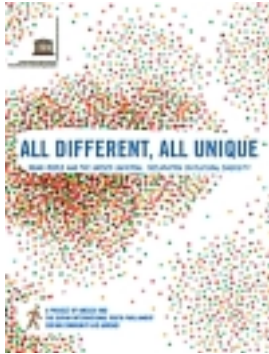
UNESCO and Afghanistan : <http://www.unesco.org/afghanistan>
Education and ICT : <http://portal.unesco.org/ci/>

ผู้กำกับภาพยนตร์ 2 ท่านได้รับเหรียญรางวัลเฟลลินี

อูสมาน เซมเบเน (เซเนกัล) และมองตาล อาเคอร์มัน (เบลเยียม) เป็นผู้ได้รับเหรียญรางวัลเฟลลินี จากยูเนสโก เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2004 ที่เมืองบาร์เซโลนา เหรียญรางวัลดังกล่าวมอบให้เป็นเกียรติแก่ผู้กำกับภาพยนตร์และนักแสดง ที่ยกย่องเคารพและส่งเสริมให้เกิดความหลากหลายทางวัฒนธรรม อูสมาน เซมเบเน เป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงโดดเด่นด้านภาพยนตร์และวรรณกรรมของแอฟริกา และเคยได้รับรางวัลในฐานะผู้กำกับภาพยนตร์มาแล้วหลายครั้ง ในจำนวนนี้ได้แก่รางวัลภาพยนตร์ที่นำจับตามอง จากเทศกาลภาพยนตร์ที่เมืองคานส์ ประจำปี 2004 จากภาพยนตร์เรื่อง "Moolade" ส่วนมองตาล อาเคอร์มัน กำกับภาพยนตร์มาแล้วทั้งสิ้น 41 เรื่อง เขียนบทภาพยนตร์ 21 เรื่อง และแสดงภาพยนตร์อีก 8 เรื่อง ภาพยนตร์ที่สร้างชื่อเสียงให้เธอเป็นที่รู้จักมากที่สุดได้แก่ ภาพยนตร์เรื่อง "I, You, She, He"

ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ในสาขาต่างๆ

ยูเนสโก โดยความร่วมมือของสภาเยาวชนระหว่างประเทศ และองค์กรพัฒนาเอกชนอีกแปดของสหราชอาณาจักร จัดพิมพ์หนังสือใหม่ "All Different, All Unique" (เราล้วนแตกต่าง และเราล้วนมีเอกลักษณ์เฉพาะตน) ในรูปแบบนิตยสาร 2 ภาษาคือ อังกฤษ และ ฝรั่งเศส นำเสนอความคิดเห็นและคำวิจารณ์ที่มีต่อ "ปฏิญญาสากลว่าด้วยความหลากหลายทางวัฒนธรรม" ในแต่ละประเด็น รวมทั้งนำเสนอแนวทางริเริ่มใหม่ๆ ที่เป็นรูปธรรม เพื่อให้เยาวชนสามารถนำไปดำเนินการได้ทันที โครงการจัดพิมพ์ครั้งนี้ยังได้รวบรวมข้อเสนอแนะจากเยาวชนจาก 10 ประเทศ (ได้แก่ อาร์เจนตินา ออสเตรเลีย โคลัมเบีย ฟิจิ กัวเตมาลา อินโดนีเซีย อิตาลี จอร์แดน เคนยา และ ไทโก) ที่ได้เข้าร่วมสัมมนา



เชิงปฏิบัติการขั้นเตรียมการ ซึ่งดำเนินการโดยยูเนสโกและสภาเยาวชนระหว่างประเทศ (ภายใต้การดำเนินงานของอีกแปด) หนังสือดังกล่าว ยังจัดทำในระบบออนไลน์ สามารถอ่านได้จาก : <http://unesdoc.unesco.org/images/0013/001345/134556e.pdf>

"สรรสาระ:ด้านการศึกษา:ดบโลก" ฉบับใหม่

หนังสือ "Global Educational Digest 2004" (สรรสาระด้านการศึกษา:ระดับโลก) ฉบับใหม่ซึ่งจัดทำโดยยูเนสโกระบุว่า แม้เด็ก ๆ ทั่วโลกใช้เวลาเรียนในโรงเรียนกันมากขึ้น แต่ก็ยังมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดในแต่ละประเทศ



และแต่ละภูมิภาค ทั้งนี้คาดว่าเด็ก ๆ ในฟินแลนด์ นิวซีแลนด์ หรือ นอร์เวย์ มีแนวโน้มจะใช้เวลาสำหรับการศึกษามากกว่า 17 ปี คิดเป็นเวลาเกือบ 2 เท่าของระยะเวลาที่เด็ก ๆ ในบังกลาเทศ และพม่าใช้สำหรับการศึกษา หรือราว 4 เท่าของเด็ก ๆ ในประเทศไนเจอร์ และ บูร์กินาฟาโซ เลยทีเดียว หนังสือ "สรรสาระ" ดังกล่าวจัดพิมพ์โดยสถาบันสถิติของยูเนสโก ในเล่มประกอบด้วยสถิติเกี่ยวกับการศึกษาระดับก่อนวัยเรียน และการศึกษาขั้นเด็กเล็กทั่วโลก รวมทั้งสถิติเกี่ยวกับครู และงบประมาณที่เกี่ยวข้องโดยละเอียดสนใจโปรดติดต่อได้ที่ : <http://www.uis.unesco.org>



รางวัลแด่ผู้ทรงจริยธรรม



© UNESCO/Michel Ravassard

บุคคลท่านแรกที่ได้รับรางวัลอวียา-เซนนา สำหรับผู้มีจริยธรรม ในสาขาวิทยาศาสตร์ ได้แก่ มาร์กาเรต เอ. โซเมอร์วิลล์ ซึ่งถือสัญชาติออสเตรเลียและแคนาดา เธอรับมอบรางวัลนี้จาก นายโคอิชิโระ มัตซึอูระ ผู้อำนวยการใหญ่อียา-เซนนา เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2547 โดยมี นายยาฟาร์ ทาวฟิคี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ การวิจัย และเทคโนโลยีแห่งสาธารณรัฐอิหร่าน ร่วมเป็นเกียรติ มาร์กาเรต เอ.โซเมอร์วิลล์ จบการศึกษาจาก

สถาบันกฎหมายซามเวล เกล ปัจจุบันดำรงตำแหน่งอาจารย์คณะแพทยศาสตร์ ที่มหาวิทยาลัยแมคกิล ในมอนทรีล (แคนาดา) จากผลการทำงานที่ผ่านมา ทั้งการเขียนหนังสือ การเข้าร่วมประชุม ฯลฯ นับว่าเธอเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาชีวิตจริยธรรมในระดับโลก รวมทั้งการนำมิติทางจริยธรรมและกฎหมายไปประยุกต์ใช้ในสาขาวิทยาศาสตร์และกายภาพ

เมื่อเด็กในวัยเร่ร่อน ต้องเดินทางไปทำงาน หรือแต่งงาน !

เด็กวัยเรียนควรจะต้องทำงาน หรือขึ้นศาลเมื่ออายุสักเท่าไรกันนะ ? เราจะพบคำตอบได้จาก รายงาน "สิทธิมนุษยชนด้านการศึกษา" และจากสำนักงานการศึกษาระหว่างประเทศของยูเนสโก ซึ่งระบุว่า จากจำนวนประเทศที่ทำการศึกษาทั้งสิ้น 158 ประเทศ มีเพียง

45 ประเทศเท่านั้นที่อยู่ขั้นต่ำสุดของเด็กที่ก้าวเข้าสู่ตลาดแรงงาน สอดคล้องกับช่วงอายุของเด็ก ที่จบจากโรงเรียน ใน 38 ประเทศไม่ระบุอายุขั้นต่ำสุดของเด็กที่จะเข้าสู่ชีวิตสมรสได้ และใน 6 ประเทศไม่ระบุอายุขั้นต่ำสุดของเด็กที่ถือว่ามีความผิดใน

ทางกฎหมายสำหรับการกระทำอาชญากรรม นอกจากนี้ในประเทศอื่น อีก 32 ประเทศระบุว่าเด็กในวัยตั้งแต่ 7 ปีขึ้นไปต้องโทษหากกระทำผิดกฎหมาย ดูรายงานเพิ่มเติมได้ที่ : [www. right-to-education.org](http://www.right-to-education.org)



© UNESCO/A. Uriagereka Camado



เวทีโลกกว่าดั่งวง สักขีมนุษย์ชน ณ เมืองนองต์



© UNESCO/Jean Mohr

ยูเนสโก เป็นผู้ริเริ่มและสนับสนุนให้เมืองนองต์ (ฝรั่งเศส) เป็นสถานที่จัดประชุมว่าด้วยสิทธิมนุษยชนทั่วโลกขึ้น ระหว่างวันที่ 16-19 พฤษภาคม โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้นราว 1,200 คน ประกอบด้วยผู้ร่างนโยบายตัวแทนจากภาคประชาสังคม และผู้เชี่ยวชาญด้านสิทธิมนุษยชน การประชุมครั้งนี้มีประเด็นหลักๆ 3 ประการ ได้แก่ มนุษยชนกับการก่อการร้าย โลกาวัดกันกับการต่อต้านการเลือกปฏิบัติและการกีดกันในทุกรูปแบบ และความยากจนในฐานะต้นเหตุแห่งการละเมิดสิทธิมนุษยชน

การให้สัตยาบันครั้งแรกสำหรับอนุสัญญาว่าด้วยการศึกษาที่ทุพพลภาพทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

แอลจีเรีย มอริเชียส และญี่ปุ่น ถือเป็น 3 ประเทศแรกที่ให้สัตยาบันรับรองอนุสัญญาว่าด้วยการศึกษาที่ทุพพลทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ซึ่งผ่านมติรับรองจากที่ประชุมใหญ่เมื่อปี 2003 อนุสัญญานี้จะมีผลบังคับใช้ในทันทีที่ผ่านการให้สัตยาบันจากสมาชิก 30 ประเทศ ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์จะอนุรักษ์ขนบประเพณีและการแสดงแบบมุขปาฐะ (เช่น การเล่านิทาน

เพลงพื้นบ้าน) การแสดงผลงานศิลปะขนบธรรมเนียมประเพณีและพิธีกรรมในสังคม เทศกาลงานวัฒนธรรม ความรู้และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติและโลก รวมทั้งทักษะเชิงช่างศิลป์แนวประเพณี เนื้อหาของอนุสัญญานี้ได้ที่ : <http://unesdoc.unesco.org/images/0013/001325/132540e.pdf>



© UNESCO/Michel Revassard



© UNESCO/Michel Revassard

รางวัลสันติภาพ เฮาโฟเอ็ท-บองจัน

นายมุสตาฟ เซริก ประมุขศาสนาอิสลามแห่งบอสเนีย และพระคาร์ดินัล โรเจอร์ เอ็ทซิกาเรย์ อดีตประธานสภาสังฆมณฑลเพื่อสันติภาพและความยุติธรรม เป็นผู้ได้รับรางวัลสันติภาพเฮาโฟเอ็ท-บองจันประจำปี 2003 จากพิธีเฉลิมฉลองและการประกาศผล ณ สำนักงานใหญ่ องค์การยูเนสโก เมื่อวันที่ 21 กันยายน โดยมีผู้นำ

ทางศาสนาและบุคคลในวงการเมืองจำนวนมากร่วมเป็นเกียรติ อาทิ นายอ็ดนัน เทอร์ซิก ประธานสภามন্ত্রীจากบอสเนีย-เฮอร์เซโกวีนา รวมทั้ง นายองรี โคนา เบอดิเย่ อดีตประธานาธิบดี และ อัลสซาน ดรามาน เอาดัตาร่า อดีตนายกรัฐมนตรีแห่งไอวอรีโคสต์

เว็บศูนย์รวมหนังสือภาษาโปรตุเกส 20,000 เล่ม

จากการริเริ่มของรัฐบาลบราซิล และความสนับสนุนของยูเนสโกในบราซิล ทำให้บรรดาผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศที่ใช้ภาษาโปรตุเกส สามารถจะอ่านหนังสือและเอกสารภาษาโปรตุเกสกว่า 20,000 รายการได้ โดยผ่านเว็บศูนย์รวม E-libro (<http://www.e-libro.com>) หนังสือและสิ่งตีพิมพ์ดังกล่าวรวบรวมจากสำนักพิมพ์นานาชาติ (รวมทั้งยูเนสโก) กว่า ๑๕๐ แห่ง ซึ่งให้บริการแก่ผู้สนใจโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ผ่านคอมพิวเตอร์หลายพันเครื่อง ทั้งในห้องสมุด โรงเรียน และมหาวิทยาลัยหลายแห่งในกลุ่มประเทศทวีปแอฟริกาที่ใช้ภาษาโปรตุเกส (ได้แก่ อังโกล่า, เคป เวกอร์เด, กินี-บิสเซา, โมซัมบิก, เซาโตเม และ ปริซีเป) และ ดิมอร์ตะวันออก



การประชุมนานาชาติด้านการศึกษาศาสนาครั้งที่ 47

“การศึกษาที่มีคุณภาพเพื่อเยาวชนทั้งหมด : ปัญหาท้าทาย แนวโน้ม และลำดับความสำคัญ” คือประเด็นแกนกลางสำหรับการประชุมนานาชาติด้านการศึกษา ซึ่งจัดขึ้นโดย สำนักงานระหว่างประเทศด้านการศึกษาในเจนีวา เมื่อเดือนกันยายน 2004 โดยมีตัวแทนจากกว่า 135 ประเทศเข้าร่วมประชุม และร่วมกันจัดลำดับความสำคัญของภารกิจปรับปรุงคุณภาพการศึกษาเพื่อเยาวชนทั้งหมด อันได้แก่ : เพิ่มการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อปรับปรุงช่องทางเข้าถึงและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพสำหรับเยาวชนทั้งหมด เน้นการ

คิดค้นนวัตกรรมและการสร้างสรรค์ใหม่ๆ รวมถึงการปฏิรูปการยืนยันสิทธิประโยชน์ในการให้บริการการศึกษาเสียใหม่ เพื่อชดเชยความไม่เสมอภาคระหว่างกลุ่มเยาวชนหญิงชาย ตระหนักในความสำคัญของครูผู้สอนและผู้ฝึกอบรม เพิ่มปริมาณการทำวิจัย และปรับปรุงการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและปรับปรุงสภาพการมีส่วนร่วมและการเป็นหุ้นส่วนของทรัพยากรบุคคลให้ดีกว่าเดิม นอกจากนี้บรรดาผู้แทนที่เข้าร่วมประชุมยังเรียกร้องให้ระดมกำลังจากผู้เป็นหุ้นส่วนทุกฝ่าย เพื่อให้สามารถบรรลุสู่เป้าหมายดังกล่าวได้ในที่สุด



© UNESCO/Michel Revaussard



© UNESCO/Michel Revaussard

รางวัลชาร์จาร์

รางวัลชาร์จาร์เพื่อวัฒนธรรมอาหรับ ประจำปี 2004 ตกเป็นของ อับเดลวาฮับ บูห์ดีบานักวิจัยชาวตูนิเซีย และ ฮวน เบร์เน็ต จินเนส นักประวัติศาสตร์สเปน ฮวน เบร์เน็ต จินเนส เกิดในบาร์เซโลนาเมื่อปี 1923 เป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันดีในสาขาวิชาประวัติศาสตร์และวิวัฒนาการความรู้ทางวิทยาศาสตร์ในสังคมอาหรับ โดยเฉพาะในด้านดาราศาสตร์และการทำแผนที่ในสมัยกลางและยุคฟื้นฟูศิลปวิทยา

การ ส่วน อับเดลวาฮับ บูห์ดีบานักวิจัยชาวตูนิเซีย ปัจจุบันดำรงตำแหน่งนายกราชบัณฑิตสถานสาขาวิทยาศาสตร์วรรณกรรม และศิลปศาสตร์แห่งตูนิเซีย เป็นผู้ประพันธ์หนังสือเพศสภาพในศาสนาอิสลาม (La Sexualité en Islam) ซึ่งได้รับการแปลเป็นภาษาต่างๆ อาทิ อังกฤษ อาหรับ บอสเนีย สเปน ญี่ปุ่น และกำลังจะตีพิมพ์เป็นภาษาโปรตุเกสเร็วๆ นี้

ช่วงกึ่งอนุรักษ:ระบบเน็ตที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นของคองโก

เมื่อเดือนกันยายน 2004 บรรดาผู้บริหารจากทั้งมาที่สำนักงานใหญ่ ยูเนสโก เพื่อร่วมประชุมและให้คำมั่นว่าจะบริจาคเงินกว่า 40 ล้านเหรียญสหรัฐให้แก่คองโก เพื่อพิทักษ์สถานที่ 5 แห่งซึ่งขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกที่อยู่ในสถานะอันตราย ปัญหาความขัดแย้งในพื้นที่ ซึ่งผลยาทำลายภูมิภาคนี้และส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตราว 3 ล้านคนนั้น ยิ่งก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบเน็ตอันมีเอกลักษณ์โดดเด่นเฉพาะตัวทั้ง 5 แห่งดังกล่าว ส่งผลให้สัตว์บางชนิด อาทิ ช้าง และ แรด ถูกไล่ล่าเพื่อการค้าขนล้มตายเป็นจำนวนมาก

และกระทั่งปัจจุบัน ความพยายามทั้งหลายในอันที่จะการประสออุปสรรคสำคัญ อันเนื่องมาจากการที่บรรดาเจ้าหน้าที่พิทักษ์อุทยานยังต้องเผชิญหน้ากับกองกำลังติดอาวุธ ทั้งนี้งบประมาณจากบรรดาผู้บริหารจะนำมาสนับสนุนการดำเนินงานของสถาบันและหน่วยงานหลายแห่งในคองโกเพื่อถนอมอนุรักษ์อย่างไว้ถึ บรรดาผู้บริหารที่เข้าร่วมประชุมครั้งนี้นักกล่าวเน้นย้ำว่า โครงการดังกล่าวจะสำเร็จลุล่วงไปได้ จะต้องขึ้นอยู่กับปัจจัย 2 ประการ อันได้แก่การมีส่วนร่วมของบรรดาเจ้าหน้าที่ชาวคองโก และการยุติสงครามในประเทศ



© UNESCO/Michel Revaussard

การศึกษา : วัคซีน



© Husianycia yaneck/Camma, Paris

๑ ตัวเลขสถิติที่น่าตกใจ แต่ละวันมีผู้เสียชีวิตด้วยเอชไอวี 8,000 คนและติดเชื้ออีก 14,000 ราย ด้วยจำนวนผู้ติดเชื้อเอชไอวีเกือบร้อยละ 70 ของผู้ติดเชื้อ 40 ล้านคนทั่วโลก แอฟริกาจึงเป็นทวีปที่ถูกโรคนี้เล่นงานหนักที่สุด และผู้หญิงกับเด็กแอฟริกันก็เผชิญความเสี่ยงมากที่สุด ในเขตอนุภูมิภาคซาราซาของแอฟริกาผู้ติดเชื้อเกือบจะหกในสิบรายเป็นผู้หญิง [น.33]

ไวรัสชนิดนี้ยังคงแพร่ระบาดอย่างน่ากลัวไปแทบจะทั่วทุกแห่งหนไม่เลือกว่าเป็นเขตประเทศใด และบุกไปถึงพื้นที่ซึ่งเท่าที่ผ่านมาค่อนข้างไม่ถูกแผ้วพาน ตัวอย่างเช่นในยุโรปตะวันออก โดยเฉพาะในรัสเซียซึ่งเอชไอวี/เอดส์รุกเข้าไปบึกบึนอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมู่ผู้เสพยาเสพติด [น.35]

มีความพยายามอย่างมากที่จะป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อนี้แต่ก็มักปรากฏว่าไม่ได้ผล ถึงแม้จะได้รับการบอกกล่าวเป็นอันดีถึงอันตรายของเอดส์ แต่บรรดาคนขับรถบรรทุกชาวเคนยาซึ่งติดอยู่ในกับดักแห่งความยากจนและไร้ความมั่นคงก็ยังถือว่าเป็นปัจจัยในกลุ่มเสี่ยงที่สุด [น.38]

หากยังมีนิมิตหมายแห่งความหวัง หลายประเทศซึ่งทำตามตัวอย่างการดำเนินงานของประเทศไทย [น.40] ได้นำเอานโยบายต่างๆ ที่ช่วยหยุดยั้งการแพร่ระบาดของเชื้อไปใช้ ความหลากหลายของเทคนิคป้องกันการติดเชื้อก็ส่งผลให้เห็นเช่นกันไม่ว่าที่เดลี ที่รีโอ และอาบิดจัน ละครุโทรทัศน์ยอนนิมซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับเอดส์ช่วยถ่ายทอดข้อมูลเกี่ยวกับเชื้อไวรัสชนิดนี้ตลอดจนปัญหาสารพัดอันเนื่องจากการติดเชื้อ [น.43]

การรักษาด้วยยาต้านไวรัสก็มีส่วนช่วยเสริมการดำเนินงานป้องกันตรงที่ทำให้ผู้ป่วยเอดส์เกิดมุมมองใหม่และกระตุ้นให้คนยอมตรวจเลือดมากขึ้น เมื่อแบคทีเรียบราซิลใช้นโยบายเปิดให้การรักษาทั่วไปซึ่งช่วยให้อัตราผู้ติดเชื้อรายใหม่ลดลงในปัจจุบัน [น.46]

แต่การสู้รบนี้ยังห่างไกลจากชัยชนะ องค์การอนามัยโลกและยูเอ็นเอดส์คาดการณ์ว่าหากไม่เร่งพยายามป้องกันให้มากขึ้นแล้ว จำนวนผู้ติดเชื้อเอดส์ทั่วโลกจะเพิ่มขึ้นเป็น 45 ล้านรายภายในปี 2010

ป้องกันเอดส์/เอชไอวี

รวบรวมและเรียบเรียงโดย แกริกเนส บาร์ดง

ชุมชน แผนประติมากรรม และ

โรคที่มีนัยทางสังคม

โรคเอดส์ซึ่งเมื่อ 20 ปีก่อนไม่มีใครรู้จัก ปัจจุบันเป็นสาเหตุอันดับหนึ่งของการเสียชีวิตในหมู่ประชากรวัยหนุ่มสาวของโลก โรคนี้แพร่ระบาดลุกลามไม่หยุดยั้งเกินกว่าการคาดการณ์อย่างมองร้ายที่สุด ทุกวันนี้ทั่วโลกมีผู้ติดเชื้อเกือบ 40 ล้านคนและตัวเลขเด็กกำพร้าเนื่องจากเอดส์ก็สูงกว่า 13 ล้านราย

ในภาวะที่ยังไม่มีวัคซีนหรือวิธีใดรักษาโรคนี้ได้ การป้องกันก็ยังเป็นมาตรการแก้ไขที่ดีที่สุด องค์การอนามัยโลกประเมินว่าสองในสามของผู้ที่มีแนวโน้มจะติดเชื้อระหว่างช่วงปัจจุบันจนถึงปี 2010 สามารถหลีกเลี่ยงได้ถ้าหากเร่งเสริมการรณรงค์ป้องกันให้มากขึ้น มีการดำเนินการไปมากมายแล้ว หลายประเทศลงมือเสริมความรู้เรื่องเอดส์แทรกไว้ในหลักสูตรการเรียน มีการทุ่มงบประมาณนับล้านๆ ดอลลาร์ในโครงการที่มุ่งทำกับกลุ่มผู้มีความเสี่ยงสูงและรณรงค์สร้างความเข้าใจแก่สาธารณชนทั่วไป เมื่อไม่นานนี้กรุงปารีสเพิ่งติดโปสเตอร์รณรงค์ซึ่งเป็นภาพนักท่องเที่ยวที่ชายหาด ล้อมรอบด้วยสาวสวยต่างแดน เป็นภาพที่แทบจะเหมือนกับโปสเตอร์ที่ระลึกซึ่งเห็นชินตา เว้นแต่ว่าพวกมาลัยที่เขาสวมรอบคอเป็นพวงหรืองานศพเท่านั้น

ข้อมูลขององค์การอนามัยโลก
ระบุว่า เกือบสองในสามของผู้
ติดเชื้อรายใหม่ที่มีแนวโน้มจะรับ
เชื้อในช่วงตั้งแต่ปัจจุบันถึงปี
2010 สามารถหลีกเลี่ยงได้ด้วย
การรณรงค์ที่ป้องกันมากขึ้น

แม้จะมีความพยายามทั้งหลายดังกล่าว ความไม่รู้เกี่ยวกับเอชไอวี/เอดส์อันหมายถึงการแพร่ระบาดของเชื้อก็ยังคงน่าหวั่นเกรง ในมาลี เบนิน และเฮติ หญิงสาวร้อยละ 40 ไม่รู้วิธีป้องกันตัวเอง (DHS, 1998-2002) แม้แต่ผู้ที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อที่สุดยังมีทัศนคติว่าตัวเองมีแนวโน้มจะได้รับเชื้อ อย่างเช่นวัยรุ่นเฮติกว่าร้อยละ 90 คิดว่าตัวเองมีความเสี่ยงที่จะติดเชื้อหรือไม่เสี่ยงเลย ทั้งๆ ที่เฮติเป็นประเทศหนึ่งซึ่งมีอัตราแพร่ระบาดสูงที่สุดรองจากเขตอนุภูมิภาคซาราร่าของแอฟริกา (UNAIDS)

การรับรู้ข้อมูลผิดพลาด

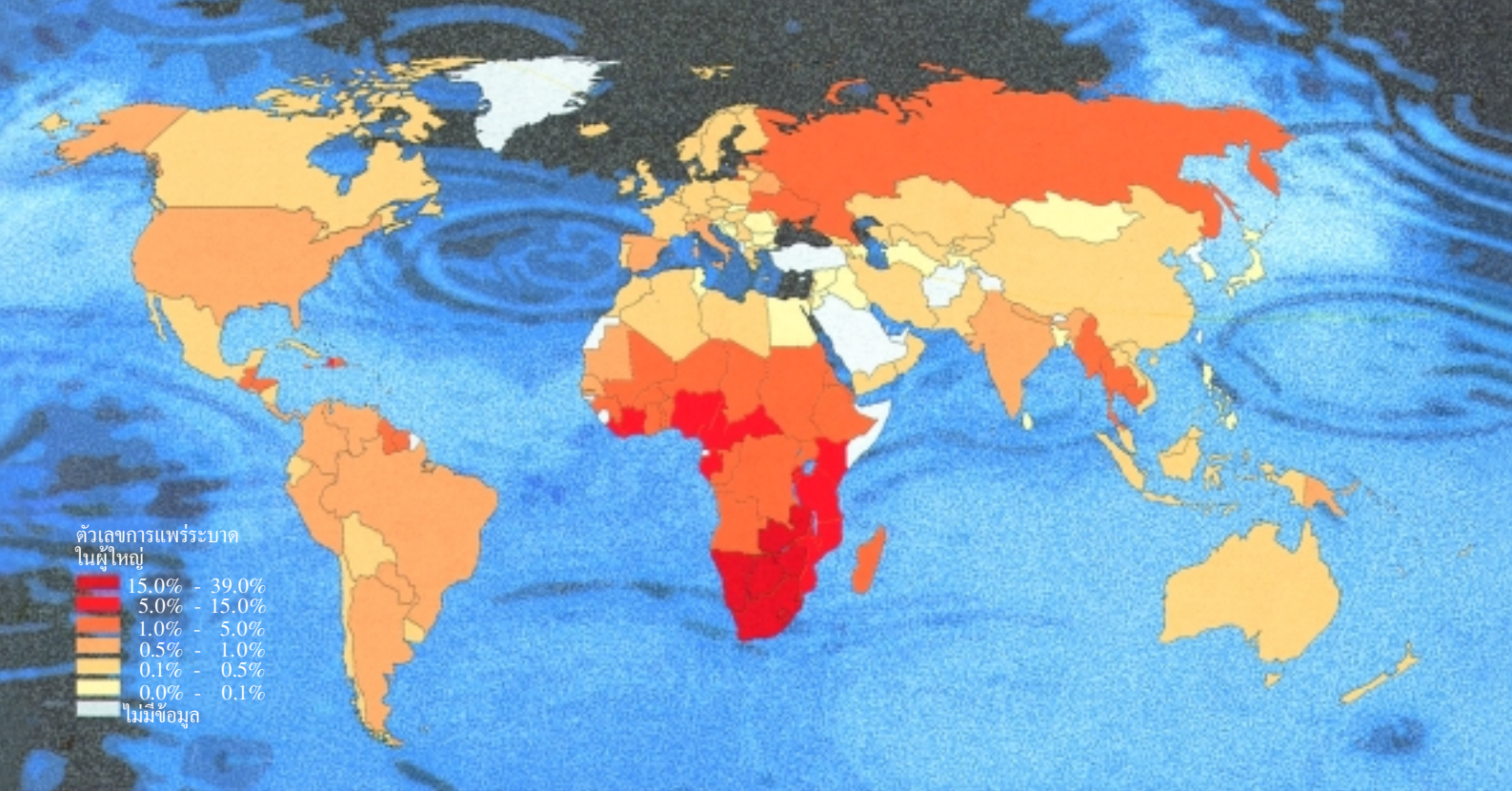
ยิ่งกว่านั้นความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับเชื้อไวรัสที่ตลอดจนอคติที่มีต่อผู้ป่วยยังแพร่หลายไปทั่วแม้กระทั่งในประเทศที่เจริญแล้วก็ตาม ผลการศึกษาที่ทำในสหรัฐอเมริกาเมื่อปี 2000 แสดงให้เห็นว่า ร้อยละ 40 ของผู้ตอบคำถามเชื่อว่าตัวเองอาจติดเชื้อได้จากการดื่มเครื่องดื่มร่วมกับผู้ป่วยเอดส์ หรือจากการโอบกอดของผู้ป่วย (UNAIDS) ในสภาพเช่นนี้ ข้อเสนอแนะที่รับรองโดยที่ประชุมสมัชชาขององค์การสหประชาชาติเมื่อเดือนมิถุนายน 2001 ในช่วงเริ่มต้นการประชุมสุดยอดรอบสหประชาชาติเหมือนไม่อาจบรรลุผลได้ในทางปฏิบัติ เป็นเรื่องยากที่จะหาวิธีทำให้คนหนุ่มสาววัย 15 ถึง 24 ปีจำนวนร้อยละ 90 รับรู้และเข้าใจข้อมูลตลอดจนรู้จักป้องกันตัวให้ลดความเสี่ยงต่อเชื้อไวรัสชนิดนี้ได้ในช่วงนับตั้งแต่ปัจจุบันถึงปี 2005

โฟกัส

29

การระบาดของเอดส์ทั่วโลก

ในปี 2003 มีผู้ป่วยเอดส์และผู้ติดเชื้อเอชไอวี 38 ล้านคน
(แหล่งข้อมูล : ยูเอ็นเอดส์, 2004)



▶ เมื่อกล่าวถึงความล้มเหลวที่จะหยุดยั้งการแพร่ระบาดของโรคร้ายนี้ หลายคนวิพากษ์วิจารณ์วิธีการเท่าที่ผ่านมาว่าสั่งสอนเชิงศีลธรรมความประพฤติมากเกินไป มองด้านเดียวมากเกินไป และไม่ได้คำนึงถึงแง่มุมเฉพาะของโรคนี้ ประสบการณ์ได้พิสูจน์ให้เห็นว่าลำพังข้อมูลอย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางเพศได้ แมรี เครเว ผู้อำนวยการศูนย์เอดส์ศึกษาที่มหาวิทยาลัยปรโตเรีย (แอฟริกาใต้) กล่าวอย่างเคร่งครัดว่า “เราแก้ปัญหาเอดส์เหมือนๆ ที่เคยแก้ปัญหาโรคภัยไข้เจ็บอื่น คือรณรงค์โดยใช้วิธีอธิบายด้วยข้อมูลที่เป็นเหตุเป็นผลแบบเดียวกัน แต่โรคนี้ไม่เหมือนกับโรคอื่น เราควรพยายามเข้าใจให้มากขึ้นว่าสิ่งที่ครอบงำการมีเพศสัมพันธ์และความต้องการทางเพศคืออะไร”

นอกจากนี้ยังมีผู้วิจารณ์ด้วยว่าข้อมูลที่ตอกย้ำนั้นมุ่งให้บุคคลปรับเปลี่ยนพฤติกรรมส่วนตัวมากกว่าที่จะใส่ใจจริงจังกับการแพร่ระบาดของโรคร้ายนี้โดยมองในเชิงสังคม ไม่เคิล เจ. เคลลี อดีตอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยแซมเบียและเป็นผู้เชี่ยวชาญด้วยความสัมพันธ์ระหว่างเอชไอวี/เอดส์กับการศึกษาวิเคราะห์กล่าวว่า “เอดส์ถูกมองจากมุมด้านการแพทย์เพียงอย่างเดียวมานานแล้วโดยไม่ได้ใส่ใจกับรายละเอียดของบริบททางสังคมซึ่งทำให้โรคร้ายระบาดเลย” เชื้อไวรัสชนิดนี้ซึ่งปัจจุบันแพร่ระบาดทางเพศสัมพันธ์ต่างเพศเป็นหลักนั้นแทรกซึมผ่านทางจุดอ่อนของสังคม โจมตีกลุ่มที่อ่อนแอที่สุดอันได้แก่ คนยากจน ผู้หญิง

ชนกลุ่มน้อย ผู้ป่วย คนวัยหนุ่มสาว อเล็กซานดรา แดริคซ์เลอร์ ผู้เชี่ยวชาญโครงการของสถาบันวางแผนการศึกษาระหว่างประเทศ (IIEP) ย้ำว่า “เอดส์อาศัยสงคราม ความไม่รักศึกษา ความไม่เท่าเทียมทางเพศเป็นข้อได้เปรียบ มันเป็นโรคทางสังคมโดยแท้”

ไม่มีวิธีป้องกันแบบเบ็ดเสร็จ

ประสบการณ์ที่ผ่านมายืนยันแล้วว่า การป้องกันกันทำได้ผลเฉพาะภายใต้ปัจจัยบางประการเท่านั้น บีเตอร์ แอ็กเกิลตัน คณบดีคณะวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งสถาบันด้านการศึกษาของมหาวิทยาลัยลอนดอนและเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเอชไอวี/เอดส์กล่าวว่า “ไม่มีวิธีที่มหัศจรรย์หรือครบ เรารู้ว่าการที่จะรณรงค์ให้ได้ผล นโยบายเรื่องการป้องกันต้องมุ่งดำเนินไปในหลายทิศทางพร้อมๆ กัน รวมทั้งต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้นำทางการเมือง บุคลากรด้านสาธารณสุข โรงเรียน และประชาชนทั่วไปด้วย” ถ้าหากประเทศที่มีอัตราการติดเชื้อสูงอย่างยูกันดาสามารถลดการแพร่ระบาดได้สำเร็จอย่างมีนัยสำคัญ นั่นก็เป็นเพราะความอดสาหัสดังกล่าวได้รับการสนับสนุนจากเจตจำนงทางการเมืองระดับสูงสุด การจัดการควบคุมป้องกันการแพร่ระบาดอย่างเข้มงวดควดชัน การแจกจ่ายถุงยางอนามัยอย่างทั่วถึง การลบล้างความเชื่อผิดๆ เกี่ยวกับโรคนี้ และความมุ่งมั่นของบรรดาผู้นำทางการเมือง ผู้นำชุมชน และผู้นำทางศาสนา ล้วนมีคุณูปการต่อ



© Stephan Ghaliev/ Gamma, Paris

วัยรุ่นเสติเกือบร้อยละ 90 บอกว่าพวกเขาไม่วิตกรื่องเอดส์ ทั้งที่เสติเป็นประเทศหนึ่งซึ่งมีอัตราการติดเชื้อสูงที่สุดในโลก

ความสำเร็จของนโยบายนี้

โรงเรียนก็เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งเช่นกันในการต่อสู้กับไวรัสโรคเอดส์ เหตุผลส่วนหนึ่งก็คือกลุ่มประชากรวัย 15-24 เป็นกลุ่มซึ่งเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดมากที่สุด การวิเคราะห์ล่วงหน้าระบุว่าเกือบครึ่งหนึ่งของผู้ติดเชื้อรายใหม่เกิดขึ้นในหมู่คนหนุ่มสาวอายุต่ำกว่า 24 ปี ขณะที่สถิติบ่งชี้ว่าการเข้าโรงเรียนช่วยลดความเสี่ยงที่จะรับเชื้อได้ การศึกษาชั้นหนึ่งที่ทำในแอฟริกาและละตินอเมริกาแสดงผลว่า เด็กหญิงที่เข้าโรงเรียนมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกช้ากว่าและมีแนวโน้มที่จะยืนยันให้คู่นอนของตนใช้ถุงยางอนามัยมากกว่า (ยูเอ็นเอดส์) ในทางตรงกันข้ามหนุ่มสาวที่ได้รับการศึกษาน้อยหรือไม่ได้เรียนหนังสือเลยก็มีแนวโน้มที่จะติดเชื้อเอดส์มากกว่าผู้เรียนจบชั้นประถมศึกษา 2.2 เท่า (ธนาคารโลก)

อิทธิพลของโรงเรียนนั้นเป็นดังที่บรรดาผู้เชี่ยวชาญมักใช้คำว่า “วัชชีนการศึกษา” ไม่ใช่เพียงเพราะว่ามีข้อมูลความรู้เรื่องเอดส์บรรจุอยู่ในโรงเรียนเท่านั้น ในด้านที่กว้างขวางกว่านั้น การศึกษายังช่วยให้เด็กวัยรุ่นมั่นใจในตัวเองและดูแลจัดการชีวิตตัวเองได้ดีขึ้นด้วย ไมเคิล เคลลีกล่าวเสริมว่า “โรงเรียนเป็นเครื่องป้องกันทางสังคมที่ได้ผลมาก มันช่วยให้นักเรียนรู้จักประมวลข้อมูลที่ตัวเองได้รับอีกทั้งยังทำให้เด็กมีพลังอำนาจและเป็นตัวของตัวเองมากขึ้นด้วย โดยเฉพาะสามารถที่จะต้านแรงกดดันของกลุ่มเพื่อนได้ดีขึ้น”

“วัชชีนการศึกษา”

ภายใต้สภาพการณ์ดังกล่าวบทบาทของยูเนสโกย่อมมีความสำคัญ กลยุทธ์ป้องกันเอดส์/เอชไอวีด้วยการศึกษาในช่วงปี 2004-2008 ซึ่งวางแผนร่วมกับยูเอ็นเอดส์นั้นกำหนดให้การศึกษาเป็นหัวใจของการดำเนินงานเชิงป้องกัน เป้าหมายคือเปิดช่องให้ทุกคนมีโอกาสได้รับความรู้และเจตคติที่จำเป็นเพื่อสกัดกั้นผลกระทบจากไวรัสเอดส์ โดยร่วมมือกับหน่วยงาน องค์กรพัฒนาเอกชน และผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งครูอาจารย์ แนวคิดนี้มุ่งสร้างความมั่นใจว่าสาระที่สื่อสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายที่จะรับอย่างลงตัวที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ เฮเลนา ดรีอบนา ผู้ช่วยผู้เชี่ยวชาญโครงการแก้ปัญหาเอชไอวี/เอดส์ในเชิงวัฒนธรรมของยูเนสโกเห็นว่า “ค่านิยมทางสังคม ศาสนาและ ความสัมพันธ์ในครอบครัว ล้วนเป็นตัวกำหนดว่าสารที่สื่อไปจะได้รับการตีความอย่างไร การรณรงค์ที่เน้นเรื่องความตายเป็นหลักจะส่งผลกระทบไม่เหมือนกันระหว่างประเทศที่นับถือศาสนาคริสต์กับสังคมที่เชื่อเรื่องการเกิดใหม่”

โอกาสที่จะได้รับการรักษาด้วยยาต้านไวรัสแบบใหม่ก็เป็นปัจจัยสำคัญในการป้องกันเหมือนกัน ฉะนั้นกลยุทธ์ส่วนหนึ่งของยูเนสโกจึงมุ่งเน้นเรื่องการเปิดโอกาสให้ผู้ติดเชื้อหรือผู้ป่วยได้รับการรักษาและความรู้เกี่ยวกับการรักษา

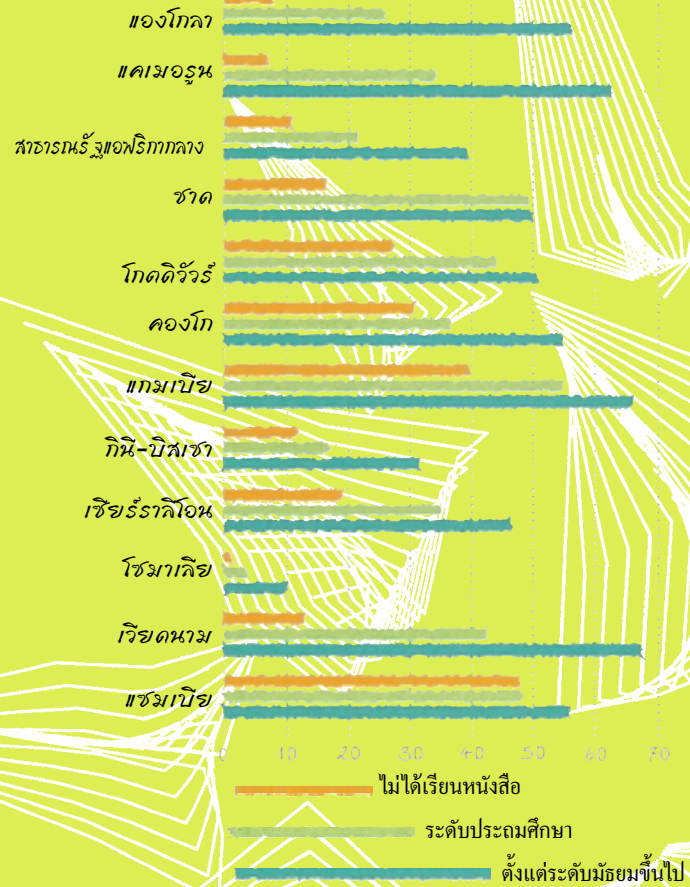
ขณะที่ปัจจุบันยังไม่มีวิธีการรักษา ยาที่มีอยู่ก็สามารถช่วยยืดอายุและเพิ่มพูนคุณภาพชีวิตให้แก่ผู้ติดเชื้อเอชไอวีและ

▶ ผู้ป่วยเอชไอวี ได้ ทั้งช่วยส่งเสริมให้ผู้ที่สงสัยว่าตนมีเชื้อเอชไอวีหรือไม่ยอมตรวจเลือดด้วย เมื่อปรากฏว่ามีหนทางเยียวยา จำนวนผู้สมัครใจตรวจเลือดหลังรับคำปรึกษาเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดในหลายภูมิภาค ทั้งนี้ตามรายงานภาวะสุขอนามัยของโลกฉบับล่าสุดขององค์การอนามัยโลก

ทุกวันนี้จำนวนผู้ต้องการรับยาต้านไวรัสมีเกือบ 6 ล้านคน ในปี 2003 ผู้ที่ได้รับยามีเพียง 400,000 รายเท่านั้น โครงการ "3 ล้านรายภายในปี 2005" ซึ่งองค์การอนามัยโลกริเริ่มดำเนินการเพื่อเพิ่มจำนวนผู้ป่วยที่ได้รับการรักษานั้นเป็นงานที่ทำทนายอย่างหนักต่อการจัดงบประมาณอุดหนุนของประเทศและชุมชนทั่วโลก แต่เป้าหมายนี้ก็คุ้มค่าไม่ว่าจะกระทำด้วยวิธีใดก็ตาม ไมเคิล เคลลี ยืนยันว่า "เราต้องลงมือโดยเร็วและแน่วแน่ถ้าหากเราไม่ยอมยกให้เอ็ดส์กลายเป็นโรคของคนจน" ๑

จำนวนร้อยละของผู้หญิงที่รู้วิธีป้องกันตัวจากเอชไอวี/เอดส์

(แหล่งข้อมูล : ยูนิเซฟ, 2001-2002)



“ปัญหาใหญ่ที่สุดที่ท้าทายเป้าหมายการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน”

แมรี จอย พิกอบซี ผู้อำนวยการฝ่ายส่งเสริมคุณภาพการศึกษา

ปัญหาเอชไอวี/เอดส์มีผลกระทบต่อเป้าหมายการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน [Education For All - EFA] มากแค่ไหน?

ปัญหาเอชไอวี/เอดส์คงเป็นปัญหาใหญ่ที่สุดของงานการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน ผลกระทบของการระบาดต่อโรงเรียนอ่อนรุนแรงเกินกว่าจะจินตนาการได้แน่นอน มันกระทบต่อ อุพทาน อุปสงค์ และคุณภาพของการศึกษา ในประเทศที่เดือดร้อนที่สุด ครูมักอยู่ในกลุ่มเสี่ยงติดเชื้อสูงของสังคม ส่วนนักเรียนนั้นความสม่ำเสมอในการเล่าเรียนก็ลดลงอย่างเห็นได้ชัด ถ้าหากตัวเด็กหรือคนในครอบครัวติดเชื้อ เพราะกรณีเช่นนี้ เด็กต้องช่วยทำงานหาเลี้ยงครอบครัว และที่สำคัญที่สุดคือโรงเรียนก็ไม่ได้ปลอดจากทำที่รังเกียจเด็กฉันทันทีที่แสดงต่อผู้ติดเชื้อหรือผู้ป่วยเอดส์เลย ขณะเดียวกันการศึกษายังเป็นหนทางป้องกันโรคนี้ได้มีประสิทธิภาพที่สุด เราอาจหวังได้ว่าสถานการณ์วิกฤตอันเกิดจากโรคร้ายนี้ซึ่งส่งผลเสียหายต่อสถาบันการศึกษาในระยะยาวจะสามารถก่อให้เกิดการปฏิรูปโรงเรียนได้ เช่นโดยการส่งเสริมให้เด็กสอนกันเอง การปรับเวลา เรียนให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต

ของเด็กมากขึ้น โดยเฉพาะในเขตชนบท หรือไม่มีก็โดยการแสดงบทบาทป้องกันการรังเกียจเหยียดหยาม

รายงานฉบับล่าสุดของยูเอ็นเอดส์ระบุว่าแทนที่โรคนี้จะแพร่ระบาดน้อยลงกลับเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ในบริบทที่ยูเนสโกควรดำเนินการอย่างไร?

การที่จะกำจัดโรคนี้ได้ แค่แนะนำให้คนไม่มีเพศสัมพันธ์หรือให้ใช้ถุงยางอนามัยเท่านั้นไม่พอ เราจำเป็นต้องทำงานให้ลงลึกมากกว่านี้ ด้วยเหตุนี้เองยูเนสโกจึงดำเนินกลยุทธ์ส่งเสริมการศึกษาเพื่อป้องกันการติดเชื้อ และวิธีการดังกล่าวก็ไม่เพียงแต่ถ่ายทอดความรู้เรื่องการป้องกันเท่านั้นแต่ยังส่งเสริมให้คนได้คิดทบทวนถึงชีวิตของตัวเองและตัดสินใจอย่างเหมาะสมด้วย กลยุทธ์นี้ประกอบด้วยการศึกษาอบรมครู สอดแทรกประเด็นเกี่ยวกับเอชไอวี/เอดส์เข้าไปในหลักสูตรการเรียนการสอน และคำนึงถึงบริบททางสังคมซึ่งมีการระบาดของโรคนี้ ประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชน บทบาททางเพศ และความยากจน



ไวรัสชนิดใหม่

**ผู้หญิงไม่เพียงแต่
เสียงต่อเชื้อโรคนี้อีก
มากกว่าในด้านสรีระ
เท่านั้น หากด้านสังคม
ก็ยิ่งเปราะบางยิ่งกว่าด้วย
แต่กระนั้นโครงการ
ป้องกันเอดส์ก็ล่าช้า
ในการมุ่งเน้นเจาะจง
ความจำเป็นของผู้หญิง**

โฟกัส

33

เป็นเรื่องสำคัญในการที่จะเข้าใจเรื่องเอดส์ ยูเนสโกจำเป็นต้องมีบทบาทในเรื่องการศึกษาเพื่อให้เกิดผลทางปฏิบัติ ยิ่งกว่านั้นในฐานะที่มีส่วนร่วมกับยูเอ็นเอชดี ยูเนสโกยังได้ริเริ่มโครงการใหม่ซึ่งเป็นโครงการจัดเตรียมวิธีการอันเป็น “ชุดคู่มือ” ที่ผ่านการทดสอบแล้วให้แก่ทางกระทรวงศึกษาธิการเพื่อนำไปปรับใช้กับบริบทของประเทศต่างๆ ได้อีกด้วย

แต่ที่ว่ามานี้ก็ต้องคาดหวังเจตจำนงทางการเมืองระดับสูงมาก ถ้าหากขาดเจตจำนงนี้เสียแล้วจะทำอะไรได้บ้างไหม?

เมื่อผู้นำทางการเมืองได้รับเลือกตั้ง ผู้ลงคะแนนเลือกย่อมมีโอกาสแสดงบทบาท สิ่งที่สำคัญในทุกกรณีก็คือต้องทำลายความเฉื่อยช้าให้สำเร็จ รัฐบาลยุคกันดาทำข้อนี้ได้ผลมากทีเดียว เป็นตัวอย่างให้แก่ประเทศซึ่งได้รับผลกระทบจากไวรัสเอดส์อย่างมากได้ สื่อเองก็มีบทบาทสำคัญเช่นกัน ต้องทำให้ทุกคนตระหนักว่า เฮชไอวี/เอดส์ไม่ใช่ปัญหาของคนอื่น บ่อยครั้งมากที่คนจะเริ่มรู้สึกใส่ใจก็ต่อเมื่อคนใกล้ตัวติดเชื้อหรือป่วยด้วยโรคนี้ เราต้องสื่อสาระสำคัญข้อนี้ให้รับรู้กันทั่วก่อนที่สถานการณ์จะร้ายแรงขนาดนั้น

“เพื่อน” ฉันหลายคนคงมีชีวิตอยู่จนถึงวันนี้ถ้าหากพวกเธอโชคดีเหมือนฉัน” แองเจลิน

มักเวนเดเร พุดตรงๆ เธอเป็นสตรีวัย 24 ปีจากซิมบับเว ปัจจุบันเป็นผู้นำองค์กรช่วยเหลือเด็กสาวในพื้นที่ชนบท เธอรู้ดีว่าตนได้สิทธิพิเศษกว่าคนอื่น องค์กรพัฒนาเอกชนแห่งหนึ่งจ่ายค่าเล่าเรียนให้เธอ จึงทำให้เธอมีโอกาสได้เรียนถึงระดับมัธยมศึกษา เพื่อนเธอบางคนไม่มีทางเลือกอื่น นอกจากต้องยอมทนให้ชายสูงวัยกระเป่าหนักที่เรียกกันว่า “ป้า” ส่งเรียน ด้วยเหตุนี้พวกเธอหลายคนจึงได้รับเชื้อไวรัสตัวนี้

เรื่องทำนองนี้เกิดขึ้นซ้ำซากอย่างน่าสลดใจ เมื่อสิบปีก่อนผู้หญิงติดเชื้อโรคนี้น้อยกว่าผู้ชาย แต่แนวโน้มกลับตรงข้ามในบางภูมิภาค ในอนุภูมิภาคซาร่าของแอฟริกาปัจจุบันร้อยละ 58 ของประชากร 29.4 ล้านคนที่มีเชื้อเอดส์เป็นผู้หญิง ความเสี่ยงต่อการติดเชื้อสำหรับหญิงสาวชาวแอฟริกาสูงกว่าชายหนุ่มร้อยละ 2.5 นอกจากนี้เสี่ยงกว่าในแง่สรีระ ▶



© UNAIDS/G. Prozzi

คือความเสี่ยงที่หญิงจะได้รับเชื้อจากชายถูกประเมินว่าเป็นสองเท่าของความเสี่ยงที่ชายจะได้รับเชื้อจากหญิงในด้านสังคมก็เห็นได้ว่าผู้หญิงมีโอกาสเสี่ยงสูงกว่าด้วย

เหตุผลก็คือ โนสังคมที่เพศชายเป็นใหญ่ ผู้หญิงยอมแทบไม่มีอิสระที่จะเลือก “ผู้หญิงสาวอย่างฉันซึ่งโตมาในชนบท ถูกสอนให้สงบปากสงบคำและเชื่อฟัง ให้ก้มหน้าก้มตาทำงานในไร่นาและงานบ้าน ให้แต่งงานมีลูกเร็วๆ การอบรมสั่งสอนแบบนี้ลดทอนความสามารถของผู้หญิงที่จะต่อรองกับผู้ชายไปมากทีเดียว” แองเจลินา มักเวนเดเรียนยัน การแต่งงานไม่ได้ช่วยให้พวกเธอปลอดภัยเลย ผู้หญิงจำนวนมากติดเชื้อมาจากสามีหรือคู่นอนประจำ ผลการศึกษาในซิมบับเวเมื่อไม่นานนี้ระบุว่า ผู้หญิงที่ได้รับการซักถามเพียงร้อยละ 11 เท่านั้นที่คิดว่าตัวเองมีสิทธิ์ต่อรองให้สามีใช้ถุงยางอนามัย แม้แต่เมื่อสามีนอกใจและมีเชื้อเอชไอวีในตัวก็ตาม

ปรับเป้าทฤษฎีการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของผู้หญิง

ถึงกระนั้นโครงการป้องกันก็ใช้เวลาเนิ่นนานกว่าจะคำนึงถึงปัญหาอันเฉพาะเจาะจงของผู้หญิง แซลลี สมิธ แห่งแนวร่วมสตรีและเอดส์ทั่วโลกซึ่งยูเอ็นเอดส์ริเริ่มขึ้นเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ปีที่แล้วกล่าวว่า “โครงการส่วนใหญ่ยึดหลักว่าให้งดมีเพศสัมพันธ์ มีคู่นอนประจำ และใช้ถุงยางอนามัย ทางเลือกพวกนี้ผู้หญิงไม่มีสิทธิเลือกเลย” ผลที่ตามมาก็คือค่าใช้จ่ายและความเชื่อผิดๆ เกี่ยวกับวิธีการแพร่เชื้อไวรัสเอดส์ยังคงมีเรื่อยไป ในกัมพูชาและเวียดนามร้อยละ 50 ของผู้หญิงอายุ

ระหว่าง 15 ถึง 24 ปีเชื่อว่ายังกัดทำให้ติดเชื้อเอดส์ได้

ในปีบริบทดังกล่าว การศึกษายังเป็นกลไกป้องกันที่ดีที่สุด เมื่อเทียบระหว่างผู้หญิงที่อ่านออกเขียนได้กับผู้หญิงที่ไม่รู้หนังสือ กลุ่มแรกมีแนวโน้มมากกว่ากลุ่มที่สองราวสามเท่าที่จะทราบว่าคนที่ดูสุขภาพสมบูรณ์ดีก็อาจมีไวรัสเอชไอวีอยู่ในตัว และรู้วิธีป้องกันตัวไม่ให้ติดเชื้อเอดส์มากกว่ากลุ่มที่สองประมาณสี่เท่า (ยูเอ็นเอดส์, ธนาคารโลก, 2002)

วิทยาศาสตร์ก็อาจเป็นอีกอย่างหนึ่งที่มีส่วนแก้ปัญหาได้ หลายปีให้หลังมานี้นักวิทยาศาสตร์ได้ลงมือพัฒนายาฆ่าเชื้อทางช่องคลอด ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวซึ่งอยู่ในรูปเจล สารหล่อลื่น หรือยาเหน็บ จะช่วยให้ผู้หญิงจัดการกับเรื่องเพศสัมพันธ์ของตนได้มากขึ้น ถึงแม้จะมีข้อมูลปรากฏว่าผลิตภัณฑ์พวกนี้ใช้ได้ผลเพียงร้อยละ 60 เท่านั้นก็ตาม แต่ก็ไม่มีเงินทุนอุดหนุน แซลลี สมิธกล่าวว่า “การวิจัยทางด้านนี้ขาดแคลนทุนสนับสนุนอย่างหนัก” งบประมาณที่ต้องใช้สำหรับทดสอบผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่คือ 775 ล้านดอลลาร์ ขณะที่ทุนสนับสนุนซึ่งได้รับมีเพียง 343 ล้านดอลลาร์เท่านั้น

อย่างไรก็ตาม ดูเหมือนว่าการลงทุนดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็น ในรายงานประจำปี 2004 ชื่อ “ประวัติศาสตร์ที่เปลี่ยนแปลง” องค์การอนามัยโลกเตือนไว้ว่า อัตราการเสียชีวิตที่ไม่ได้สัดส่วนของผู้หญิงกำลังนำไปสู่ความไม่สมดุลของประชากรวัยผู้ใหญ่พร้อมกับผลต่อเนื่องซึ่งจะตามมาอย่างคาดไม่ถึง ๑

โครงการป้องกันการติดเชื้อส่วนใหญ่ที่มุ่งทำกับผู้หญิงและให้คู่นอนประจำ และใช้ถุงยางอนามัย

สหพันธ์รัฐรัสเซีย : ปัญหาเรื่องภาคคคค



โฟกัส

35

© Misha Japaidze/AP/Sipa, Paris

ตามรายงานปี 2004 ของยูเอ็นเอดส์ รัสเซีย เป็นหนึ่งในประเทศซึ่งเอดส์แพร่ระบาดรวดเร็วที่สุด จำนวนผู้ติดเชื้อรายใหม่ที่บันทึกในปี 2000 มากขึ้นกว่าช่วงก่อนหน้านี้นับแต่ปี 1987 ถึงเกือบสองเท่า หากแต่สังคมวงกว้างยังคงไม่ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหานี้

มีคนเพียงไม่มากที่ร่วมกัน
ชุมนุมเพื่อรณรงค์แก้ไข
ปัญหาเอดส์ในรัสเซีย

ปาเวล ไม่ทราบจริงๆ ว่าตัวเองได้รับเชื้อไวรัสเอชไอวีได้อย่างไร อาจเป็นตอนที่เขาใช้เข็มฉีดยาร่วมกับเพื่อนคนอื่นซึ่งเสพยาด้วยกันในรถไฟใต้ดิน หรือตอนที่ มีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกันโดยไม่ได้ป้องกัน อันเป็นพฤติกรรมที่ช่วยให้เขาหาเงินพอซื้อยาเสพติดได้ ไม่ว่าจะด้วยสาเหตุใดบัดนี้ร่างกายของปาเวลก็ทรุดโทรมเหลือแต่ซาก เขาทำงานไม่ไหว ได้แต่เลี้ยงชีพอย่างกระเบื้องกระเสียด้วยเงินยังชีพจากรัฐบาลในอพาร์ทเมนท์โทรมๆ แถบชานเมืองของ

มอสโก และตื่นเช้าใช้ชีวิตวัย 22 ปีไปวันๆ

ชะตากรรมแบบเดียวกับเขาเกิดขึ้นซ้ำซากนับร้อยๆ ครั้งในรัสเซีย แต่ผู้คนก็ไม่ได้ใส่ใจจริงจัง

“การเดินทางร่ำลึก” วันเอดส์โลกเมื่อปีที่ผ่านมากองกรุงมอสโกก็มีผู้เข้าร่วมและรายงานของสื่อมวลชนเพียงเล็กน้อยมาเรีย ซาคาโรวา พนักงานบริษัทซึ่งเป็นหนึ่งในจำนวนชนชั้นกลางที่ขยายตัวอย่างรวดเร็วของรัสเซียให้ความเห็นว่า “เราไม่ได้มีปัญหาเรื่องเอดส์นี้” พร้อมกับเสริมว่า “ทำไมฉันจะต้องไปร่วมเดินระลึกถึงพวกที่เป็นเอดส์ด้วย ในเมื่อฉันไม่รู้จักใครที่ตายเพราะโรคนี้เลย? ฉันไม่มีเพื่อนเป็นเกย์สักคน”

เจตคติของมาเรียไม่ได้ผิดปกติแต่อย่างใดเลย เมื่อเอดส์เริ่มปรากฏในอดีตสหภาพโซเวียตที่แรกนั้นส่วนใหญ่

- ▶ ยังจำกัดวงอยู่ในกลุ่มรักร่วมเพศ ผู้ขายบริการทางเพศ และ นักโทษ หากภาพนี้ก็กำลังเปลี่ยนไปโดยเร็วเกินกว่าทางราชการ จะรับมือได้ทัน

อัตราการติดเชื้อจากการมีเพศสัมพันธ์ต่างเพศเพิ่มสูงขึ้นสี่เท่า จากร้อยละ 5 ในปี 2001 เป็นร้อยละ 20 ในปี 2003 สภาพแวดล้อมที่ผู้คนในเมืองหลายแห่งอยู่อาศัยผนวกกับความยากจนและความรู้สึกสิ้นหวังที่มีอยู่ทั่วไปในหมู่นักโยคี เป็นสาเหตุที่อธิบายตัวเลขซึ่งพุ่งขึ้นได้ในระดับหนึ่ง ความไม่รู้ไม่ใส่ใจเลยเกี่ยวกับโรคร้ายนี้ก็มีส่วนเช่นกัน ตัวเลขจากการศึกษาบางชิ้นระบุว่าประชาชนในวัยเจริญพันธุ์ไม่ถึงร้อยละ 60 คิดว่าถุงยางอนามัยช่วยป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีได้

จำนวนผู้หญิงที่ติดเชื้อก็เพิ่มขึ้นซึ่งเป็นผลให้จำนวนเด็กที่ติดเชื้อจากแม่พุ่งสูงขึ้นมาก และเนื่องจากปัญหาเศรษฐกิจของชนชั้นแรงงานยังมีมาก การขายบริการทางเพศจึงเพิ่มขึ้นรวดเร็วแทบจะพองๆ กับอัตราการติดเชื้อ นอกจากนี้ การส่งเสริมให้ผู้ชายสวมถุงยางอนามัยยังไม่ใช่เรื่องที่มีความสำคัญเป็นลำดับต้นๆ ในประเทศซึ่งเท่าที่ผ่านมาใช้ถุงยางอนามัยกันน้อย และการสอนเพศศึกษาก็เป็นเรื่องที่ทั้งศาสนจักรอโธด็อกซ์และผู้ปกครองเด็กไม่พอใจ

ปัจจุบันรัสเซียมีอัตราผู้ติดเชื้อรายใหม่สูงสุด

แม้กระนั้นที่น่าหนักใจที่สุดยังได้แก่อัตราการติดเชื้อในหมู่ผู้ใช้ยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น อัตราการขยายตัวของผู้เสพยาเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ต่อปี และปัจจุบันตัวเลขที่ประเมินไว้อยู่ระหว่าง 2 ถึง 2 ล้าน 5 แสนราย ขณะเดียวกันยาทดแทนยาเสพติดอย่างเมธาโดนก็เป็นของผิดกฎหมายในรัสเซีย และแพทย์ก็มักแสดงความเห็นผ่านสื่อว่าการติดตั้งเครื่องแจกจ่ายเข็มฉีดยาปลอดเชื้อจริงน่าจะส่งเสริมการใช้ยาเสพติด

ฉะนั้นจึงแทบไม่น่าแปลกใจเลยที่ยูเอ็นเอชเอดส์เผยว่า ปัจจุบันอดีตสาธารณรัฐโซเวียตมีอัตราการติดเชื้อเพิ่มขึ้นสูงที่สุดในโลก อันที่จริงสภาความมั่นคงแห่งชาติสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นที่ปรึกษาของประธานาธิบดีสหรัฐฯ เชื่อว่า รัสเซียอาจมีผู้ติดเชื้อเอชไอวีรายใหม่ถึง 8 ล้านคนในทศวรรษหน้า ตัวเลขนี้เทียบเท่ากับร้อยละ 10 ของประชากรวัยทำงานในรัสเซีย

หากแต่ตัวเลขผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ของทางการรัสเซียก็มีเพียง 280,000 รายเท่านั้น แม้ว่าตัวเลขที่แท้จริงน่าจะสูงกว่านี้มากมายนักก็ตาม ตามความเห็นของ วาติม โปครอฟสกี เจ้าหน้าที่ศูนย์สหพันธ์เอดส์ซึ่งเป็นนัก



กิจกรรมด้านเอดส์มานานคิดว่าตัวเลขจริงคงเฉียด 1 ล้านราย อัตราการเพิ่มประชากรในรัสเซียซึ่งลดลงนับแต่การล่มสลายของสหภาพโซเวียต ทำให้ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการแพร่ระบาดของเอดส์รุนแรงมากยิ่งขึ้น ไม่เพียงแต่โรคร้ายนี้จะทำให้สูญเสียทรัพยากรมนุษย์และผลผลิตเท่านั้น ค่าใช้จ่ายสำหรับยาต้านไวรัสแต่ละปียังจะกระทบอย่างแรงต่องบประมาณด้านสาธารณสุขด้วย ธนาคารโลกประเมินว่ารัฐบาลไม่อาจแบกรับค่าใช้จ่ายด้านการรักษาพยาบาลตามราคาที่เป็นอยู่ขณะนี้ไหว (ธนาคารโลก, สำนักงานรัสเซีย 2002)

หัวใจสำคัญที่จะลดอัตราการติดเชื้อได้ก็คือการศึกษา แต่ที่ดังที่โปครอฟสกีตั้งข้อสังเกตว่า “เราใช้งบประมาณ 1 ล้านเหรียญทำโครงการณรงค์สร้างความตระหนัก ซึ่งที่จริงควรใช้ถึง 70 ล้านเหรียญ”

แพทย์ชาวรัสเซียรายหนึ่งซึ่งชำนาญด้านระบาดวิทยา กล่าวกับผู้เขียนโดยไม่ต้องการเปิดเผยชื่อว่า ไม่มีใครให้ข้อมูล



Photo © Dima Korotayev/Laski Diffusion/Gamma, Paris



ไวรัสเอชไอวีแพร่ระบาดรวดเร็ว
ที่สุดในหมู่ผู้ฉีดยาเสพติด

การขายบริการทางเพศที่มี
มากขึ้นก็เป็นช่องทาง
แพร่เชื้อเอชไอวีเช่นกัน

โฟกัส

เรื่องไวรัสชนิดนี้แก้บุคลากรด้านการแพทย์เลย คุณหมอผู้ท้อใจ
บอกว่า “คนไข้เดินผ่านประตูเข้ามาทุกวันด้วยอาการที่เหมือน
เอดส์ แล้วหลายๆ ครั้งพวกหมอก็โพลีคลีนิคของหมอก็ไม่ได้
ตระหนักเลยว่าคนไข้เหล่านั้นมีเชื้อเอชไอวี เพียงแต่รักษาไป
ตามอาการเท่านั้น แต่ถึงพวกเขารู้ก็จะสั่งยาอะไรให้ได้เลย?”

ถึงแม้การมองแง่ร้ายจะเกิดขึ้นเสมอในรัสเซีย แต่สิ่ง
ซึ่งจำเป็นต้องมีการต่อสู้กับเอดส์ในประเทศนี้ก็คือ ความ
หวังที่แปรเป็นการปฏิบัติได้ น้อยคนที่ไม่เห็นด้วย ไม่แม้กระทั่ง
สาวออฟฟิศอย่างมาเรีย แต่การบังคับควบคุมความคิดตลอด
จนถึงใจก็คือปัญหาที่ท้าทาย

ปาเวลกล่าวว่า “ผมไม่ใช่คนขี้เรื้อน ไม่ใช่คนเลวร้าย
ผมติดเอดส์ ผมต้องไชยา มันก็ง่าย ๆ แค่นั้นเอง! แล้วทำไม
ใครๆ ถึงไม่ยอมเข้าใจไม่ยอมรับสภาพนี้ด้วยล่ะ?”

โมนิกา แอดทาร์ด
รายงานจากมอสโก

ปฏิทินงาน

เนื่องในวันเอดส์โลกซึ่งตรงกับ
วันที่ 1 ธันวาคม จะมีกิจกรรม
หลายอย่างจัดขึ้นที่ยูเนสโก

X ศูนย์บริการข้อมูลเอดส์[Sida
Info Service] ร่วมกับยูเนสโกจัด
กิจกรรมตอนค่ำวันที่ 20 พฤศจิกายน
ที่สำนักงานใหญ่กรุงปารีส เป็น
กิจกรรมสร้างความร่วมมือร่วมใจ
ซึ่งใช้ชื่อว่า “มองชาวแอฟริกัน
ร่วมผนึกกำลังต้านเอดส์” โดยได้รับ
การสนับสนุนจากคณะกรรมการ
ยูเนสโกแห่งชาติของฝรั่งเศส

กิจกรรมนี้มุ่งสร้างความตระหนัก
ให้เกิดขึ้นแก่ชุมชนชาวแอฟริกัน
ที่อาศัยอยู่ในฝรั่งเศส

X วันที่ 1 ธันวาคม จะมีกร
จัดคอนเสิร์ตครั้งสำคัญที่ยูเนสโก
เนื่องในวาระครบรอบ 50 ปีการ
เสียชีวิตของ วิลเฮล์ม เพ็ร์ตวา-
เลอร์ วาทยากรวงออเคสตราชาว
เยอรมัน รายได้จากการจำหน่าย
บัตรจะมอบเป็นทุนสนับสนุน
โครงการเผยแพร่ความรู้เพื่อ
ป้องกันเอดส์ต่อไป

สิ่งที่รถบรรทุกชาวเคนยา ยอมเสี่ยงตาย

พิศวาส ปทุมรัตน์ แปล

โฟกัส
38



ในเคนยา ราวร้อยละ 40
ของคนขับรถบรรทุก
ติดเชื้อเอชไอวี

เมื่อตะวันตกดินแล้ว ชีวิตของคนขับรถบรรทุก
ก็ยังไม่พ้นภาวะอันตราย กลางคืนยังเป็น
เป็นเวลาที่เกี่ยวข้องอยู่ ที่เมืองพักแรม
กลางทางตามถนนสายหลักไปเคนยา

ด้วยสีหน้าที่อ่อนล้า หนวดเคราไม่ได้โกน ราชิด อาห์เหม็ด
สายตาระยะอย่างไม่เห็นด้วย ขณะยืนฟังเจ้ารถไอวีโค
คันเก่าที่แสนโทรมและเต็มไปด้วยรอยบุบ คนขับรถทางไกล
ผู้นี้ก็เอ่ยรายชื่อเพื่อนฝูงของเขาที่ตายจากสาเหตุที่เขาบอก
ว่า “ขาดวินัยบนท้องถนน” ชายผมขาวผู้ใช้ชีวิต 20 ปี
ขับรถขึ้นล่องอยู่ในแอฟริกาตะวันออกและตอนกลางไม่ได้
หมายถึงอุบัติเหตุในการจราจร เขากำลังพูดถึงโรคเอดส์
“สถานที่แบบนี้” เขาบ่นขณะขนกระสอบซีเมนต์ใส่
รถบรรทุกของเขา “คุณจะพบเห็นได้ทั่วไปตามเส้นทาง
คนขับจะมาหยุดเติมน้ำมัน ซื้อเหล้าแล้วก็ซื้อผู้หญิง ที่เหลือ
คุณคงเดาออก” นี่คือนาวาชา เมืองที่คนขับรถบรรทุกจะ
มาแวะ อยู่ตรงสุดเขตريفแวลลีย์ ห่างจากไนโรบีราว 80 กม.

รถบรรทุกจะมาจอดข้างคินี่ในวันหลายสิบคัน ตามริมถนน ใกล้ร้านรวงและบาร์ที่ประดับประดาด้วยแสงนีออน หญิงสาวอายุราว 16-35 ปี จะเตร็ดเตร่คอยมองหาลูกค้า

ในเคนยา บนถนนสายเดียวที่เชื่อมเมืองมอมบาซา เข้ากับบูเซีย มีเมืองแบบในวาช่าไม่ต่ำกว่าสิบแห่ง สำหรับสิ่งทีรถบรรทุกที่จากบ้านมาเป็นอาทิตย์ๆ สาวชายตัวตามท้องถนนเป็นสิ่งเย้ายวนใจอย่างที่สุด ตามมาด้วยอัตราการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ที่น่าวิตก องค์การยูเอ็นเอดส์บ่งชี้ว่า คนขับรถบรรทุก คือประชากรในกลุ่มเสี่ยงสูง และเป็นตัวการแพร่เชื้อไวรัสเอดส์ที่มีนัยสำคัญ เคนยามีสภาการณี่ เช่นที่กล่าว อัตราการติดเชื้อของกลุ่มคนขับรถบรรทุกอยู่ที่ร้อยละ 40 ขณะที่กลุ่มประชากรทั่วไปอยู่ที่ร้อยละ 12

การป้องกันตนบนท้องถนน

เกือบทุกคนในในวาช่ารู้เรื่องเอดส์กันทั้งนั้น แต่พวกเขาคิดว่ามันไม่ใช่ความรับผิดชอบของตน พวกเขาคนขับรถมักโทษความล้าสนของโสเภณี “ชื่อเบียร์ให้สามแก้ว คุณก็ได้ผู้หญิงมากครึ่งชั่วโมงแล้ว คินี่หนึ่งๆ เธออาจนอนกับคนขับรถห้าคน ดังนั้น ถ้าเธอติดเชื้อมันก็บรรลัย” โจเซฟ มาเรนยา คนขับรถที่หารายได้พิเศษ ตะโกนพูดอยู่หลังพวงมาลัยรถบรรทุกของเขา

ส่วนผู้หญิงก็โทษความล้าลละลึ่งไม่ยอมใช้ถุงยางของพวกเขา “หลังจากต้องเสียชีวิตบนท้องถนนยาวนานหลายชั่วโมง พวกเขาก็มองว่าเป็นการเสี่ยงอีกชนิดหนึ่ง พวกเขาไม่ยอมสวมถุงยาง บางคนก็ปฏิเสธหัวชนฝาเลย” จอยส์ นัจมบี เด็กสาววัยรุ่นที่ทำงานในร้านเสริมสวยตอนกลางวัน และยึดอาชีพโสเภณีตอนกลางคืนกล่าว “เรารู้ว่าการขายตัวกับโรคเอดส์เป็นเรื่องอันตราย” เด็กสาวชื่อลูซี่ซึ่งอายุไม่ถึงยี่สิบกล่าวเสริม “แต่มันก็ไม่มี ความหมายอะไร เมื่อท้องหัว”

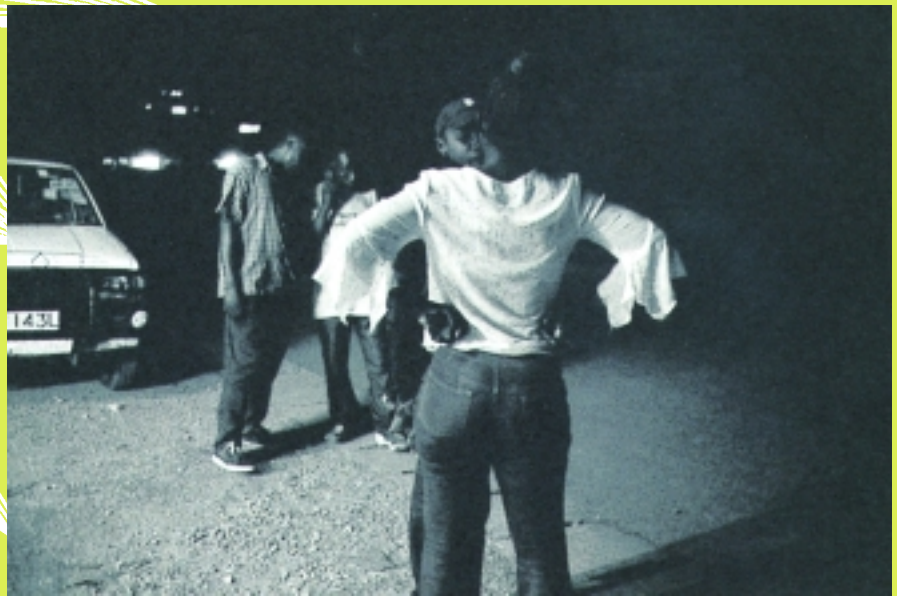
โครงการริเริ่มต่างๆ ผุดขึ้นเพื่อรับมือกับปัญหาดังกล่าว มีการติดป้ายขนาดใหญ่ตามเส้นทางที่รถบรรทุกผ่าน เพื่อเตือนเรื่องความเสี่ยงในการติดเชื้อเอดส์ รวมทั้งนำเสนอวิธีป้องกัน โครงการ NASCOP เพื่อต่อต้านเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์อื่นๆ ของทางการได้จัดรณรงค์ให้ข้อมูลแก่คนขับรถบรรทุกหลายครั้ง สหภาพคนขับรถบรรทุกทางไกลของเคนยาเองก็พยายามชี้ให้สมาชิกของตนเล็งเห็นความเสี่ยงในการมีเซ็กส์กับโสเภณีโดยไม่มี การป้องกัน นอกจากนี้ทางสหภาพฯ ยังร่วมมือกับองค์กรพัฒนาเอกชนของอเมริกา คือ AUAAG จัดตั้งศูนย์ป้องกันขึ้นตามถนนหลวงสายสำคัญๆ ของเคนยาด้วย ตามเส้น

ทางสายไนโรบี-มอมบาซา มีการเปิดศูนย์ดังกล่าวแล้วถึง 4 แห่ง เพื่อให้คนขับรถบรรทุกและไปขอคำปรึกษา ขอแผ่นพับข้อมูล และขอถุงยางอนามัยได้ฟรี

อย่างไรก็ตาม การรณรงค์ดังกล่าวยังไม่สู้จะเห็นผลนัก แม้ว่าคนขับรถบรรทุกทั่วไปจะรับรู้เรื่องโรคเอดส์แล้ว แต่ส่วนหนึ่งก็เลือกที่จะไม่ใส่ใจกับมัน นอกจากนี้ ค่าแรงที่น้อยนิด ผนวกกับสภาพการทำงานที่ย่ำแย่ซึ่งถูกกดดันโดยบริษัทรถบรรทุกก็ทำให้คนขับรถบรรทุกพวกนี้มีสภาพที่ไม่มั่นคง ซึ่งเป็นปัจจัยเติมเชื้อให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ได้เป็นอย่างดี “มันเป็นการรณรงค์ระยะยาว” ดร.เต็นเนธ เซเบต หัวหน้า NASCOP กล่าว ยอมรับ “แต่ในที่สุดมันก็จะส่งผลคุ้มค่าเอง”

ด้วยมือที่เลอะฝุ่นผงซีเมนต์ ราชิต อาห์เมตพร้อมแล้วที่จะออกเดินทางไปส่งสินค้าอีกครั้งหนึ่ง “คุณห้ามหนุ่มๆ แดกพานไม่ให้มีเซ็กส์ตามท้องถนนไม่ได้หรอก” เขากล่าว “คุณต้องให้ถุงยางอนามัยกับพวกเขา ยัดเยียดให้รับรู้ข้อมูล และทำให้พวกเขาตระหนักว่าตัวเองมีบทบาทในการแพร่โรคเอดส์แค่ไหน มันเป็นทางเดียวเท่านั้น”

โบกองโค โบซิเร่
รายงานจากไนโรบี



© Price/Sipa. Paris

โสเภณีกับลูกค้า

พลกั๊งดีและไม่ได้ในกรณี ที่ประเทศไทย

พิศवास ปทุมตรีชัย แปล



© Ermakoff/Thuan Sipa, Paris

การใช้มาตรการเข้มงวด ทำให้ ทางการไทยสามารถลดการแพร่ ระบาดของโรคเอดส์ได้อย่างน่าทึ่ง กว่าสัญญาณเตือนภัยดูเหมือนจะ กะพริบให้เห็นอีกแล้ว

ด้วย รอยยิ้มแต่মনโอบน้อมอยู่เป็นนิจ ขุนชอบ
คุยขณะขับรถสองแถวชอกซอนไปตามท้อง
ถนนในเชียงใหม่ เมืองที่ใหญ่เป็นอันดับสองของประเทศ
ซึ่งอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ราว 800 กม. ขุนเป็นผู้ชาย
ร่าเริงที่ไม่ย่นย่อต่ออากาศร้อนอบอ้าวยามต้นฤดูฝนและ
เสียงคำรามของรถราที่ดังอย่างต่อเนื่อง เขามุ่งมั่นที่จะ
บอกเล่าเรื่องราวชีวิตของเขาให้เราฟัง ชีวิตในอดีตสมัยที่
เขาทำงานเป็นคนล้างจานที่โรงแรมในกรุงลอนดอนและ
ชีวิตปัจจุบันกับเมียและลูกสาวสองคน..... รวมทั้ง
เมียน้อยอีกหลายคน ขุนเปิดเผยว่าบางครั้งเขาก็ไปเที่ยว
ซุกซนเหมือนกัน แล้วไม่กลัวเอดส์หรือ? เขาตอบคำถาม
ด้วยการเปิดช่องเก็บของแล้วดึงกล่องถุงยางอนามัยที่
ซ่อนไว้ข้างหลังกองเทปคาสเซ็ทและกระดาษๆ ต่างๆ
ออกมาโชว์ “ผมเอามันติดตัวไปด้วยตลอด” เขาพูดพร้อม

กับซุกกล่องให้ดู

ขุนวัย 43 ปี เป็นคนไทยในยุคที่ถูกผลกระทบจาก
เอดส์มากที่สุด ในช่วงกลางทศวรรษ 1980 ถึงต้น
ทศวรรษ 1990 ไวรัสเอดส์ระบาดไปทั่วประเทศอย่าง
รวดเร็วจนน่าตกใจ โดยเฉพาะในภาคเหนือซึ่งยังคงเป็น
ภูมิภาคที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดในปี 1988 อัตราผู้ติด
ยาเสพติดที่มีเชื้อเอชไอวีเพิ่มจากร้อยละศูนย์เป็น 30
ภายในเวลา 6 เดือน รายงานปี 1989 ระบุว่าลำปางใน
เชียงใหม่จังหวัดเดียว จำนวนโสเภณีที่ติดเชื้อเอชไอวีสูงถึง
ร้อยละ 44 ในปี 1991 ซึ่งเป็นห้วงเวลาที่โรคร้ายระบาด
สูงสุดมีผู้ติดเชื้อรายใหม่ถึง 143,000 จากประชากร 62
ล้านคนทั่วประเทศ

กลยุทธ์เข้มงวดเพื่อยับยั้งการแพร่ระบาด

ทางการไทยเริ่มใช้มาตรการเข้มงวดเพื่อรับมือ
กับวิกฤตการณ์นี้ในปี 1991 โดยสั่งการให้เจ้าของสถาน
บริการ ในดัลลัส โรงแรมที่โสเภณีเข้าไปใช้บริการและ
อาบอบนวด บังคับให้มีการใช้ถุงยางอนามัย มิเช่นนั้น
ธุรกิจจะถูกปิดกิจการ ในขณะเดียวกัน สื่อที่เสนอข้อมูล



© Lalit Sakchai/AP/Sipa. Paris

เกี่ยวกับอันตรายของโรคเอดส์และวิธีป้องกันก็ได้รับการออกอากาศเผยแพร่อย่างต่อเนื่องทั้งทางวิทยุและโทรทัศน์ “ยุทธศาสตร์นี้ใช้ได้ผล เพราะผู้บริหารระดับสูงในรัฐบาลให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ ภายทอดข้อมูลสู่ชุมชนโดยผ่านผู้คนหลายฝ่าย ตั้งแต่ทหารตำรวจไปจนถึงองค์กรพัฒนาเอกชน” สมพงษ์ เจริญสุข ที่ปรึกษาโครงการไทยขององค์กรยูเอ็นเอดส์ในกรุงเทพฯกล่าวเสริม

ด้วยเหตุนี้ จำนวนผู้ติดเชื้อรายใหม่จึงลดลง 6 เท่า เหลือ 23,673 รายในปี 2002 และในประเทศที่ผู้ชายมักมีเช็กส์นอกระบบ เช่นประเทศไทย พฤติกรรมทางเพศของผู้คนก็เปลี่ยนไปด้วย การใช้ถุงยางขณะมีเช็กส์จากการซื้อเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 14 ในปี 1989 เป็น มากกว่าร้อยละ 90 ภายในเวลา 5 ปีหลังจากนั้น อีกตัวอย่างหนึ่งคือ อัตราชายที่ไปเที่ยวหญิงบริการลดลงจากร้อยละ 60 ในปี 1991 เหลือเพียงร้อยละ 25 ในปี 1995 ด้วยเหตุผลเหล่านี้ ไทยจึงได้รับการยกย่องให้เป็นแบบอย่างของภูมิภาคโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น อินเดีย ซึ่งมีอัตราการแพร่ระบาดของเอดส์อย่างหนัก ยูเอ็นเอดส์จึงมองว่าไทยเป็นหนึ่งใน

ภายในเวลาสิบปี จำนวนผู้ติดเชื้อรายใหม่ลดลง 6 เท่า

ชาย : ดอนตันทศวรรษ 1990 รัฐบาลไทยสั่งการให้เจ้าของสถานบริการทางเพศบังคับใช้ถุงยางอนามัย

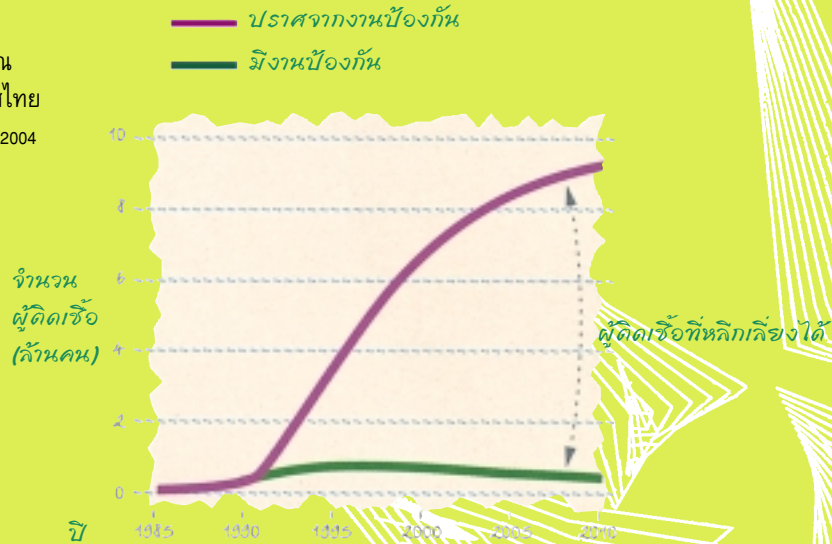
กรณีความสำเร็จของการต่อต้านเอดส์ซึ่งมีให้เห็นไม่มากนัก

จบประเภทถูกตัด

ทว่าขณะที่ตัวเลขสถิติเป็นเรื่องที่น่าชื่นชม แต่สถานการณ์ในความเป็นจริงยังคงคลุมเคลือ สาเหตุประการแรก เพราะวิกฤตเศรษฐกิจที่กระทบเอเชียในปี 1997 ส่งผลให้งบประมาณเอดส์ถูกตัดอย่างมาก หลายองค์กรต้องปิดตัวเนื่องจากขาดงบประมาณสนับสนุน การแจกจ่ายถุงยางอนามัยฟรีให้กับสถานบริการทางเพศต้องยุติลง และผลจากมาตรการยอหย่อนในเรื่องการป้องกันก็สัมผัสได้ชัดเจน กระทรวงศึกษาธิการที่มีบทบาทสำคัญในด้านการป้องกันก็มีข้อจำกัด “มีการคาดหวังให้ครูสอนเรื่องการ

จำนวนผู้ติดเชื้อที่ลดลงโดยประมาณ
เนื่องเพราะงานป้องกัน ในประเทศไทย

แหล่งที่มา : WHO, Waidl Health Report , 2004



ป้องกันในห้องเรียน แต่ส่วนใหญ่ไม่มีใครสอน อาจเพราะ
อายหรือไม่ก็ขาดการฝึกอบรมในเรื่องนี้” อลิส ชมิตต์จาก
สำนักงานยูเนสโกที่กรุงเทพฯ อธิบาย “และแม้ว่าจะได้ยิน
ชื่อไวรัสเอดส์จนคุ้นหู แต่เจ้าหน้าที่ระดับสูงของกระทรวง
ศึกษาธิการบางคนก็แทบจะไม่รู้ข้อมูลเกี่ยวกับโรคนี้เลย”

ที่เชียงใหม่บางคนไม่แน่ใจว่ากรณีของไทยควรได้
รับยกย่องให้เป็นแบบอย่างจริงๆ หรือ “จำนวนผู้ติดเชื้อ
รายใหม่ที่รายงานต่ำกว่าความเป็นจริงอย่างมาก”
หัวหน้าองค์กรพัฒนาเอกชนแห่งหนึ่งซึ่งไม่ต้องการเผยแพร่
ตัวเลขว่า “และพวกผู้ชายในท้องถิ่นนี้ก็ยังคงคิดว่าการใช้
ถุงยางเป็นการดูหมิ่นศักดิ์ศรีชายชาติศรี”

ปัจจุบันกลุ่มใหม่ๆ ที่มีความเสี่ยงสูง ได้แก่
เยาวชน กลุ่มรักร่วมเพศ กลุ่มติดยาเสพติด กลุ่มชนส่วน
น้อย และกลุ่มผู้อพยพ “ในประเทศพม่าของอาตมา
ชาวชนบทจำนวนมากเดินทางไปแสวงโชคตามเมือง
ใหญ่ๆ ของไทย” พระหนุ่มจากรัฐฉานกล่าว “บางคนก็
กลับมากับตัวด้วยโรคมาเลเรียหรือไม่ก็โรคปอดบวม พวก
เขาไม่รู้เลยว่าตัวเองติดเชื้อเอชไอวี”

ออกดีต่อผู้ป่วยโรคเอดส์

พระรูปนี้มาเชียงใหม่เพื่อร่วมประชุมเชิงปฏิบัติ
การเรื่องเอดส์เป็นเวลาสามวัน พระและภรรยา 30 รูป
กำลังชมกัมพูชาเมืองจันทบุรีอย่างขมิ้มมันเสียบๆ ในวัดเก่าชื่อว่า
วัดป่าเป้า ที่ห่างไกลจากเสียงอึกทึกครึกโครมของตัวเมือง
มีรูปเรือลำหนึ่งอยู่บนกระดานดำ ผู้โดยสารบนเรือ
ประกอบด้วยกลุ่มหญิงมีครรภ์ กลุ่มคนงาน กลุ่มโสเภณี
กลุ่มผู้ติดยาเสพติด กลุ่มผู้อพยพ และกลุ่มเด็ก คำถามที่
ให้พวกพระได้ขบคิด คือ กลุ่มไหนควรเป็นคนกลุ่มแรกที่

ถูกพายุพัดตกทะเล? งานเชิงป้องกันลักษณะนี้อยู่ภายใต้
โครงการสังฆเมตตา ซึ่งจัดโดยองค์กรพัฒนาเอกชน ซึ่ง
อิงหลักการในพุทธศาสนา เป้าหมาย คือ ให้พระกลับไป
ช่วยดำเนินงานเชิงป้องกันและช่วยลดการตีตราบาปผู้ป่วย
ภายในชุมชน

ในประเทศที่มีผู้ติดเชื้อเอดส์เกือบหนึ่งล้านคน
การรังเกียจเคียดแค้นที่ผู้ป่วยยังเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นเสมอ
เราจึงได้ยินเรื่องราวคนงานและเด็กนักเรียน ถูกไล่ออก
อยู่บ่อยๆ เพียงเพราะพวกเขาติดเชื้อเอชไอวี “การ
รังเกียจผู้ป่วยจะน้อยกว่าในเขตชนบทที่มีประชากรเป็น
เอดส์มาก เพราะมันกลายเป็นเหตุการณ์ประจำวันไป
แล้ว” แกเร็จ ลาวเวลล์ ผู้อำนวยการโครงการพัฒนาชุมชน
เมืองหรรษา ซึ่งเป็นองค์กรพัฒนาเอกชนที่แจกยาให้ผู้ป่วย
กล่าว “ตามเมืองใหญ่ๆ โรงเรียนที่รับเด็กติดเชื้อเอชไอวีมี
ไม่ถึง 5 แห่ง” ก่อนการประชุมนานาชาติเอดส์ครั้งที่ 15
จะเริ่มขึ้นที่กรุงเทพฯ เมื่อเดือนกรกฎาคมที่ผ่านมา โรงแรม
ระดับสี่ดาวในเมืองหลวงแห่งหนึ่งไม่รู้สึกรังเกียจกับการแบ่ง
แยกลูกค้าตามสถานะการติดเชื้อ นั่นคือ พวกที่ติดเชื้อเอชไอวี
ถูกแยกให้รับประทานอาหารตามลำพัง

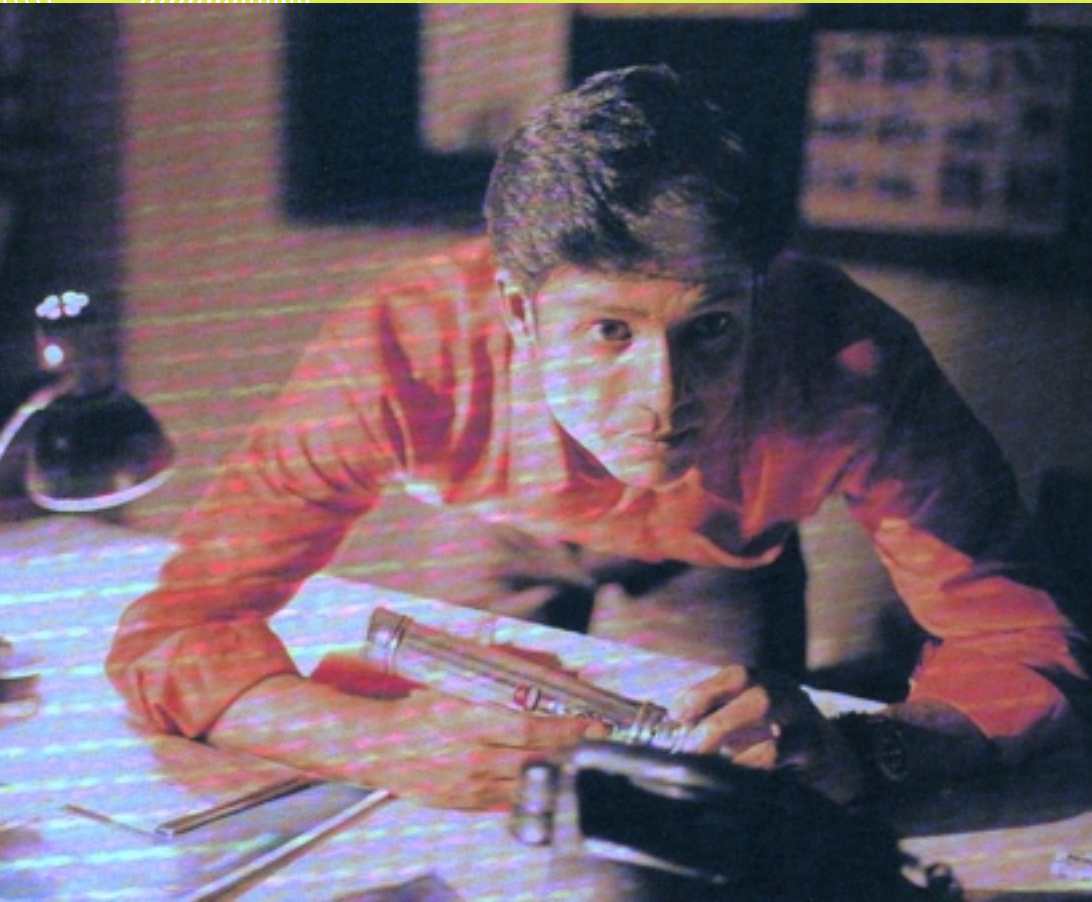
แต่ทางการของไทยก็ยังคงพูดถึงความสำเร็จโดย
อ้างอิงสถิติ “ทุกวันนี้ไทยก็ยังเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับ
แนวทางการหยุดยั้งการแพร่ระบาด” สมพงษ์ชินกราน
หนักแน่น อย่างไรก็ตาม หากว่าความพยายามในเชิง
ป้องกันยุติลงโดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชน ประเทศไทยก็จะ
มิใช่แบบอย่างอันดีอีกต่อไป

แอ็กเนส บาร์ตอง
รายงานจากเชียงใหม่

© Doordarshan/BBC World Service Trust/National AIDS Control Organisation



สอดแทรกสาระ: ในความบันเทิง



โฟกัส

43

นักสืบชาซุส วิชัย พระเอกในละคร
โทรทัศน์อินเดีย ดวงอาจ มีเสน่ห์
ทางเพศ และ...มีเชื้อเอชไอวี

**ควบถูไปกับเนื้อหาชิงรักหักสวาท
และจากต้นตอระทึกใจ ละคร
โทรทัศน์ช่วยส่งเสริมการป้องกัน
โรคร้ายได้อย่างไม่โจ่งแจ้ง
ผลลัพธ์ที่น่าประหลาดใจคือ
อัตราการติดเชื้อยิ่งลดลง**

ซีพี บุรุษพยาบาลผิวดำรูปงามจะตัดสินใจเลือก อายันดา คุณหมอมือผู้ทรงเสน่ห์ในคลินิกที่ตนทำงานอยู่ หรือจะ หวนกลับไปหา ชันทาล คนรักเก่า? คำถามนี้ดึงดูดให้ผู้ชมชาว แอฟริกาใต้นั่งเฝ้าจอโทรทัศน์สัปดาห์แล้วสัปดาห์เล่า ตัวละคร ในละครเรื่อง “โซลซิติ” ซึ่งล้วนเป็นหนุ่มสาวมีเสน่ห์ที่รับบท ผู้คนในสังคมยุคหลังการแบ่งแยกผิวต่างก็ผลัดกันตกหลุมรัก และนอกใจ แต่สิ่งที่ทำให้ละครพาฝันเรื่องนี้แตกต่างจากเรื่อง อื่นอย่างแท้จริงก็คือ โครจเรื่องแบบนี้ยารักทั่วไปได้สอดแทรก ประเด็นสำคัญๆ เอาไว้ด้วย เรื่องสำคัญที่สุดคือปัญหาเอ็ดส์

อย่างกรณีของซีพีซึ่งสุดท้ายตกลงใจขอแต่งงานกับชันทาล ก็ได้ว่าเธอมีเชื้อเอชไอวี ที่แรกทีรูเรื่องนี้เขาตกตะลึงแต่ในที่สุดก็ตัดสินใจอยู่กับเธอ

นับตั้งแต่เริ่มแพร่ภาพเมื่อปี 1994 ละครเรื่อง “โซลซิติ” ก็ได้รับความนิยมไม่เสื่อมคลาย ทุกสัปดาห์ผู้ชมกว่า 13 ล้านคนซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนผิวดำจะคอยเฝ้าติดจอ หากปรากฏว่าละครชุดนี้ไม่ได้แต่งเรื่องโดยนักเขียนบทหรือเครือข่ายใด แต่แต่งโดยองค์กรพัฒนาเอกชนแห่งหนึ่ง งานด้านการผลิตและสร้างสรรค์เป็นของบริษัทผลิตรายการโทรทัศน์เอกชนรายหนึ่ง แต่เนื้อหาสาระในเรื่องถูกกำหนดโดยสถาบันสื่อเพื่อสาธารณสุข และการพัฒนา (IHDC) ซึ่งได้ชื่อว่าทำงานเอาจริงเออาจ

ซู โกลด์สไตน์ ผู้อำนวยการด้านวิจัยของ IHDC อธิบายว่า “บทละครแต่ละตอนต้องตระเตรียมอย่างมาก เราจัด กลุ่มอภิปรายนอกสถานที่กันเป็นประจำ โดยเน้นในพื้นที่ด้อย โอกาส จากตรงนั้นเราก็กำหนดประเด็นที่จะนำเสนอได้ ต่อมา ▶



Photos © Doordarshan/BBC World Service Trust/National AIDS Control Organisation

เนื่องจากได้รับความนิยม
อย่างยิ่ง ละครโทรทัศน์จึง
เป็นหนทางเผยแพร่ข้อมูล
ได้ดีเยี่ยม

▶ เราจึงนำโจทย์มาคิดร่วมกับผู้ผลิตละครและคนเขียนบทเพื่อ
แทรกเข้าไปในเรื่อง” เมื่อเขียนบทเสร็จแล้วก็นำไปเสนอ
ต่อกลุ่มอภิปราย นักกิจกรรมชุมชน และผู้ติดเชื้อเอชไอวีให้
ร่วมกันประเมินต่อไป ผลที่ออกมาคือความสมจริงอย่างสูงซึ่ง
ผสมผสานอย่างสอดคล้องกับปมเรื่องความรักความใคร่ที่ดึงดูด
ผู้ชมหลายล้านให้คอยติดตามชมเป็นประจำได้สำเร็จ

ละครฮิดดิ้งอวตาร

“โซลซิดี” ไม่ใช่ละครโทรทัศน์เพียงเรื่องเดียวที่ผสม
ผสานความรู้เข้ากับความบันเทิง ช่วงหลายปีให้หลังมานี้ ละคร
ถูกใช้เป็นสื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันเอชไอวีมากขึ้น
โดยได้รับความสำเร็จอย่างคาดไม่ถึง ในอินเดียละครชุด
“ชาซุส วิชัย” ซึ่งออกอากาศทุกคืนวันอาทิตย์มานานสองปีแล้ว
ปัจจุบันเป็นรายการโทรทัศน์ที่มีจำนวนผู้ชมสูงที่สุดในประเทศ
นักสืบชาซุส วิชัยเป็นคนกล้าหาญตามแบบฉบับ ซอบบี้ ซอบ
โปรยเสนห์กับผู้ร่วมงานสาวสวย และปราบพวกผู้ร้ายได้อยู่
หมัดเสมอ แต่พระเอกรายนี้ซึ่งชาวบ้านแถบชนบทในอินเดีย
นิยมกันมากกลับมีลักษณะอย่างหนึ่งที่ไม่เหมือนพระเอกแนวนี้
คือเขามีเชื้อเอชไอวี ในบราซิลอันเป็นที่กำเนิดละครนำเน่า
ละตินอเมริกาที่มีละครนำเน่าบางเรื่องแทรกเนื้อหาเรื่องเอชไอ
วีด้วยเช่นกัน ละครเรื่อง “มาลาเซา” ซึ่งเป็นละครวัยรุ่นได้รับ

ความนิยมเพิ่มขึ้นหลังจากวัยรุ่นคนหนึ่งในเรื่องรู้ว่าตัวเอง
ติดเชื้อเอชไอวี

การที่ละครโทรทัศน์ได้รับความนิยมเช่นนี้ทำให้มัน
เป็นช่องทางที่ดียิ่งสำหรับเผยแพร่ข้อมูลความรู้ โดยเฉพาะ
การที่ข้อมูลซึ่งสอดแทรกไว้ไม่ได้พาดพิงถึงการรู้จักใช้เหตุผล
ของผู้ชมอย่างเราเป็นส่วนตัว “ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความรัก
และเพศสัมพันธ์นั้นขึ้นอยู่กับกระบวนการทางอารมณ์ความรู้สึก
ซึ่งซับซ้อนมาก” ซู โกลด์สไตน์ ชี้แจง “แค่บอกใครว่า ‘คุณต้อง
ใช้ถุงยางอนามัยนะ’ ไม่เพียงพอที่จะทำให้เขาทำตามนั้นหรอก
แต่ละครสามารถตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องเพศได้ทั่วทุกด้าน
ของความสลับซับซ้อนทางอารมณ์ทั้งหลาย” แมรี ไมเออร์ ที่
ปรึกษาอิสระด้านพัฒนาการสื่อสารและเป็นผู้เขียนรายงานการ
ศึกษาเกี่ยวกับหัวข้อนี้กล่าวเสริมว่า “รายการประเภทนี้ทำให้
ผู้ชมรู้สึกเหมือนเป็นส่วนหนึ่งของตัวละครและสถานการณ์อย่างมาก
อารมณ์ร่วมนี้ช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้”

มีหลักฐานปรากฏว่าละครพวกนี้ส่งผลกระทบบจริง
ในญี่ปุ่นช่วงที่ละครเรื่อง “คามิซามะ โม ซูกิซิดากะ” ออก
อากาศ โดยเนื้อเรื่องเล่าถึงนักเรียนสาวซึ่งติดเชื้อเอชไอวีหลัง
จากที่เธอขายตัว จำนวนผู้ตรวจเลือดหาเชื้อเอชไอวีก็เพิ่มขึ้น
เป็นเท่าตัว อีกตัวอย่างหนึ่งได้แก่การสำรวจผู้ชมรายการ
โทรทัศน์ในโกตดิวัวร์ระบุว่า ผู้ที่ได้ชมละครเรื่อง “ซีต้า

ยูเนสโกได้ดำเนินการอย่างแข็งขันในด้านเผยแพร่ความรู้เพื่อป้องกันเอชไอวี/เอดส์ต่อเนื่องมากกว่าทศวรรษแล้ว กิจกรรมต่างๆ ตลอดช่วงที่ผ่านมาได้แก่ :

1990

ฝ่ายเผยแพร่ความรู้เพื่อการป้องกันได้พัฒนารอบแนวความคิดเพื่อกำหนดกลยุทธ์และพื้นที่เร่งด่วนสำหรับทำโครงการเผยแพร่ความรู้เพื่อการป้องกัน

1993

ยูเนสโกทำโครงการร่วมกับมูลนิธิโลกเพื่อการวิจัยและป้องกันเอดส์ ร่วมกับองค์การอนามัยโลกจัดพิมพ์เอกสารเรื่อง การสอนเรื่องสุขภาพในโรงเรียนเพื่อป้องกันเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ อันเป็นชุดข้อมูลสำเร็จรูปสำหรับผู้จัดทำหลักสูตรนำไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบททางสังคม-วัฒนธรรมที่ต่างกัน

1994-98

พัฒนาโครงการป้องกันระดับประเทศ

1998

ยูเนสโกจัดทำโครงการร่วมกับยูเอ็นเอดส์โดยใช้ชื่อโครงการว่า แนวทางป้องกันรักษาเอชไอวี/เอดส์ในเชิงวัฒนธรรม นับแต่นั้นก็มีกิจกรรมการศึกษาเจาะจงเป็นรายประเทศอย่างมีหัวข้อสอดคล้อง จัดการอบรมและฝึกปฏิบัติการแบบขยายวง รวมทั้งจัดทำโครงการนำร่องต่างๆ

1999

ยูเนสโกและยูเอ็นเอดส์ริเริ่มโครงการเยาวชนซึ่งมี

เนื้อหาเกี่ยวกับเอชไอวี/เอดส์และสิทธิมนุษยชน

2000

ร่วมกับยูเอ็นเอดส์จัดพิมพ์หนังสือ คู่มือพกพาเอชไอวี/เอดส์ จัดพิมพ์หนังสือคู่มือเรื่อง สื่อกับเอชไอวี/เอดส์ในแอฟริกาตะวันออกและแอฟริกาใต้ : รวมข้อมูลสถาบันระหว่างประเทศเพื่อวางแผนด้านการศึกษาของยูเนสโกจัดทำโครงการเกี่ยวกับผลกระทบของเอชไอวี/เอดส์ต่อการศึกษา

2001

พิมพ์หนังสือ คู่มือเอสมินา ข้อมูลว่าด้วยเอชไอวี/เอดส์กับการศึกษา ร่วมจัดพิมพ์หนังสือ : รายงานเรื่องเอดส์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ยูเนสโก/ยูเอ็นเอดส์ร่วมกันพิมพ์หนังสือ เอชไอวี/เอดส์กับสิทธิมนุษยชน : การมีส่วนร่วมปฏิบัติของเยาวชน

จัดพิมพ์คู่มือเกี่ยวกับชุดคู่มือการสอนอย่างเป็นระบบสี่เล่มว่าด้วยการสร้างแรงตอบสนองที่เหมาะสมเชิงวัฒนธรรมต่อเอชไอวี/เอดส์

2002

จัดตั้งศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลเอชไอวี/เอดส์ทั่วโลกของยูเนสโก โดยรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบของเอชไอวี/เอดส์ต่อการศึกษา และเกี่ยวกับหลักสูตรสำหรับเผยแพร่ความรู้เพื่อป้องกันเอชไอวี/เอดส์

2003

ศึกษาผลกระทบของภาคการศึกษาต่อเอชไอวี/เอดส์ในไนจีเรีย จัดทำรายงานและโครงร่างสำหรับการปฏิบัติงานสำนักงานยูเนสโกกรุงเทพเพื่อจัดทำคู่มือครู

เรื่องการให้ความรู้เพื่อป้องกันเอชไอวี/เอดส์ และคู่มือสนับสนุนการดำเนินงานสำหรับกระทรวงต่างๆ

ยูเนสโก/ยูเอ็นเอดส์จัดตั้งกองทุนช่วยเหลือโครงการขนาดเล็กเพื่อสนับสนุนการทำงานของโครงการเยาวชนที่มุ่งรณรงค์แก้ไขปัญหการรังเกียจผู้ติดเชื้อเอชไอวี/ผู้่วยเอดส์

จัดอภิปรายแลกเปลี่ยนความเห็นว่าจะด้วย การตราหน้าและเคียดฉันทน์ โดยมองในแง่มานุษยวิทยา และจัดพิมพ์เอกสารว่าด้วยการดำเนินงานในกรอบงานของเวิร์ลด์เอดส์

พิมพ์คู่มือเรื่อง เอดส์กับละคร : วิธีใช้ละครต่อสู้กับเอชไอวี/เอดส์ อันเป็นคู่มือสำหรับกลุ่มละครเยาวชน ตามด้วยการจัดฝึกอบรมต่อเนื่องเพื่อให้ผู้เข้าร่วมนำไปใช้อบรมต่อในประเทศแถบแอฟริกาตะวันตกที่ใช้ภาษาฝรั่งเศส

2004

จัดทำคู่มือการใช้ชีวิตและการเรียนรู้ในโลกที่มีปัญหาเอชไอวี/เอดส์-เป็นคู่มือสำหรับเยาวชน ผู้ปกครอง และครูอาจารย์ คู่มือนี้จัดทำโดยร่วมมือกับโรงเรียนในเครือข่ายเอดส์พีและได้รับทุนสนับสนุนจากยูเอ็นเอดส์ จัดวิเคราะห์สถานการณ์เอชไอวี/เอดส์ในหมู่เด็กที่อยู่ในภาวะเสี่ยงในเลโซโท นามิเบีย และแซมเบีย ยูเนสโกร่วมกับยูเอ็นเอดส์ริเริ่มทำโครงการให้ความรู้เพื่อการป้องกันเอชไอวี/เอดส์ทั่วโลก < มุ่งสู่ยุคปลอดเอดส์ : โครงการริเริ่มเพื่อขยายการให้ความรู้เพื่อป้องกันเอชไอวี/เอดส์ทั่วโลก

เข้าเมืองกรุง” อย่างน้อยสิบตอนมีแนวโน้มจะใช้ถูงอย่างอนามัยสูงกว่าผู้ที่ไม่ได้ชมมาก

จบประเภทสนับสนุนจากแหล่งทุน

ปัจจุบันนี้องค์กรทุนซึ่งเป็นแหล่งทุนสำคัญให้ความสนใจละครโทรทัศน์กันอย่างจริงจัง สถาบันการสื่อสารเพื่อสาธารณสุขและการพัฒนาที่เป็นผู้สร้างสรรค์ละครเรื่อง “โซลซิตี” ได้รับงบประมาณส่วนใหญ่จากแหล่งทุนต่างประเทศอย่างสหภาพยุโรป ญี่ปุ่น หรือสหราชอาณาจักร ละครเรื่อง “ซาซุส วิชัย” ในอินเดียได้รับทุนสร้างจากการอุดหนุนขององค์การควบคุมเอดส์แห่งชาติ (NACO) กับบีบีซี เวิร์ลด์ เซอร์วิส ทรัสต์

ละครโทรทัศน์จึงประสบความสำเร็จขณะที่งานรณรงค์หลายโครงการของรัฐล้มเหลว แต่ต้องมีเงื่อนไขว่าโครงสร้างด้านสาธารณสุขและสังคมต้องสอดคล้องกันด้วย “การที่จะรณรงค์ให้สำเร็จตามเป้าหมายได้ ผู้ผลิตละครต้องร่วมมือกับหน่วยงานด้านสาธารณสุขและกับตัวละครในชุมชน” แมรีไมเออร์รี่ “เปล่าประโยชน์ที่พระเอกในละครทีวีแสดงให้เห็นความรู้สึกว่าการตรวจเลือดเป็นเรื่องสำคัญ ถ้าหากว่าไม่มีบริการตรวจเลือดรองรับ หรือว่ามี แต่ผู้ชมส่วนใหญ่ใช้บริการไม่ได้เพราะมีราคาแพง”

แอกเนส บาร์ดอน



© Soul City Institute of Health and Development Communication

ละครเรื่องโซลซิตีซึ่งฉายในแอฟริกาใต้เป็นเรื่องหนึ่งทีริเริ่มผสานความบันเทิงเข้ากับข้อมูลความรู้

การเยียวยาแบบเด็ดขาด จับปล้นในบราซิล

พิศवास ปทุมรัตน์รังษี เฟา



**การรณรงค์ป้องกันพลาสมาจากการแจกยาให้แก่
ผู้ติดเชื้อฟรี ทำให้บราซิลประสบความสำเร็จ
ในการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคเอดส์**

© Alexandre Meneghini/AP/Sipa, Paris

ระเบิด ปะทุ นั่นคือคำที่ใช้บรรยายสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคเอดส์ในบราซิล ธนาคารโลกคาดการณ์ว่าจะมีผู้ป่วยโรคเอดส์มากกว่า 1 ล้านคนในปี 2000 ด้วยจำนวนประชากรเกือบ 170 ล้านคน ทำให้เกิดความหวาดวิตกว่า การแพร่ระบาดจะคลั่งคล้ายสถานการณ์ในแอฟริกา แต่แม้ขณะนี้บราซิลจะเป็นหนึ่งในประเทศแถบละตินอเมริกาที่ประสบปัญหาโรคเอดส์รุนแรงที่สุดโดยมีผู้ติดเชื้อมากกว่า 6 แสนคนแต่ก็ต่ำกว่าที่คาดการณ์เอาไว้เมื่อสิบปีก่อนมาก และได้กลายมาเป็นแบบอย่างอ้างอิงให้กับประเทศกำลังพัฒนาหลายแห่งที่เผชิญปัญหานี้

นโยบายอันองอาจของทางการบราซิล ซึ่งเน้นการรณรงค์ป้องกันอย่างเข้มข้น ผสานกับการแจกยาด้านไวรัสเอดส์ให้แก่ผู้ป่วยฟรีตั้งแต่ปี 1996 ส่งผลให้ประสบความสำเร็จอย่างมาก

ในปัจจุบัน ชาวบราซิล 140,000 คน หรือเกือบทั้งหมดของผู้รู้ตัวว่าเป็นโรคเอดส์กำลังได้รับยาฟรีอย่างต่อเนื่อง ผลคือ อัตราการตายอันเนื่องจากเอดส์ลดลงครึ่งหนึ่งตั้งแต่ปี 1997 และการแจกยาฟรีก็มิได้ส่งผลเชิงลบต่องานป้องกัน ดังที่ผู้คนเคยหวาดวิตก จำนวนผู้ติดเชื้อเอชไอวีรายใหม่ในปี 2003 อยู่ที่ 22,000 ราย ลดลงจากทศวรรษ

นับแต่ปี 1997 บราซิลเริ่ม
ผลิตยาต้านไวรัสเอชไอวี
ต่างๆ ที่ทันสมัยความ
คุ้มครองสิทธิบัตรแล้ว
หรือมีได้อยู่ในความ
คุ้มครองของสิทธิบัตร

1990 ซึ่งอยู่ที่ 25,000 ราย นอกจากนี้ พดติกรรมเสี่ยงสูง
ก็ลดลงด้วย เช่น อัตราทหารที่ใช้ถุงยางกับหญิงบริการเพิ่ม
จากร้อยละ 69 ในปี 1999 เป็น 77 ในปี 2002

“เป็นไปได้ที่จะทำงานเชิงป้องกันในปัจจุบันโดย
ไม่สนใจเรื่องการรักษา ไม่มีประโยชน์ที่จะไปโน้มน้าว
ให้คนเพิ่มความระมัดระวัง ถ้าคุณไม่ดูแลรักษาผู้ป่วยไป
พร้อมๆ กัน” อเล็กซานเดรอะ แกรนโจโร ผู้ประสานงาน
โครงการต้านภัยเอชไอวี และโรคติดต่อทางเพศแห่งชาติ
บราซิล ซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงสาธารณสุข
กล่าว ถึงกระนั้น การนำนโยบายล้ำหน้าเช่นนี้ไปปฏิบัติก็มีใช้
เรื่องง่าย ตั้งแต่ปี 1997 เป็นต้นมา บราซิลเริ่มผลิตยาต้าน
ไวรัสขนานต่างๆ ที่ทันสมัยการคุ้มครองสิทธิบัตรแล้ว หรือ
มิได้มีการคุ้มครองสิทธิบัตร สำหรับยาที่ยังมีสิทธิบัตร
คุ้มครองอยู่รัฐบาลบราซิลต้องต่อสู้กับกลุ่มบริษัทขายยา
ใหญ่ๆ ของโลก เพื่อขอลดราคาลงร้อยละ 40-70

แจกถุงยางอนามัย 400 ล้านถุง

ขณะเดียวกัน งานด้านการป้องกันก็ได้ถูกละเลย
บราซิลเป็นประเทศที่แจกถุงยางฟรีมากที่สุดในโลก แต่ละปี
รัฐบาลแจกถุงยาง 400 ล้านถุงให้กับนักโทษ ผู้ติดยาเสพติด
เยาวชน และ ทหารเกณฑ์ นอกเหนือจากกลุ่มเป้าหมาย
คือ กลุ่มรักร่วมเพศ กลุ่มแปลงเพศ กลุ่มโสเภณี และ
กลุ่มคนขับรถบรรทุกแล้ว กระทรวงสาธารณสุขยังได้จัด
รณรงค์ระดับชาติครั้งใหญ่ๆ เพื่อปลุกจิตสำนึกของผู้คน 3
ครั้งต่อปี สองปีที่แล้ว งานโฆษณาประชาสัมพันธ์ทางทีวีชิ้น
หนึ่งแสดงภาพเทวดาคู่ครองป้องกันภัยกำลังคอยชาย
หนุ่มกลับบ้านหลังจากออกไปเที่ยวงานคาร์นิวัล เทวดา
โมโหชายหนุ่มผู้นั้นมากและบอกว่าไม่สามารถปกป้องให้เขา
พ้นภัยที่เกิดจากความผิดพลาดของตัวเองได้
ทั้งหมด และถ้าเขาไม่ใช้ถุงยางอนามัย เทวดาก็ช่วยอะไร
ไม่ได้เลย “นโยบายของเรามีเป้าหมาย 2 ประการคือ หนึ่ง
เผยแพร่ข้อมูลเรื่องเอชไอวี/เอดส์ให้เข้าถึงผู้คนที่มากที่สุด
สอง มุ่งสื่อว่าการใช้ถุงยางอนามัย คือวิธีป้องกันที่ได้ผลมาก
ที่สุด” อเล็กซานเดรอะอธิบาย

แต่ผลสำเร็จของบราซิลอยู่ที่การระดมพลองค์กร
พัฒนาเอกชนด้วยเช่นกัน “แนวทางอันทรงพลังขับเคลื่อนนี้
คือปัจจัยหลัก เพราะภาคประชาสังคมสามารถเข้าถึงผู้คน
ในแบบที่รัฐบาลไม่คุ้นเคยมาก่อน และเชื่อว่าในบราซิล
กลุ่มรักร่วมเพศ กลุ่มแปลงเพศ และกลุ่มผู้ขายบริการทาง
เพศ รวมตัวกันได้ดี และไม่ต้องลุกขึ้นมาเรียกร้องขอสิทธิ
ต่างๆ เหมือนในประเทศอื่นๆ” คริสติน่า ราโปโซ หัวหน้า
โครงการต้านภัยเอดส์ของสำนักงานยูเนสโกที่บราซิลกล่าว
การที่เซ็กส์มีใช้เรื่องต้องห้ามในสังคมบราซิลก็เป็น
ข้อได้เปรียบ เมื่อไม่นานมานี้รัฐบาลภายใต้การช่วยเหลือ
จากยูเนสโก ได้เริ่มโครงการนำร่องแจกจ่ายถุงยางใน
โรงเรียนมัธยมปลาย โดยมีเป้าหมายว่า ภายในปี 2006 จะ
แจกถุงยางให้แก่เยาวชนได้ถึง 2.5 ล้านคน ถ้าเป็นในประเทศ
อื่นๆ โครงการริเริ่มเช่นนี้คงก่อให้เกิดคำวิพากษ์วิจารณ์
อย่างหนัก แต่ในบราซิลไม่มีใครปรบปากพูดอะไรเลย

ลิแซนดร้า ปารากอสซู
รายงานจากบราซิล

© Alexandre Meneghini/AP/Sipa, Paris



ผู้ป่วยทุกคนในบราซิล
ได้รับยาต้านไวรัสฟรี
ผลลัพธ์ : อัตราการตาย
จากเอดส์ลดลงครึ่งหนึ่ง
ตั้งแต่ปี 1997

เอ็นเอชเค

ภาพยนตร์ชุด มรดกโลก

ยูเนสโก กับ สถานีโทรทัศน์เอ็นเอชเคของญี่ปุ่น จับมือร่วมกันผลิตและเผยแพร่รายการโทรทัศน์ ซึ่งจัดทำเป็นรายการสั้นๆ 200 ชิ้น ภายใต้โครงการคลังความคิดริเริ่มภาพถ่ายมรดกโลก

โครงการดังกล่าววางเป้าหมายจะผลิตภาพเคลื่อนไหวสามมิติ และภาพที่สร้างและประกอบใหม่ที่มีคุณภาพ โดยนำเทคโนโลยีภาพดิจิทัลและการจัดทำเสียงด้วยกรรมวิธีพิเศษที่ทันสมัยมาใช้ ในขณะที่เดียวกัน จะจัดทำระบบฐานข้อมูลเพื่อให้สามารถนำภาพที่ได้มาใช้ประโยชน์ในโครงการอื่นๆ ได้ด้วย อาทิ ทำเป็นทีวีดีและชุดสไลด์ทัศนูปกรณ์อื่นๆ ใช้จัดแสดงนิทรรศการสาธารณะ หรือใช้แสดงนิทรรศการสมัยใหม่ที่ใช้ระบบภาพเสมือนจริง และใช้ผลิตรูปถอดแบบที่มีคุณภาพ สำหรับใช้จัดนิทรรศการหรือใช้ในงานวิชาการต่างๆ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังสามารถจะเชื่อมระบบฐานข้อมูลดังกล่าวเข้ากับฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องอื่นๆ โดยผ่านระบบเครือข่าย เพื่อส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนในระดับนานาชาติ ทั้งในด้านการศึกษาและการวิจัยทั่วโลก

รายการซึ่งจะผลิตขึ้นภายใต้กรอบข้อตกลงดังกล่าว จะถ่ายทำในระบบโทรทัศน์ความชัดสูง หรือเอชดีทีวี ซึ่งเป็นเทคโนโลยีโทรทัศน์ระบบดิจิทัลล้ำหน้า ซึ่งช่วยให้ภาพจอกว้างมีความคมชัด ทั้งนี้ เอ็นเอชเค จะถ่ายภาพพื้นที่มรดกโลกหลายแห่งจากกล้องถ่ายภาพที่ติดตั้งไว้บนเรือเหาะซึ่งจะเดินทางระหว่างทวีปยุโรปกับญี่ปุ่น โดยเรือเหาะลำนี้จะนำมาแสดงให้เห็นงานนิทรรศการอาอิชิ เอ็กซ์โปซีชัน 2005 ด้วย

นอกจากนี้ คณะกรรมการที่ปรึกษา จะทำหน้าที่ดูแลตรวจสอบเนื้อหาของรายการดังกล่าว โดยมีศาสตราจารย์ อิกูโอะ อิรายามะ ชูตสึโนวไมตรีของยูเนสโกเป็นประธาน ประกอบด้วยคณะกรรมการจากสำนักงานเลขาธิการองค์การยูเนสโก ผู้แทนจากคณะกรรมการงานยูเนสโกแห่งชาติแห่งประเทศไทยญี่ปุ่นและผู้เชี่ยวชาญด้านมรดกโลกชาวญี่ปุ่นที่มีชื่อเสียง



© Junko Ohnani/NHK



ยูเนสโก กับ มัคซิลิฟเวอร์:

จับมือทำโครงการ

“หนังสือเพื่อแอฟริกา”

กลุ่ม “วัฒนธรรมกับการพัฒนา” ได้รับเงินบริจาคจำนวนกว่า 21,000 ยูโร ภายใต้โครงการความร่วมมือระหว่างยูเนสโก กับ มัคซิลิฟเวอร์ บริษัทผู้ผลิตและตัวแทนจัดจำหน่ายหนังสือรายใหญ่ในฝรั่งเศส และเบลเยียม ซึ่งจัดรายการจำหน่ายหนังสือราคาพิเศษเป็นเวลา 1 สัปดาห์

เนื่องในโอกาสงานหนังสือและลิขสิทธิ์โลกในเดือนเมษายน 2004 ทั้งนี้ กลุ่มวัฒนธรรมกับการพัฒนาได้ถือโอกาสนี้จัดซื้อหนังสือจากสำนักพิมพ์ในแอฟริกา เพื่อนำไปบริจาคให้กับห้องสมุดที่ยากจนที่สุดในเซเนกัล ความร่วมมือดังกล่าว ถือเป็นส่วนหนึ่งของโครงการ “พันธมิตรโลกเพื่อความหลากหลายทางวัฒนธรรม” ของยูเนสโก ซึ่งมีวัตถุประสงค์จะสนับสนุนให้อุตสาหกรรมด้านวัฒนธรรมเติบโตขึ้นในหมู่ประเทศกำลังพัฒนา หนึ่งในช่วงพิธีมอบเงินบริจาคครั้งนี้ นายซาเวียร์ ซองบ็อง ประธานและผู้อำนวยการของมัคซิลิฟเวอร์ ได้กล่าวแสดงความปรารถนาว่าจะได้เห็นโครงการความร่วมมือในลักษณะนี้เกิดขึ้น และเป็นส่วนหนึ่งของงานวันหนังสือโลกครั้งต่อไป ซึ่งกำหนดจะจัดขึ้นในวันที่ 23 เมษายน 2005 ด้วย



สมาชิกรักสันนิบาต

รวมพลังกับยูเนสโก

เครือข่าย สถานีโทรทัศน์ โกลโบ ของบราซิล และสำนักงานองค์การยูเนสโก ประเทศบราซิล ลงนามในพิธีสารความร่วมมือจัดทำโครงการหลายโครงการ เมื่อเดือนเมษายน 2004 โครงการมรดกคังดังกล่าวเริ่มขึ้นตั้งแต่ปี 1986 จากการริเริ่มของ เรเด โกลโบ ซึ่งสามารถระดมทุนได้กว่า 40 ล้านดอลลาร์ เพื่อสนับสนุนการทำงานใน 4,850 โครงการ เพื่อช่วยเหลือเด็กและเยาวชนชาวบราซิลกว่า 2.7 ล้านคน ทั้งยังเป็นแรงบันดาลใจให้เกิดการรณรงค์ในลักษณะนี้ในประเทศอื่นๆ อีก อาทิ อาร์เจนตินา

โคลัมเบีย และเอกวาดอร์ ความร่วมมือระหว่างโกลโบ-ยูเนสโก ยังขยายไปยังโครงการอื่นๆ อีก ได้แก่ โครงการโกลโบกับมหาวิทยาลัย โครงการมิตรของโรงเรียน ซึ่งมีเป้าหมายจะสนับสนุนให้โรงเรียนมีบทบาทเป็นศูนย์กลางวัฒนธรรมในชุมชน โครงการโรงเรียนกลางแจ้ง ซึ่งเปิดโรงเรียนในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีโอกาสและช่องทางเข้าถึงวัฒนธรรม การกีฬา และกิจกรรมยามว่างอื่นๆ โครงการความร่วมมือดังกล่าวจัดทำขึ้นเพื่อลดความรุนแรงในสังคม และให้การศึกษาก่อนป้องกันโรคเอดส์

เดมเลอร์โครสเลอร์ และยูเนสโก ประกาศผล การแข่งขันระดับโรงเรียนทั่วโลก



Photos © Mondialogo



ทีม ผู้เข้าแข่งขันจากอาเซอร์ไบจานกับไนจีเรีย เยอรมนีกับคูเวต และ ฟิจิกับสาธารณรัฐซีก ได้ รับเลือกให้เป็นผู้ชนะในรายการ “มอนเดียโลโก สคูลคอนเทสต์” ซึ่ง เดมเลอร์โครสเลอร์และยูเนสโก ร่วมกันจัดขึ้น โดยมีคณะกรรมการระหว่างประเทศ คัดเลือกจากทีมผู้เข้า แข่งขันรอบชิงชนะเลิศ 50 ทีม จาก 36 ประเทศเป็น ผู้ตัดสิน ทีมผู้เข้าแข่งขันได้รับเชิญให้เข้าร่วมนำเสนอผลงานในการประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการซึ่งจัดขึ้นที่ บาร์เซโลนา เมื่อเดือนกันยายน 2004 อันถือเป็นการจบ สิ้นสุดท้ายของการแข่งขัน ซึ่งจัดขึ้นเป็นครั้งแรก

รางวัลชนะเลิศตกเป็นของทีมผู้เข้าแข่งขันจาก อาเซอร์ไบจานกับไนจีเรีย ซึ่งร่วมกันพัฒนาเกมที่มีลักษณะผสมผสานทางวัฒนธรรม และถ่ายทอดชีวิตประจำวันของแต่ละฝ่ายลงในนั้นเพื่อให้เพื่อนร่วมทีมได้สัมผัส

ทีมจากเยอรมนีได้รับรางวัลที่สองไปพร้อมกับโรงเรียนจากคูเวตซึ่งเป็น เพื่อนร่วมทีม ในโครงการที่นำเสนอนั้น นักเรียนได้ร่วมกันดัดแปลงบทละครเรื่อง “The Tempest” ของ วิลเลียม เชกสเปียร์ โดยได้เชื่อมโยงการกระทำในบทละคร มาประยุกต์ และดัดแปลงเป็นบทละครเรื่องใหม่ จุดเด่นของโครงการนี้ได้แก่การนำ บทละครเรื่องนี้ไปจัดแสดงจัดแสดงขึ้นจริงบริเวณสวนสัตว์ในกรุงเบอร์ลิน และ

สถานที่สำคัญแห่งหนึ่งในใจกลางเมืองคูเวต

รางวัลที่สาม ตกเป็นของทีมผสมระหว่าง โรงเรียนจากฟิจิและสาธารณรัฐซีก โดยนักเรียน จากสาธารณรัฐซีกได้ทำการสำรวจและเปรียบเทียบ สภาพการใช้ชีวิตของประชาชนทั้งสองประเทศ แล้วนำมาจัดพิมพ์ลงในเว็บไซต์ที่จัดสร้างขึ้นเอง ในขณะที่นักเรียนจากฟิจิได้ออกแบบจัดทำอัลบั้ม ภาพถ่ายที่เต็มไปด้วยสีสันงดงามพร้อมคำอธิบาย ให้เห็นองค์ประกอบทางวัฒนธรรมดั้งเดิมของตน

นอกจากนี้แล้ว ยังมีรางวัลพิเศษซึ่งมอบให้ แก่ทีมจากกานาและเม็กซิโก ซึ่งนักเรียนได้ร่วมกันแต่งเพลง บรรยายถึงโรคเอดส์ กับความงดงามของชีวิต อีกด้วย

การแข่งขัน “มอนเดียโลโก สคูลคอนเทสต์” ครั้งนี้มี นักเรียนกว่า 24,000 คน จาก 1,466 ทีม ใน 126 ประเทศเข้า ร่วมรายการ โดยภารกิจหลักๆ ได้แก่การร่วมมือกับโรงเรียนที่ เป็นหุ้นส่วนของตนพัฒนาโครงการที่มีความคิดสร้างสรรค์ โดดเด่นน่าประทับใจ

การแข่งขันดังกล่าว ถือเป็นส่วนหนึ่งของแนวคิดริเริ่ม

“โครงการสนทนาและแลกเปลี่ยนระหว่างวัฒนธรรม” ซึ่งเดมเลอร์โครสเลอร์ และ ยูเนสโก ร่วมกันจัดขึ้นตั้งแต่เดือนตุลาคม 2003 เพื่อส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจ ความนับถือ และความอดทนต่อนานาอารยธรรม และกระตุ้นให้บรรดาเยาวชนซึ่ง มีภูมิหลังทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันมีโอกาสติดต่อสื่อสารระหว่างกันให้มากยิ่งขึ้น



www.mondialogo.org





ศิลปินเพื่อสันติภาพของยูเนสโก

สามศิลปินเพื่อสันติภาพรายใหม่



นางารโธ สก็อตต์ มอมาเดย์ นักประพันธ์ชาวสหรัฐ ได้รับเกียรติจากยูเนสโกให้ดำรงตำแหน่งศิลปินเพื่อสันติภาพ เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2004 เนื่องจาก “ความสำเร็จอันโดดเด่นในฐานะนักประพันธ์และจิตรกร เขาเป็นผู้สนับสนุนการอนุรักษ์และฟื้นฟูมรดกวัฒนธรรมประเพณี และชุมชนชาวพื้นเมืองอเมริกัน [...] และจากการที่เขาอุทิศตนให้กับโครงการของยูเนสโกเพื่อการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างวัฒนธรรม และโครงการเพื่อการพิทักษ์ปกป้องวัฒนธรรมพื้นเมือง”

มอมาเดย์ เป็นผู้ก่อตั้งบัพฟาโลทริสต์ ซึ่งร่วมกับยูเนสโก ก่อตั้งศูนย์สื่อประสมชุมชนขึ้น โดยได้รับความร่วมมือจากชุมชนชาวอเมริกันพื้นเมืองหลายแห่งในสหรัฐ เพื่อพิทักษ์และฟื้นฟูมรดกที่จับต้องไม่ได้ของชาวอินเดียนแดงพื้นเมือง โดยอาศัยเทคโนโลยีการสื่อสารหลายรูปแบบ ทั้งแบบอิเล็กทรอนิกส์และแบบประเพณีดั้งเดิม

มอมาเดย์ ได้รับรางวัลพูลิตเซอร์ประเภทนวนิยายประจำปี 1969 จากผลงานนวนิยายเล่มแรก House Made of Dawn นอกจากนี้ยังมีผลงานอื่นๆ ได้แก่ The Way to Rainy Mountain, The Names, The Ancient Child และ The Man Made of Words พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเกี่ยวกับชนเผ่าอินเดียนแดงพื้นเมืองในอเมริกา จะเปิดให้บริการในกรุงวอชิงตัน ปลายปีนี้

มานู ดิบันโก (คาเมรูน) หนึ่งในบรรดานักดนตรียอดเยี่ยมที่มีชื่อเสียงที่สุดในทวีปแอฟริกา เป็นอีกท่านหนึ่งที่ได้รับตำแหน่งศิลปินเพื่อสันติภาพของยูเนสโก เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม “เนื่องจากการสนับสนุนการพัฒนาศิลปะ สันติภาพ และการอุทิศตนให้กับการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในหมู่วัฒนธรรมอันหลากหลายทั่วโลก”

มานู ดิบันโก เกิดที่เมืองคูอาลา ประเทศคาเมรูน เมื่อปี 1933 ท่านถือเป็นบิดาแห่งดนตรีเต้นรำประเภทมากอสซา ในช่วงเวลากว่า 5 ทศวรรษที่ผ่านมา ท่านใช้เวลาท่องเที่ยวทั่วทั้งทวีปยุโรป แอฟริกา และสหรัฐอเมริกาในฐานะนักดนตรีแจ๊ซโซโฟโนและผู้ประพันธ์เพลง เพลงจำนวนมากที่ท่านบันทึกเสียงไว้มีอิทธิพลอย่างสูงต่อแนวดนตรีเพลงสมัยนิยมใน 3 ทวีปดังกล่าว จนได้รับการยกย่องว่าเป็นศิลปินต้นแบบผู้สร้างสรรค์แนวดนตรีแบบแอฟริกันแท้ๆ และดนตรีแนวแอฟริกันในทวีปอเมริกา จนกลายเป็นแรงบันดาลใจไปทั่วโลก

มियाโกะ โยชิตะ สตรีนักบัลเลต์ชาวญี่ปุ่น ได้รับตำแหน่ง ศิลปินแห่งสันติภาพของยูเนสโก เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2004 “เนื่องจากการสนับสนุนอย่างยิ่งต่อการเต้นรำแบบคลาสสิกและการอุทิศตนให้แก่การผดุงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การยูเนสโก โดยเฉพาะโครงการเพื่อการศึกษาศิลปะ”

มियाโกะ โยชิตะ เริ่มเรียนการเต้นรำเมื่ออายุ 9 ปี ภายหลังการฝึกอบรมในกรุงโตเกียว เธอย้ายไปพำนักในลอนดอนเมื่อปี 1983 เพื่อศึกษาต่อที่โรงเรียนรอยัลบัลเลต์ และได้รับการส่งเสริมให้เป็นนักเต้นรำซูโงคคนหนึ่งในขณะที่บัลเลต์ The Sadler's Wells Royal Ballet (ปัจจุบันใช้ชื่อ เบอร์





Photos © Unesco/Michel Ravassard

มองแฮม รอยัลบัลเลต์) มียาโกะเข้าร่วมงานกับ คณะรอยัลบัลเลต์ตั้งกล่าวมาตั้งแต่ปี 1995 ตลอดเส้นทางอาชีพของเธอ มียาโกะได้รับรางวัลและชื่อเสียงเกียรติยศมากมาย รวมทั้งรางวัล “นักเต้นรำยอดเยี่ยมแห่งปี” ในปี 1991 เธอได้แสดงพรสวรรค์ให้ปรากฏ โดยรับบทบาทนำในการแสดงบัลเลต์เรื่องยิ่งใหญ่ที่มีชื่อเสียงระดับโลกหลายเรื่อง อาทิ ทะเลสาบหงส์, โรมิโอกับจูเลียต, จีเซลล์, ซินเดอเรลลา, ดอน กิโซเต้ และ คีออปเปเลียม

นอกจากการเต้นบัลเลต์ซึ่งเป็นงานศิลปะแล้ว มียาโกะ ยังสอนการเต้นรำแบบคลาสสิก พร้อมทั้งสนับสนุนโครงการเพื่อการศึกษาศิลปะของยูเนสโก และโครงการฝึกอบรมศิลปินมืออาชีพควบคู่กันไป ด้วย



รายนามศิลปินเพื่อสันติภาพ และทูตสันถวไมตรี ของยูเนสโกทั้งหมด อ่านได้จาก

www.unesco.org/goodwill



รายการเทนนิส สดุดี ฟร็องเซส

กับก๊วยราจวัล บีเอ็นพี ปารีบาส์

นับเป็นเวลา 3 ปีติดต่อกันแล้ว ที่มีการแข่งขันเทนนิสรายการสดุดี ฟร็องเซส เพื่อชิงถ้วย บีเอ็นพี ปารีบาส์ โดย สดุดี ฟร็องเซส และ กลุ่มบริษัทการเงินบีเอ็นพี ปารีบาส์ กรุ๊ป เป็นผู้จัดการแข่งขัน ภายใต้ความอุปถัมภ์ของ ยูเนสโก นักเทนนิสเยาวชนกว่า 300 คน อายุตั้งแต่ 12-14 ปี จากกว่า 60 ประเทศ ได้เข้าร่วมการแข่งขันซึ่งมีชื่อเรียกอย่างไม่เป็นทางการว่า “โรลองด์ การ์รอส จูเนียร์” ยูเนสโกจัดเตรียมกิจกรรมมากมายหลายอย่างไว้ ณ สถานที่แข่งขัน ซึ่งตั้งอยู่บริเวณชานกรุงปารีส ในช่วงการแข่งขัน นักเทนนิสเยาวชนอาจใช้เวลาค้นหาเรียนรู้เรื่องคำนิยมด้านต่างๆ ที่

เกี่ยวข้องกับการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม และอาจทำความเข้าใจถึงบทบาทของตนเองในกระแสการพัฒนาได้ด้วย นอกจากนี้ ยังอาจเข้าร่วมสัมมนาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับภัยเสพติด เรียนรู้ถึงค่านิยม รวมทั้งความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยผ่านการกีฬา และหลักการอหิงสา หรือการไม่ใช้ความรุนแรง นับเป็นครั้งแรกในปีนี้ ที่การแข่งขันรอบชิงชนะเลิศทำการแข่งขันกันที่เซ็นทรัลคอร์ต ที่สนามโรลองด์ การ์รอส ผู้ชนะเลิศได้รับถ้วยรางวัล ประเภทชายเดี่ยวในปีนี้ได้แก่ นัสซิม ซิลลา (ฝรั่งเศส) และประเภทหญิงเดี่ยว ได้แก่ เรอเน่ ไرن์ฮาร์ด (เนเธอร์แลนด์)

จับน้ำชาในซาฮารา

อรรถกร นาเวศกร ภาพ



52



หลังจากหยุดพักไปยาวนาน 23 ปี ในที่สุด เทศกาล ตัน-ตัน มุสเซ็ม ก็ถูกรื้อฟื้นขึ้นใหม่ ในฐานะสิ่งที่สื่อแสดงให้เห็นมรดก ที่จับต้องไม่ได้ของชาวโมร็อกโก



ภาพชีวิตชาวแอฟริกันในซาฮารา โดยโยเซล ราวาสซาร์ค

“คุณรู้มั๊ยว่าเรารักษาอาการกระดูกหักกันยังไง? ...ก็เอาทรายกลบไว้สิ แล้วกระดูกมันก็จะค่อยๆ ประสานกันเองนะแหละ” แพทย์สมุนไพรรักษาโรคภัยไข้เจ็บชาวซาฮารา ซึ่งดูแลเด็กที่รักษาโรคแบบพื้นบ้านเล่าให้

แขกจากฝรั่งเศสฟังอย่างกระตือรือร้น จากนั้นเขาก็อธิบายวิธีการรักษาแบบต่างๆ ให้เราฟัง ซึ่งเป็นวิธีการรักษาที่ได้ผลดีสำหรับอาการป่วยใช้ธรรมชาติๆ ตั้งแต่อาการอาหารไม่ย่อย ไปจนถึงหลอดลมอักเสบ ภาพเหตุการณ์ดังกล่าวปรากฏให้เห็นอีกครั้งในเทศกาลพื้นเมือง ที่เรียกว่า ดัน-ตัน มุสเซ็ม ซึ่งจัดขึ้นในเมืองดัน-ตัน ทางตอนใต้ของโมร็อกโก ระหว่างวันที่ 13-19 กันยายน เทศกาลดังกล่าวถือเป็นเทศกาลสำคัญ เป็นแหล่งรวมชนเผ่าแคว้นกว่า 30 เผ่า โดยมีผู้เข้าร่วมงานจำนวนหลายพันคน เพื่อแสดงให้เห็นถึงขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันเป็นเอกลักษณ์ของตนให้ปรากฏแก่คนทั่วไป จุดสนใจอื่นๆ อาทิ การแสดงดนตรีพื้นเมือง การขี่ม้ายิงปืนยาวพร้อมเพรียงกัน การแข่งขันวิ่งอูฐ การละเล่น การอ่านบทกวีด้วยภาษาถิ่น การแต่งกายของหญิงสาวในชุดแต่งงานพื้นเมือง การแสดงเครื่องเงินโบราณ และการแสดงของนักดนตรีและนักเต้นระบำรำฟ้อนจากสถานที่ไกลๆ อย่างเช่น มาลี และมอริตาเนีย

เทศกาล ดัน-ตัน มุสเซ็ม นับเป็นงานแสดงทางสังคม การค้า และวัฒนธรรมครั้งยิ่งใหญ่ของบรรดาชนเผ่าในเขตทะเลทรายมาชานาน แต่เดิมเคยจัดขึ้นเป็นประจำทุกปีเพื่อเป็นเกียรติแก่นักบุญ ลีดี โมอัมเหม็ด ลักห์เดฟ แต่ต้องยุติลงในช่วงทศวรรษ 1970 จนกระทั่ง คิดิน มูโนซ นักสำรวจและทูตสันถวไมตรีชาวสเปนสนับสนุนให้รื้อฟื้นจัดเทศกาลนี้ขึ้นใหม่ โดยได้รับการอุดหนุนทางการเงินจากยูเนสโก เทศกาลนี้จึงฟื้นคืนกลับมามีชีวิตขึ้นอีกครั้ง ในบริบทการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ซึ่งรวมวัฒนธรรมแบบมุขปาฐะโดยเฉพาะอย่างยิ่งมรดกทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ อาจะสูญสิ้นไปในเวลาไม่นานนัก การรื้อฟื้นเทศกาลดัน-ตัน มุสเซ็ม ในปีนี้





จึงมีฐานะเป็นงานเทศกาลที่รวบรวมชนเผ่าชาติพันธุ์ต่างๆ ไว้ด้วยกันเพื่อเปิดโอกาสให้วัฒนธรรมต่างๆ มาบรรจบกัน เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว และเพื่อเชิดชูวิถีชีวิตของชนเผ่าเร่ร่อนโบราณ

เวทีแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม

เทศกาลต้น-ต้น มุสเซ็ม เป็นยิ่งกว่าพิธีเฉลิมฉลอง ทรงคุณค่าในฐานะโอกาสอันหาได้ยากยิ่ง ซึ่งผู้คนในท้องทะเลทรายและผู้มาจะได้แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกัน ในพิธีปิดงานเทศกาล เมื่อวันที่ 18 กันยายนนั้น เจ้าชายมุเล็ย ราซิด แห่งโมร็อกโก นายโคอิชิโร มัตซึอูระ ผู้อำนวยการใหญ่ยูเนสโก พร้อมทั้งนักแสดงที่มีชื่อเสียงหลายท่าน อาทิ คลอเดีย คาร์ดินัล มาริสา เบเร็นสัน (ทูตสันถวไมตรีของยูเนสโกทั้งคู่) และ อีซาเบลล์ อัดจานี ต่างก็เป็นส่วนหนึ่งของแขกเกียรติยศที่มาร่วมงานครั้งนี้ ซึ่งประกอบด้วยผู้คนหลากหลาย ทั้งบรรดาชนเผ่าเร่ร่อน รัฐมนตรีและนักการทูต รวมทั้งบุคคลสำคัญของโมร็อกโก แยกจากยุโรปบางท่านในวันนั้นแต่งกายแบบชาวซาราอา ในเดือนนี้พรรคการ จัดแสดงภาพชีวิตของชนเผ่า ไม่ว่าจะเป็นการหุงหาอาหาร การทอผ้า การทำอาหารและงานฝีมือต่างๆ เกมการเล่นที่นิยมกัน วิธีการพิจารณาพิพากษาคดีของชนพื้นเมือง การศึกษาศาสนาอิสลาม รวมทั้งการแพทย์แผนโบราณ เป็นต้น

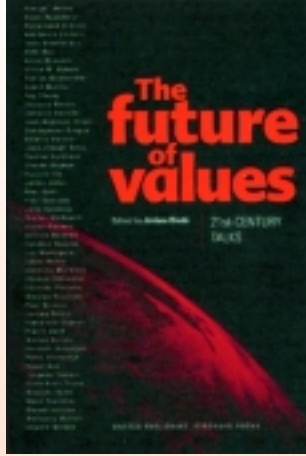
นายโคอิชิโร มัตซึอูระ กล่าวปราศรัยไว้ตอนหนึ่งว่า “ประจักษ์พยานที่ยังมีชีวิต ซึ่งแสดงให้เห็นวัฒนธรรมด้านศิลปะและด้านมุขปาฐะของชาวซาราอาที่เรายังพบได้จากงานเทศกาลต้น-ต้น มุสเซ็ม ถือเป็นบทเรียนให้เรามองเห็นภูมิปัญญาและความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งยังมีอะไรให้เราต้องเรียนรู้อีกมาก” เขากล่าวแสดงความยินดีในความมานะพยายามของโมร็อกโก ทั้งยังหวังว่าโมร็อกโกจะเป็นประเทศแรกๆ (ซึ่งปัจจุบันมีอยู่แล้ว 5 ประเทศทั่วโลก) ที่จะลงนามในสัตยาบันรับรองอนุสัญญาเพื่อการพิทักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ซึ่งยูเนสโกจัดทำขึ้นในปี 2003

แคธี่ โนลัน



THE FUTURE OF VALUES (ค่านิยมในอนาคต)

จอร์จ เจ. อันนาส
อาร์จีน อับปาคูไร
ไมล์แฮมเม็ต อาร์คูน
อดัลเบร์โต บาร์เรโต
ฌอง โบตริยาร์ด
เอลเล่ เบจ
อาชีซ่า เบนนาฮี
เจโรม แบ็งเด
เดอนีส บงบาร์ดิเยร์
อังเดร บราวีก
เฟย์ จุง
ฌาคส์ เดอลอร์ส
ฌาคส์ เดอร์ริดา
ลอร์ด เม็กกันดา เดชชา
ซูเลย์มาน บาซีร์ ดิอาญ
เธียร์ โกแต็ง
นาดีน กอร์ติเมอร์
ฌอง-โจเซฟ โทซ์
คล็อด อาแจ็ช
รูด็อง อีดะ
เจอล็อง เจอเลฟ
อิกเซล คาร์เน
พอล เคนเนดี
จูเลีย คริสเตวา
มิเชล มัฟเฟไซลี
วิกเตอร์ มัสซูร์
โคอิชิโร มัตซึอูระ
อาซึเมะ เมย์เบ
เอลิเคีย มโปโคโล
คานาดิโด เมนเดส
ลูค มงตาญนีเยร์
เอ็ดการ์ โมแฉ็ง
ซาลิโกโก มูฟเวเน
โรมัส โอโตอัมโบ
เอดัวร์โด ปอร์เตญา
นิโคลาส ปริงต์ไซส
ปอล ริเคอร์
เจเรมี ริฟกิน
ฟรานซิสโก ซากาสติ
ปีแอร์ ซาเน่
มิเชล แซร์ลี
คาร์โยช ซาเยกัน
ปีเตอร์ สไลเตอร์ดัจด์
โรเจอร์ ซู
ฌาคส์ เตสต์ตาร์ต์
ดรีนทร์ ซวาน ดวน
มอสตาฟา เค. โทลบา
อเล็ง ดูแรน
จ็อนนี่ วัตต์ไม
ไวล์ฟกิง เวลซ์
เอดัวร์โต ไอ. วิลสัน



“157” จะมีวิสัยทัศน์ สามารถมองเห็น
โครงการที่มีความเป็นสากล
และดำเนินไปอย่างสอดคล้องกับมรดก
อันมากมายหลากหลาย ซึ่งถูกแต่่มให้
สมบูรณ์พร้อมขึ้นด้วยประวัติศาสตร์ของคน
กลุ่มต่างๆ ซึ่งมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน
ได้หรือไม่? นั่นเป็นคำถามสำคัญอันหนึ่งที่ถูก
หยิบยกขึ้นมาในหนังสือรวมบทนิพนธ์
ครั้งที่ 2 อันมีจุดกำเนิดมาจาก “ปาฐกถา
แห่งศตวรรษที่ 21” ซึ่งมี เจโรม แบ็งเด
ผู้อำนวยการแผนกคาดการณ์อนาคต ปรัชญา
และศาสตร์เกี่ยวกับมนุษย์ และยังดำรง
ตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการใหญ่ฝ่าย
สังคมศาสตร์ ของยูเนสโก เป็นผู้รับผิดชอบ
ประสานงานโครงการ

โครงการดังกล่าวได้ระดมบรรดา
นักวิทยาศาสตร์ นักวิจัย และนักคิดที่มี
ชื่อเสียงในด้านต่างๆ จากหลากหลายสาขา
วิชา ไม่ว่าจะเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย
มานุษยวิทยา ดาราศาสตร์ฟิสิกส์ ประวัติศาสตร์
สังคมวิทยา ชีววิทยา พันธุกรรมศาสตร์
ภาษาศาสตร์ จิตวิเคราะห์ ปรัชญา การ
ประพันธ์ มาร่วมกันนิยามความหมาย และ
คาดการณ์ล่วงหน้า รวมทั้งสะท้อนความคิดเห็น
เพื่อดูว่า ค่านิยมในอนาคตนั้นจะนำพา
มนุษยชาติให้มุ่งสู่ทิศทางใด

หนังสือเล่มนี้แบ่งออกเป็น 4
บท ได้แก่ : ค่านิยมในอนาคต โลกภวัตัน
เทคโนโลยีและวัฒนธรรมใหม่ๆ, มุ่งสู่สัญญา
ประชาคมฉบับใหม่? และ วิทยาศาสตร์ ความรู้
และการคาดการณ์อนาคต ในแต่ละภาค
ประกอบไปด้วยบทความนานาทัศนะแต่ละ
ชิ้นต่างมีเนื้อหาสาระที่เป็นอิสระจากกัน

อย่างไรก็ดี หนังสือเล่มนี้มีลักษณะการนำ
เสนอชุดบทความด้วยวิธีการที่ยอดเยียม
เพราะมีตรรกะและโครงสร้างที่เป็นแบบ
เฉพาะตัวซึ่งจะเผยให้เราเห็นเมื่ออ่าน
บทความทั้งหมดจนจบเล่ม

หนังสือค่านิยมในอนาคตเล่มนี้
ยังถือเป็นตัวอย่างอันยอดเยี่ยม ซึ่งแสดงให้เห็น
บทบาทของยูเนสโกในฐานะเป็นเวที
การถกเถียงทางด้านจริยธรรมได้เป็น
อย่างดี ดังเช่นที่ เจโรม แบ็งเด เขียนไว้ใน
คำนำว่า “ณ จุดเริ่มต้นของศตวรรษที่ 21
อันเป็นห้วงเวลาซึ่งความพยายามที่จะ
ประเมินความเหมาะสมของค่านิยมต่างๆ
เสียใหม่นั้นดูเหมือนจะล้มเหลว ...ไม่ว่าจะ
เป็นผลสืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงให้เป็น
อิสระทางการเมืองซึ่งมีลักษณะในเชิงปฏิวัติ
อย่างรุนแรง หรือจะสัมพันธ์กับการมุ่งสู่
อาณาจักรทางปรัชญา จิตวิญญาณ อุดมการณ์
หรือทางการเมืองในรูปแบบใหม่หรือไม่
ก็ตาม ห้วงเวลาที่คาดหมายการคาดการณ์
ถึงวาระสุดท้ายของโลก บางท่านถึงกับ
ประกาศว่า บัดนี้เป็นวาระการก้าวเข้าสู่ยุค
โลกแห่งอนาคตที่ปราศจากมนุษยชาติ ยุคที่
โศกนาฏกรรมทั้งให้เราต่างสับสนไร้ทิศทาง
และทำให้สมมุติฐานเกี่ยวกับ “วันสิ้นสุดของ
ประวัติศาสตร์” สิ้นไร้ความน่าเชื่อถือ ห้วง
เวลาที่สังคมถูกขับเคลื่อนไปเพื่อมุ่งแสวง
หาธรรมเนียมปฏิบัติทางจริยธรรมใหม่ๆ
เช่นนี้ ...ยูเนสโกจะต้องพยายามหยิบยก
ประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมใน
อนาคตขึ้นมาพิจารณา ด้วยจุดยืนทาง
ปรัชญาที่มองสูอนาคตอย่างแท้จริง ”

**The Future of Values : 21st Century
Talks** (ค่านิยมในอนาคต : เสวนาแห่ง
ศตวรรษที่ 21)
เจโรม แบ็งเด (บรรณาธิการ)
352 หน้า
2004
ISBN 92-3 203946-x
สำนักพิมพ์ยูเนสโก/เบอร์กาห์น บุกส์
21.50 ยูโร



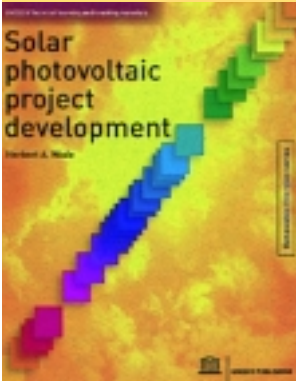
The Challenge of Indigenous Education: Practice and Perspectives

(ทำทหายจากการจัดการศึกษาเพื่อชน
พื้นเมือง : ภาคฝึกปฏิบัติและจินตทัศน์)

หนังสือเล่มนี้นำเสนอปัญหาและสิ่ง
ทำทหาย ซึ่งทั้งฝ่ายผู้จัดการศึกษาแก่
ชนพื้นเมือง และชุมชนพื้นเมืองเองต้อง
เผชิญ

ภาคแรกของผลงานศึกษาชิ้นนี้ สะท้อน
ให้เห็นปัญหาอุปสรรค และสิ่งทำทหาย
สำหรับการจัดการศึกษาเพื่อชนพื้นเมือง
รวมทั้งสถานการณ์ของชนพื้นเมืองที่
เกี่ยวข้องกับการศึกษา บริบททางการเมือง
และกฎหมายในแง่มุมต่างๆ ความ
มุ่งหวัง และวัตถุประสงค์ทั่วไป ภาคสอง
จะจัดทำเกณฑ์ขึ้นมาชุดหนึ่งสำหรับใช้
จำแนก ชีววัด ตัวอย่างการจัดการศึกษา
ซึ่งถือได้ว่ามีคุณภาพสำหรับชนพื้นเมือง
โดยนำประสบการณ์จริงที่เกี่ยวข้องมา
อธิบายประกอบ ส่วนภาคสามนำเสนอ
กรณีศึกษาในรูปของโครงการและแนว
คิดริเริ่มด้านการศึกษามีคุณภาพ ซึ่ง
ปรากฏให้เห็นในหลาย ภูมิภาคทั่วโลก
หนังสือเล่มนี้จะช่วยเสริมสร้างความรู้
ความเข้าใจแก่ผู้วางนโยบาย นักวิจัย
และผู้ที่อยู่ในวงการการศึกษาโดยทั่วไปได้
เป็นอย่างดี

โดโย ลินดา คิง และ ซาบินเน่ ซิลมานน์
284 หน้า
ขนาด 24 x 15.5 ซม.
2004, ISBN 92-3-103934-2
19.80 ยูโร
สำนักพิมพ์ยูเนสโก



UNESCO Toolkit of Learning and Teaching Materials
(ชุดเครื่องมือการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ของยูเนสโก)

ชุดเครื่องมือนี้ประกอบด้วยหนังสือสองเล่ม ได้แก่ Solar Photovoltaic Systems: technical Training Manual (ระบบพลังงานไฟฟ้าจากแสงอาทิตย์ : คู่มือฝึกอบรมทางเทคนิค) และ Solar Photovoltaic Project Development (การพัฒนาโครงการพลังงานไฟฟ้าจากแสงอาทิตย์)

ชุดเครื่องมือทั้งสองเล่ม มีวัตถุประสงค์ในการจัดทำวัสดุการฝึกอบรมที่ให้ความรู้รอบด้านเกี่ยวกับนวัตกรรมใหม่ๆ ทั้งในแง่การประยุกต์ใช้ การติดตั้ง การดำเนินงาน การตรวจสอบ และประเมินผล การบำรุงรักษาและการจัดการ รวมทั้งการซ่อมแซมระบบไฟฟ้าจากแสงอาทิตย์ พร้อมกับให้ความรู้และข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการสนับสนุนการดำเนินโครงการเพื่อให้เกิดการตระหนักถึงประโยชน์ของโครงการ เพื่อกระตุ้นให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ และประโยชน์ในการวางแผนและกำหนดนโยบายต่อไป ชุดเครื่องมือดังกล่าวครอบคลุมความรู้อย่างรอบด้าน ทั้งในแง่เทคนิค การศึกษา และภูมิศาสตร์ นอกจากนี้ยังจัดทำเป็นหลักสูตรสมบูรณ์แบบเกี่ยวกับการนำระบบไฟฟ้าแสงอาทิตย์ไปประยุกต์ใช้สำหรับผลิตไฟฟ้าในชุมชน โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับครูผู้สอน ระดับนักเทคนิคอาวุโส และระดับนักเทคนิคในพื้นที่ ชุดเครื่องมือนี้จัดทำขึ้นจากพื้นฐานประสบการณ์การทำงานในภาคพื้นแปซิฟิก ซึ่งเป็นภูมิภาคอันเป็นแหล่งการบุกเบิกพลังงานไฟฟ้าแสงอาทิตย์และการผลิตไฟฟ้าในชุมชน ตั้งแต่ทศวรรษ 1970 และ 1980

Solar Photovoltaic Project Development
(การพัฒนาโครงการพลังงานไฟฟ้าจากแสงอาทิตย์)

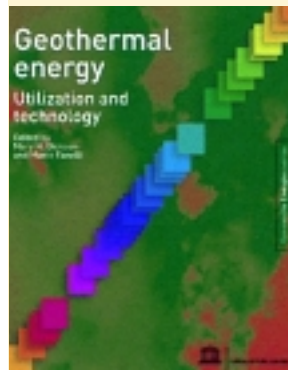
ตั้งใจให้เป็นตำราสำหรับครูผู้สอน เป็นคู่มือการฝึกอบรมทางเทคนิค และใช้เป็นคู่มือแนะนำการอภิปรายไปสู่ประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโครงการระบบพลังงานไฟฟ้าจากแสงอาทิตย์ต่อไป

โดย เออร์เบิร์ต เอ. เวค
156 หน้า, ขนาด 27 x 21 ซม.
2003
ISBN 92-3-103903-2
16.80 ยูโร
สำนักพิมพ์ยูเนสโก
หนังสือชุดพลังงานที่เกิดต่อเนื่อง

Solar Photovoltaic Systems: technical Training Manual
(ระบบพลังงานไฟฟ้าจากแสงอาทิตย์ : คู่มือฝึกอบรมทางเทคนิค)

ประกอบด้วยเนื้อหาโดยละเอียด พร้อมภาพกราฟิก

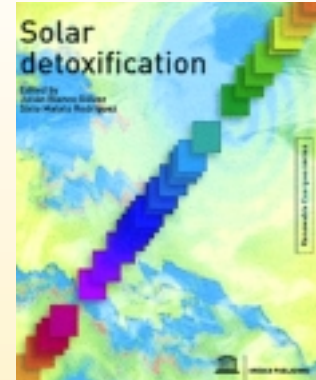
โดย เออร์เบิร์ต เอ. เวค
ภาพประกอบโดย กลอเรีย แม็คคอนนากาย
124 หน้า.
ขนาด 27 x 21 ซม. (จัดรูปแบบแนวนอน)
2003
ISBN 92-3-103904-0
12.80 ยูโร
สำนักพิมพ์ยูเนสโก
หนังสือชุดพลังงานที่เกิดต่อเนื่อง



Geothermal Energy: Utilization and Technology
(พลังงานความร้อนใต้พิภพ : การใช้ประโยชน์และเทคโนโลยี)

เป็นหนังสือที่มีเนื้อหากระชับ ทว่าครบถ้วน สมบูรณ์ เกี่ยวกับปรากฏการณ์การเกิดพลังงานความร้อนใต้พิภพและการนำพลังงานดังกล่าวมาใช้ประโยชน์ เนื้อหาในเล่มมีหลายประเด็น ตั้งแต่บทเกริ่นนำที่กล่าวถึงลักษณะการเกิดขึ้นตามธรรมชาติ การจำแนกประเภทและการกระจายตัวของทรัพยากรพลังงานความร้อนใต้พิภพ การผลิตพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานความร้อนใต้พิภพ และการใช้ประโยชน์ในรูปแบบอื่นนอกเหนือจากพลังงานไฟฟ้า การวิเคราะห์ถึงผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมจากการนำพลังงานความร้อนใต้พิภพมาใช้ประโยชน์ และพลังงานความร้อนใต้พิภพในแง่ของผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และการควบคุมการนำพลังงานนี้มาใช้ประโยชน์ หนังสือเล่มนี้เป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาทั้งในระดับปริญญาตรีและระดับสูง ซึ่งศึกษาในสาขาวิศวกรรมพลังงาน วิศวกรรมเครื่องกล และฟิสิกส์ ที่ต้องการหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการนำพลังงานความร้อนใต้พิภพมาประยุกต์ใช้ในรูปแบบต่างๆ

แมรี เอช. ดิกสัน และ มาริโอ ฟานเซลลี
(บรรณาธิการ)
226 หน้า
ขนาด 27 x 21 ซม.
2003
ISBN 92-3-103915-6
24.80 ยูโร
สำนักพิมพ์ยูเนสโก
หนังสือชุดพลังงานที่เกิดต่อเนื่อง



Solar Detoxification (กำจัดพิษด้วยแสงอาทิตย์)

หนังสือเล่มนี้แบ่งเป็น 2 ภาค ภาคแรกนำเสนอทฤษฎีและหลักการพื้นฐานการนำพลังงานแสงอาทิตย์มาใช้ลดการปนเปื้อนของน้ำ ซึ่งเป็นการเตรียมปูพื้นฐานความรู้แก่ผู้อ่านให้พร้อม สำหรับ ภาคสอง ซึ่งเป็นเรื่องของเครื่องมือและการนำระบบนี้ไปปฏิบัติงานจริง แม้ว่าเนื้อหาในหนังสือเล่มนี้จะเน้นที่นักศึกษาในชั้นปริญญาตรีและในชั้นสูงกว่านั้น แต่ก็เหมาะสำหรับนักเทคนิคและนักวิชาชีพด้านนี้ด้วยเช่นกัน และแม้ว่าประเด็นเนื้อหาทั้งหมดจะค่อนข้างลึกลับและเน้นในเชิงวิทยาศาสตร์ แต่ก็มีความประกอบตลอดเล่ม ทั้งภาพถ่ายและภาพกราฟิก

ฮูลิอัน บลังโก กัลเวซ และ ซิกซ์โต มาลาโต โรดริเกซ (บรรณาธิการ)
208 หน้า
ขนาด 27 x 21 ซม.
2003
ISBN 92-3-103916-4
24.80 ยูโร
สำนักพิมพ์ยูเนสโก
หนังสือชุดพลังงานที่เกิดต่อเนื่อง



United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

7, place de Fontenay
75352 Paris 07 SP
France

Tel. +33 1 45 68 10 00
internet:
www.unesco.org



Documentation Centres

Archives (BSS/AM)

(33-1) 45 68 19 50/55
Fax : (33-1) 45 68 56 17
E-mail : archives@unesco.org

Coastal Areas and Small Islands

(33-1) 45 68 39 34
Fax : (33-1) 45 68 58 08
E-mail : c.nollet@unesco.org

Communication

(33-1) 45 68 42 67
Fax : (33-1) 45 68 55 82
E-mail : n.nguyen-van@unesco.org

Culture

(33-1) 45 68 43 43
Fax : (33-1) 45 68 55 74
E-mail : culture.doc@unesco.org

Education

(33-1) 45 68 10 29
Fax : (33-1) 45 68 56 24
E-mail : sdi@unesco.org

Information et Informatics

(33-1) 45 68 43 99
Fax : (33-1) 45 68 55 82
E-mail : g.mensah@unesco.org

Information about UNESCO

(33-1) 01 45 68 16 81
Fax : (33-1) 45 68 56 57
E-mail : p.morel-vasquez@unesco.org

Library

(33-1) 45 68 03 56
Fax : (33-1) 45 68 56 98
E-mail : library@unesco.org

MAB-Man and the Biosphere

(33-1) 45 68 40 59
Fax : (33-1) 45 68 58 04
E-mail : mab@unesco.org

Natural Sciences

(33-1) 45 68 40 17
Fax : (33-1) 45 68 58 23
E-mail : p.murugaiyan@unesco.org

Oceanography

(33-1) 45 68 39 82
Fax : (33-1) 45 68 58 12
E-mail : p.boned@unesco.org

Photo Library

(33-1) 45 68 16 91
Fax : (33-1) 45 68 55 55
E-mail : photobank@unesco.org

Studio Radio-TV, Archives, Audiovisual

(33-1) 45 68 00 68
Fax : (33-1) 45 68 56 56
E-mail : studio@unesco.org

Social and Human Sciences

(33-1) 45 68 38 07
Fax : (33-1) 45 68 56 77
E-mail : dare@unesco.org

Statistics

(1-514) 343-68 80
Fax : (1-514) 343-68 82
E-mail : uis.resource-centre@unesco.org

Hydrology

(33-1) 45 68 40 04
Fax : (33-1) 45 68 58 11
E-mail : ihp@unesco.org

World Heritage

(33-1) 45 68 18 76
Fax : (33-1) 45 68 55 70
E-mail : wh-info@unesco.org

Youth Coordination

(33-1) 45 68 16 54
Fax : (33-1) 45 68 57 90
E-mail : ucj@unesco.org

UNESCO Offices

1. Afghanistan

UNESCO Kabul
P.O. Box 5, Kabul
+ 93-70-283,008
Fax : + 873-763 468 836,
E-mail : martin.hadlow@undp.org

2. Bangladesh

Idb Bhaban (16th floor)
E/8-A Rokeya Sharan
Sher-e-Banglanagar, Dhaka 1207
(880-2) 912 34 69/6522
Fax : (880-2) 912 34 68
E-mail : dhaka@unesco.org

3. Brasil

SAS Quadra 5 Bloco H Lote 6
Edifício CNPO/IBICT/UNESCO
9º andar, 70070-914 Brasília D.F.
(55-61)21 06 35 00
Fax : (55-61) 322 42 61
E-mail : brasil@unesco.org

4. Burundi

Avenue du Luxembourg
Bujumbura
(257) 21 53 82/84
Fax : (257) 21 53 83
E-mail : bujumbura@unesco.org

5. Cambodia

P.O. Box 29
House 38, Samdech Sthearos
blvd, Phnom Penh
(855-23) 217 244 426 726
Fax : (855-23) 426 163, 217 022
E-mail : phnompenh@unesco.org

6. Cameroon

Immeuble Stamatiadés,
(2nd floor), Avenue de
l'Indépendance, BP 12909,
Yaoundé
(237) 22 57 63
Fax : (237) 22 63 89
E-mail : yaounde@unesco.org

7. Chile

Calle Enrique Delpiano, 2058
Providencia, 3187 Santiago
(56-2) 472 4600/655 10 50
Fax : (56-2) 655 10 46, 655 10 47
E-mail : santiago@unesco.org

8. China

Waijiaogongyu 5-15-3,
Jianguomenwai Compound
Beijing 100600
(86-10) 65 32 28 28
Fax : (86-10) 65 32 48 54
E-mail : beijing@unesco.org

9. Congo

134 bd du Maréchal Lyautey
Brazzaville
(242) 81 18 29
Fax : (242) 81 17 80
E-mail : brazzaville@congonet.cg

10. Costa Rica

Paseo Colon, ave 1 bis, calle 28,
casa esquinera, 2810 San José
(506) 258 76 25
Fax : (506) 258 74 58, 258 76 41
E-mail : san-jose@unesco.org

11. Cuba

UNESCO Regional bureau
for Culture
Calzada 551 -Esq. a D
Vedado, Havane
(53-7) 832 76 38,
(57-3) 33 34 38
Fax : (53-7) 33 31 44
E-mail : habana@unesco.org

12. Democratic Republic of the Congo

Immeuble Losonia,
Boulevard du 30 Juin, Kinshasa
(243) 88 48 253
Fax : (243) 88 48 252
E-mail : kinshasa@unesco.org

13. Ecuador

Juan Leon Mera 130 y
Ave Patria, Edificio CFN 6to Piso,
Quito
2 5932 2529 085/2 5932 2562 327
Fax : 2 5932 2504 435
E-mail : quito@unesco.org

14. Egypt

UNESCO Regional office
for Science
8 Abdul-Rahman
Fahmy Street, Garden City,
Cairo 11541
(202) 79 504 24
Fax : (202) 79 45 296
E-mail : cairo@unesco.org

15. Ethiopia

P.O. Box 1177, ECA Building
Menelik Avenue,
Addis Abeba
(251-1) 51 39 53
Fax : (251-1) 51 14 14
E-mail : mlconde@hotmail.com

16. Gabon

A la Cité de la Démocratie
Bâtiment N° 6, B.P. 2, Libreville
(241) 76 28 79
Fax : (241) 76 28 14
E-mail : unesclbv@inet.ga

17. Ghana

32 Norte Ababio Street, Airport,
Residential Area, Accra
(233-21) 765 497, 765 499
Fax : (238-21) 765 498
E-mail : accra@unesco.org

18. Guatemala

Edificio Etisa, Ofic. 7 "A"
Plaza Espana, Zona 9,
Guatemala City
(502) 360 87 17.
360 87 27
Fax : (502) 360 87 19
E-mail : guatemala@unesco.org

19. Haiti

19, Delmas 60, Musseau par
Bourdon, Petion Ville
(509) 511 04 60/61 62
Fax : (509) 257 8158
E-mail : unescohaiti@hainet.net

20. India

B 5/29 Safdarjung Enclave,
New Delhi 110 029
(91-11) 671 3000
Fax : (91-11) 671 3001/2
E-mail : newdelhi@unesco.org

21. Indonesia

Unesco House, Jalan Galuth (II)
N° 5, Kebayo Baru
Jakarta Selatan, Jakarta 12110
(62-21) 739 9818
Fax : (62-21) 7279 6489
E-mail : jakarta@unesco.org

22. Iran (Islamic Republic of)

Bahman Building, Sa'ad
Abad Palace Complex Tehran
No. 1076 Enghelab Avenue
Teheran - 11338
(98-21) 27 40
141/142/143
Fax : (98-21) 27 40 144
E-mail : teheran@unesco.org

23. Italy

Piazza Zorzi, Castello 4930
Venise
(39-041) 260 15 11
switchboard
Fax : (39-041) 528 99 95
E-mail : rost@unesco.org

26. Kazakhstan

4th Floor, UN Building
67, Tole Bi Street, 480091 Almaty
(7-3272) 58 26 37/38
Fax : (7-3272) 79 48 53
E-mail : almaty@unesco.org

27. Kenya

United Nationals Offices,
Gigiri, Block C, United
Nations Avenue, Gigiri
Nairobi
(254-2) 62 12 34
Fax : (254-2) 62 27 50
E-mail : nairobi@unesco.org

28. Lebanon

Cité Sportive Av., Beirut
(961-1) 85 00 13
Fax : (961-1) 82 48 54
E-mail : beirut@unesco.org

29. Mali

Badalabougou Est
B.P.E 1763, Bamako
(223) 223 34 92,
223 34 93
Fax : (223) 223 34 94
E-mail : bamako@unesco.org

32. Mozambique

515, av. Frederick Engels,
Maputo
(258-1) 49 44 50, 49 34 34
Fax : (258-1) 49 34 31, 49 45 03
E-mail : maputo@unesco.org

33. Namibia

Oppenheimer House,
5 Brahms St., Windhoek
(264-61) 291 7000,
Fax : (264-61) 291 7220
E-mail : windhoek@unesco.org

34. Nepal

Ring Road-Bansbari
Katmandu
(977-1) 437 40 09,
Fax : (977-1) 437 30 04
E-mail : kathmandu@unesco.org

37. Palestinian Authority

17, Ahlyyah College St. West
Bank via Israel Ramallah
(972-2) 295 9740
Fax : (972-2) 295 97 41
E-mail : unesco@palnet.com

38. Peru

Avenida Javier Prado Este
2465-8 Piso, Museo de la
Nacion, San Borja, Lima
(51-1) 476 98 71,
224 25 26
Fax : (51-1) 476 98 72
E-mail : unescoper@amauta.
rch.net.pe

39. Qatar

57, Aj-jazira Al-Arabia St. Doha
(974) 486 77 07/77 08/
75 49
Fax : (974) 486 76 44
E-mail : doha@unesco.org

40. Romania

UNESCO European Centre
for Higher Education, 39,
Stirbei Voda Str., Bucharest
(40-21) 313 08 39/06 98
Fax : (40-21) 312 35 67
E-mail : bucarest@unesco.org

42. Russian Federation

Bolshoi Levshinsky per. 15/28,
blg. 2, 119034 Moscou
(7-095) 202 80 97/202
87 59/202 81 66
Fax : (7-095) 202 05 68, 956
36 66
E-mail : moscow@unesco.org

43. Rwanda

Mineduc Compound
(250) 51 58 45/44/46
Fax : (250) 51 38 44
E-mail : kigali@unesco.org

44. Samoa

P.O. Box 615
Matautu-uta Post Office, Apia
(685) 242 76
Fax : (685) 222 53
E-mail : apia@unesco.org

45. Senegal

UNESCO Regional Office
Dakar and Regional Bureau
for Education
12 av.L.S Senghor,
Dakar
(221) 849 2323
Fax : (221) 823 83 93
E-mail : dakar@unesco.org

46. Switzerland

Villa « Les Feuillantines »
CH-1211 Genève 10
(41-22) 917 33 81
Fax : (41-22) 917 00 64
E-mail : geneva@unesco.org

47. Tanzania (United Republic of)

Oyster Bay, Uganda Av.,
Plot N° 197A, Dar-es-Salaam
(255-22) 2666 623/26
671 656
Fax : (255-22) 26 66 927
E-mail :
dar-es-salaam@unesco.org

48. Thailand

920 Sukumvit Rd.,
Bangkok 10110
(662) 391 05 77/391 0879
Fax : (662) 391 08 66
E-mail : bangkok@unesco.org

49. United States of America

2, United Nations Plaza,
Suite 900
New York, N.Y. 10017
(1-212) 963 59 95,
Fax : (1-212) 963 80 14
E-mail :
e.minchenberg@unesco.org

50. Uruguay

UNESCO Office Montevideo
Regional Bureau for Science
in Latin and the Caribbean
Edificio del Mercosur (ex
Parque Hotel), Calle Dr. Luis
Piera, 1992
Montevideo
(598-2) 413 2075/413
2094
Fax : (598-2) 413 2094
E-mail : orcyt@unesco.org.uy

51. Uzbekistan

95, Amir Temur Str.
Tashkent, 70 000
(998-71) 12 07 116
Fax : (998-71) 13 21 382
E-mail : tashkent@unesco.org

52. Viet Nam

23 Cao Ba Quat, Hanoi
(84-4) 747 0275/6
Fax : (84-4) 747 0274
E-mail : registry@unesco.org

53. Zimbabwe

8 Kenilworth Rd. Newlands,
Harare
(263-4) 77 61 16
Fax : (263-4) 77 60 55
E-mail : harare@unesco.org

24. Jamaica

The Towers, 25 Dominica
Drive, 3rd Floor, Kingston 5
(1-876) 929 70 87,
929 70 89
Fax : (1-876) 929 84 68
E-mail : kingston@unesco.org

25. Jordan

Wadi Saqra Street
Amman 11181
(962-6) 551 42 34/65 59
Fax (962-6) 553 21 83
E-mail : registry@unesco.org

30. Mexico

Pte Masaryk n.° 526, 3er piso
Colonia Polanco, 11560
Mexico, D.F.
(52-55) 5230 76 00
Fax : (52-5) 5230 76 02
E-mail : mexico@unesco.org

31. Morocco

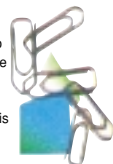
35 av du 16 movembre,
Agdal, Rabat 1777
(212-37) 67 03 72,
67 03 74, 77 81 82
Fax : (212-37) 67 03 75
E-mail : rabat@unesco.org

35. Nigeria

Street Plot 777,
Bouake Street, off Herbert
Maccaulay Way
Wuse zone 6, Abuja
(234-9) 52 37 088
Fax : (234-9) 52 38 094
E-mail : abuja@unesco.org

36. Pakistan

Saudi-Pak Tower, First Floor,
Blue Area, Jinnah Avenue,
Islamabad 44000
(92-51) 28 000 83
Fax : (92-51) 28 000 56
E-mail : islamabad@unesco.org



21. Indonesia

Unesco House, Jalan Galuth (II)
N° 5, Kebayo Baru
Jakarta Selatan, Jakarta 12110
☎ (62-21) 739 9818
Fax : (62-21) 7279 6489
E-mail : jakarta@unesco.org

22. Iran (Islamic Republic of)

Bahman Building, Sa'ad
Abad Palace Complex Tehran
No. 1076 Enghelab Avenue
Teheran - 11338
☎ (98-21) 27 40
141/142/143
Fax : (98-21) 27 40 144
E-mail : teheran@unesco.org

23. Italy

Piazza Zorzi, Castello 4930
Venise
☎ (39-041) 260 15 11
switchboard
Fax : (39-041) 528 99 95
E-mail : rost@unesco.org

26. Kazakhstan

4th Floor, UN Building
67, Tole Bi Street, 480091 Almaty
☎ (7-3272) 58 26 37/38
Fax : (7-3272) 79 48 53
E-mail : almaty@unesco.org

27. Kenya

United Nations Offices,
Gigiri, Block C, United
Nations Avenue, Gigiri
Nairobi
☎ (254-2) 62 12 34
Fax : (254-2) 62 27 50
E-mail : nairobi@unesco.org

28. Lebanon

Cité Sportive Av., Beirut
☎ (961-1) 85 00 13
Fax : (961-1) 82 48 54
E-mail : beirut@unesco.org

29. Mali

Badalabougou Est
B.P.E 1763, Bamako
☎ (223) 223 34 92,
223 34 93
Fax : (223) 223 34 94
E-mail : bamako@unesco.org

32. Mozambique

515, av. Frederick Engels,
Maputo
☎ (258-1) 49 44 50, 49 34 34
Fax : (258-1) 49 34 31, 49 45 03
E-mail : maputo@unesco.org

33. Namibia

Oppenheimer House,
5 Brahms St., Windhoek
☎ (264-61) 291 7000,
Fax : (264-61) 291 7220
E-mail : windhoek@unesco.org

34. Nepal

Ring Road-Bansbari
Katmandu
☎ (977-1) 437 40 09,
Fax : (977-1) 437 30 04
E-mail : kathmandu@unesco.org

37. Palestinian Authority

17, Ahlyyah College St. West
Bank via Israel Ramallah
☎ (972-2) 295 9740
Fax : (972-2) 295 97 41
E-mail : unesco@palnet.com

38. Peru

Avenida Javier Prado Este
2465-8 Piso, Museo de la
Nacion, San Borja, Lima
☎ (51-1) 476 98 71,
224 25 26
Fax : (51-1) 476 98 72
E-mail : unescope@amauta.
rch.net.pe

39. Qatar

57, Aj-jazira Al-Arabia St. Doha
☎ (974) 486 77 07/77 08/
75 49
Fax : (974) 486 76 44
E-mail : doha@unesco.org

40. Romania

UNESCO European Centre
for Higher Education, 39,
Stirbei Voda Str., Bucharest
☎ (40-21) 313 08 39/06 98
Fax : (40-21) 312 35 67
E-mail : bucarest@unesco.org

42. Russian Federation

Bolshoi Levshinsky per. 15/28,
blg. 2, 119034 Moscou
☎ (7-095) 202 80 97/202
87 59/202 81 66
Fax : (7-095) 202 05 68, 956
36 66
E-mail : moscow@unesco.org

43. Rwanda

Mineduc Compound
☎ (250) 51 58 45/44/46
Fax : (250) 51 38 44
E-mail : kigali@unesco.org

44. Samoa

P.O. Box 615
Matautu-uta Post Office, Apia
☎ (685) 242 76
Fax : (685) 222 53
E-mail : apia@unesco.org

45. Senegal

UNESCO Regional Office
Dakar and Regional Bureau
for Education
12 av.L.,S Senghor,
Dakar
☎ (221) 849 2323
Fax : (221) 823 83 93
E-mail : dakar@unesco.org

46. Switzerland

Villa « Les Feuillantes »
CH-1211 Genève 10
☎ (41-22) 917 33 81
Fax : (41-22) 917 00 64
E-mail : geneva@unesco.org

47. Tanzania (United Republic of)

Oyster Bay, Uganda Av.,
Plot N° 197A, Dar-es-Salaam
☎ (255-22) 2666 623/26
671 656
Fax : (255-22) 26 66 927
E-mail :
dar-es-salaam@unesco.org

48. Thailand

920 Sukumvit Rd.,
Bangkok 10110
☎ (662) 391 05 77/391 0879
Fax : (662) 391 08 66
E-mail : bangkok@unesco.org

49. United States of America

2, United Nations Plaza,
Suite 900
New York, N.Y. 10017
☎ (1-212) 963 59 95,
Fax : (1-212) 963 80 14
E-mail :
e.minchenberg@unesco.org

50. Uruguay

UNESCO Office Montevideo
Regional Bureau for Science
in Latin and the Caribbean
Edificio del Mercosur (ex
Parque Hotel), Calle Dr. Luis
Piera, 1992
Montevideo
☎ (598-2) 413 2075/413
2094
Fax : (598-2) 413 2094
E-mail : orcyt@unesco.org.uy

51. Uzbekistan

95, Amir Temur Str.
Tashkent, 70 000
☎ (998-71) 12 07 116
Fax : (998-71) 13 21 382
E-mail : tashkent@unesco.org

52. Viet Nam

23 Cao Ba Quat, Hanoi
☎ (84-4) 747 0275/6
Fax : (84-4) 747 0274
E-mail : registry@unesco.org

53. Zimbabwe

8 Kenilworth Rd. Newlands,
Harare
☎ (263-4) 77 61 16
Fax : (263-4) 77 60 55
E-mail : harare@unesco.org

**24. Jamaica**

The Towers, 25 Dominica
Drive, 3rd Floor, Kingston 5
☎ (1-876) 929 70 87,
929 70 89
Fax : (1-876) 929 84 68
E-mail : kingston@unesco.org

25. Jordan

Wadi Sagra Street
Amman 11181
☎ (962-6) 551 42 34/65 59
Fax (962-6) 553 21 83
E-mail : registry@unesco.org

30. Mexico

Pte Masaryk n.° 526, 3er piso
Colonia Polanco, 11560
Mexico, D.F.
☎ (52-55) 5230 76 00
Fax : (52-55) 5230 76 02
E-mail : mexico@unesco.org

31. Morocco

35 av du 16 movembre,
Agdal, Rabat 1777
☎ (212-37) 67 03 72,
67 03 74, 77 81 82
Fax : (212-37) 67 03 75
E-mail : rabat@unesco.org

35. Nigeria

Street Plot 777,
Bouake Street, off Herbert
Maccaulay Way
Wuse zone 6, Abuja
☎ (234-9) 52 37 088
Fax : (234-9) 52 38 094
E-mail : abuja@unesco.org

36. Pakistan

Saudi-Pak Tower, First Floor,
Blue Area, Jinnah Avenue,
Islamabad 44000
☎ (92-51) 28 000 83
Fax : (92-51) 28 000 56
E-mail : islamabad@unesco.org





ภาพแม่กับลูก

(Madres y niños)

Oswaldo Guayasamín (1919-1999)

ขนาดของภาพ 4.72 x 6 เมตร

ของขวัญจากเอกวาดอร์มอบให้ยูเนสโกในปี 1993

ภาพวาดจากฝีมือของ Oswaldo Guayasamín ประดับ
อยู่บนผนังตรงทางเข้าไปยังห้องประชุมผู้บริหาร

เมื่อปี 1976 ศิลปินชาวเอกวาดอร์ผู้นี้ได้เคยอธิบายเกี่ยวกับรูปแบบการทำงานของเขาว่า “ฉันวาดภาพมาเกือบครึ่งศตวรรษ รวบรวมว่าฉันรู้ได้ด้วยความสิ้นหวัง และเสียงร่ำร้องของฉันได้รวมเข้ากับเสียงร้องทั้งหลายที่แสดงถึงความอับยศอดสูและความทุกข์ระทมแห่งยุคสมัยเรา”